

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ДУХОВНО-ПРОСВІТНИЦЬКИЙ ЧАСОПИС

2/2014 www.slovovchitelyu.org

Слово ВЧИТЕЛЮ

ПО ЦЕЙ
БІК НЕБА

РОЗМОВА
ІЗ СЕРЦЕМ

ПО-ОСОБЛИВОМУ
ПРО
ОСОБЛИВИХ

ЧОТИРИ
КАРТИНИ

ПРИТЧІ ІСУСА ХРИСТА

Наше кредо:

«Нести Слово Боже — ось наша мета,
щоб кожний учитель був учнем Христа!»

Головний редактор	Тарас Приступа
Редакційна колегія:	Тетяна Артерчук Олег Блошук Олександр Бондарчук Руслана Ковальчук Євген Никонюк Ольга Новікова
Літературний редактор	Світлана Филипчук
Дизайн і верстка	Альона Біла
Коректор	Оксана Сірооченко
Менеджер з розповсюдження	Артем Приступа
Відповідальна за випуск	Надія Доля

Засновник і видавець —
**Міжнародна громадська організація
«Надія — людям»**

Адреса: а/с 116, м. Рівне, 33028, Україна.
Телефон: (0362) 63-79-76
Факс: (0362) 62-05-12
e-mail: slovo@hopetopeople.org
www.hopetopeople.org

Видається за сприяння «Культурно-просвітницького центру
сприяння розвитку християнської культури та освіти».

Часопис зареєстровано в Міністерстві юстиції України.
Свідоцтво про державну реєстрацію: серія КВ
№ 12846-1730Р від 27 червня 2007 р.

Передплатний індекс — 99864.

Пожертви на видання часопису просимо надсилати
поштовим переказом на адресу МГО «Надія — людям»
з позначкою: «Пожертви на часопис „Слово вчителю“»,
або на рахунок: МГО «Надія — людям»,
р/р 26005213038700, АТ Укрсиббанк м. Харків,
МФО 351005, ЄДРПОУ 21081735 з позначкою:
«Пожертви на часопис „Слово вчителю“».

За умови передруку матеріалів посилання
на часопис «Слово вчителю» обов'язкове.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Редакція залишає за собою право редагувати і,
за необхідності, скорочувати матеріали.

Посилання на Біблію або цитування окремих біблійних
текстів позначаються умовними скороченнями.
Список скорочень назв книг зазвичай подається
у виданнях Біблії. Посилання зазначаються з
дотриманням принципу «книга-розділ-вірш» і
розділяються знаками пунктуації. Наприклад:
Ів. 19:6–11, 13–20, 25–28; 1 Кор. 1:18–24.
Фрагменти з одного розділу розділяються комою (,),
а різні книги або розділи відокремлюються
крапкою з комою (;).
Якщо в тексті не зазначено інше, усі біблійні посилання
взято з Біблії в перекладі проф. Івана Огієнка.

Фото на обкладинці Віктора Загвоздкіна.

Надруковано: ТОВ фірма «Принт Хауз»,
33024, вул. Старицького, 50а, м. Рівне, тел. (0362) 62-34-68.
Наклад 1500 прим.

© «Слово вчителю» © МГО «Надія — людям»

Нелегкою видалася цьогорічна весна для України. Тільки-но за-
жевріє надія на мирне вирішення проблем, урегулювання ситуації і
хоч якусь стабільність, як знову десь спалахує конфлікт і виникає на-
пруга, приходять тривожні вістки й невтішні новини... Пригадуємо
пророчі слова апостола Павла: «Бо коли говоритимуть: мир і безпеч-
ність, тоді несподівано прийде загибель на них...» (1 Сол. 5:3). І знову
на серці неспокій, і знову палкіше звучить молитва, бо усвідомлюєш
— лише Господь Бог може допомогти й порятувати, і слава, яку так
хочуть присвоїти люди, належить лише Йому.

Господи, прости й помилуй!

Україно, вставай зі сну байдужості, неправди та невір'я, піднімай-
ся з болота користюлюбства, пихатості та егоїзму, покайся перед Бо-
гом і повернися до Нього обличчям, бо тільки Він може дати кращу
долю для тебе і твоїх дітей!

У світлі останніх подій, коли загроза третьої світової війни та її апо-
каліптичних наслідків стає надто реальною, людям, як ніколи, важливо
знати, що про це говорить Господь. Подіям останнього часу Біблія при-
діляє багато уваги. Не все нам до кінця відкрито, не все зрозуміло, як,
наприклад, не вказана точна дата кінця світу (і марно її вгадувати та об-
числювати), але є дуже чіткі та конкретні ознаки, поради й повеління,
для розуміння яких не потрібно академічної освіти. Про наближення
Божого Царства, яке обов'язково прийде на зміну людського недоуго-
го володарювання, про його принципи й важливість нашої готовності
зустріти його дуже просто й доступно розповідають притчі Ісуса Хрис-
та. Саме їм і присвячений цей випуск часопису «Слово вчителю».

Чимало притч записано й у Старому Завіті, навіть окрема книга є
— Приповісток Соломонових, але цього разу головний акцент зроби-
мо на новозавітних притчах. Їх налічується понад п'ятдесят. Серед них
загальновідомі, як то притча про блудного сина, про милосердного
самарянина, про сіяча та інші, і малознані — притча про невід, про
скарб на полі, про закваску тощо.

На сторінках часопису ви знайдете тлумачення багатьох притч і
практичні уроки, які можна брати з них, свідчення різних людей про
їхні улюблені притчі, розповідь про особливості цього літературного
жанру та про живописні шедеври на тему євангельських притч, а та-
кож багато іншої цікавої та корисної інформації.

Отже, запрошуємо вас у мандрівку сторінками Ісусових притч.
Нехай Господь благословить!

З повагою — редакційна колегія



У часописі «Слово вчителю» № 1/2014 на с. 53, перша колонка,
третій рядок знизу, надруковано: «із страждань Ти торуєш надію».
Слід читати: «із страждань Ти формуєш надію». Редакція просить ви-
бачення за допущену помилку.

Зміст

ПОГЛЯД ФАХІВЦЯ

- 4 По той бік неба
Надія Доля

АКТУАЛЬНА ТЕМА

- 8 Жанр притчі: просто про важливе
Олег Блощук
- 10 Зворотна перспектива, або
Розмова із серцем
Надія Доля
- 12 Турбота про ближніх як ознака
живої віри
Притчі про притчі
Артем Приступа
- 14 П'ять секретів духовного
зростання
Олександр В'ялов

СТУДІЇ БІБЛІЇ

- 19 Відкрию у притчах уста Свої,
розповім таємниці від почину світу!
- 21 Притча про немилосердного лихваря
Притча про злочинних винарів
Олександр Мень

ЗНАЙОМСТВО

- 24 Шляхи Рона Харріса
Артем Приступа, Роман Сандульський

МЕТОДИКА І ДОСВІД

- 27 По-особливому про особливих
Оксана Смірнова
- 29 Милосердя
Тетяна Руденко
- 32 Терпіння і справедливість
Ірина Сукач
- 34 Людина покликана бути смиренною
і любити
Ірина Підгорняк
- 36 Сприйняття Божої правди
Олена Коваль
- 38 Мандрівка сторінками Ісусових притч
Ганна Самолюк
- 41 Притчі Ісуса Христа
Людмила Ганжелюк
- 44 Шевченко — християнин? Шевченко —
«біблієць»?
Галина Шостенко

ХРИСТІЯНСТВО І МИСТЕЦТВО

- 46 Чотири картини...
Олег Блощук

с. 7



МОЛОДЬ У ПОШУКУ

- 49 Чого вчить мене моя улюблена притча
Алла Кириченко, Йосип Шарко, Руслана
Петрушко, Богдан Боруцький, Максим
Таргонський, Світлана Расюкевіченє, Галина
Левицька

СПРАВИ СІМЕЙНІ

- 52 Як навчитись разом жити, та при цьому
ще й дружити?
Ольга Новікова

РОЗДУМИ ДУШІ

- 54 Ідилія
Королівська дитина
Оксана Смірнова
- 56 Казки
Валентина Грек

ТВОРЧА СТОРІНКА

- 59 Паперопластика
Сніжана Дужук

с. 59



По цей бік неба

Інтерв'ю з Оленою Медведєвою

Олена Медведєва народилася та проживає в Рівному. За фахом юрист, журналіст. Працює у Міжнародному благодійному фонді «Клуб "Майбутнє"» літературним редактором та координатором клубів Рівненщини. Засновник та головний редактор видавництва «Креативна книга», автор проекту «Вишитий "Кобзар"», автор книг для дітей. Заміжня. Матір двох дітей.



Сьогодні нашою гостею є авторка багатьох чудових матеріалів, які неодноразово друкували на шпальтах часопису «Слово вчителю». Це дитяча письменниця, майстриня і педагог, керівник і організатор, турботлива мама і щира християнка — Олена Медведєва.

— Один із політиків нещодавно сказав: «Якщо ми будемо дивитися на нашу країну, як на землю наших батьків і дідів, то нам буде важко знайти порозуміння. Дивімося на неї, як на землю наших дітей і онуків». Олено, як би ти прокоментувала цю думку саме як координатор «Клубу "Майбутнє"»?

— Цікава теза. Тут, очевидно, йдеться про історію. Те, що в нас було, не буде нас об'єднувати. Воно буде нас роз'єднувати, і ми будемо сваритися. Але якщо ми будемо дивитися на нашу землю, як на територію наших дітей, то, не виключено, що сваритимемося ще більше. Батьки часто надмірно турбуються про своїх чад. Кілька разів я особисто була свідком того, як молоденькі мами не знаходили спільного знаменника й створювали конфлікт у пісочниці, тому що кожна хотіла, щоб її улюблене дитя було в центрі, а тут прийшло інше, не менш улюблене, і встромило свою лопатку. Знаю, що й у школі між батьками трапляються непорозуміння через дітей. Тому я вважаю, що наша турбота про майбутнє повинна розпочинатися з турботи про сьогодення. Ми можемо виховувати наших дітей, але не виховувати самих себе. І це дуже велика помилка. Ми хочемо, щоб наші діти були чесними, відповідальними, цілеспрямованими, а на себе просто махаємо рукою, мовляв, які вже є. Лише з турботою про сьогодні, з ретельним, як під мікроскопом, поглядом на сьогодення, ми зможемо будувати майбутнє. Коли ми працюватимемо над собою, тоді ми правильно будемо працювати з дітьми, бо не тільки ми дітей виховуємо, діти також і нас виховують. За таким принципом діють наші клуби, акцентуємо увагу на сьогодні з думкою про майбутнє.

— Отже, що «Клуб "Майбутнє"» робить сьогодні для дітей та дорослих?

— Ми постійно проводимо семінари для дитячих служителів з метою формування і збагачення їхнього внутрішнього духовного світу. Лише людина, яка духовно зростає, яка вміє чути Бога, яка налаштовує своє серце на слухання Слова Божого, може передати й навчити цього інших. Дитячі служителі, які працюють у клубах «Майбутнє», — це унікальні люди, обдаровані, працьовиті, які не на словах люблять Бога і дітей.

Ну, хоча б такий факт, усі ці люди — волонтери, вони працюють на своїх роботах, а заняття відбуваються у вихідні, щосуботи, і для того, щоб щотижня готувати урок християнської етики, якеś свято, інсценізацію, бесіду чи дискусію, треба докласти чимало зусиль.

Зазвичай клуби створюють дуже просто, можна сказати, що вони виникають природно. Скажімо, у якійсь місцевості зібрався колектив людей, які мають бажання займатися з дітьми, є місце і є діти, які охочі до таких занять, — от і розпочинається клуб.

Хоча ми не ставимо суворих вимог до програми, але пропонуємо перевірений варіант: гурткова робота (рукоділья, музика, спорт тощо), урок християнської етики (біблійний урок), спілкування (під час якого діти можуть показати свої таланти, почути проповідь, пограти в ігри, переглянути виставу).

— Хто започаткував цю справу?

— До нас у Рівне приїхали гості із Запоріжжя, які вже кілька років займалися цією справою. Вони запропонували нам долучитися до цього руху. Сьогодні благодійний фонд «Клуб "Майбутнє"» очолює прекрасна сім'я — Юрій Миколайович та Галина Василівна Кіпоті.

Діти потребували й потребують уваги, особливо в селах. У містах є Палади молоді, студії, секції при школах, а в селах цього немає.

Важливим моментом у нашій роботі є те, що зустрічі з дітьми проводяться регулярно. Кожний педагог знає, що систематичні заняття — це запорука успіху. Коли відбуваються систематичні зустрічі — налагоджуються стосунки, діти більше починають довіряти старшим колегам, ділитися своїми проблемами та шукати поради, а наставник-християнин може дати справді хорошу й своєчасну пораду.

— Яка кінцева мета цього служіння дітям?

— Напевно, можна вважати наше завдання виконаним, коли дитина починає вважати себе християнином і вирішує жити християнськими цінностями.

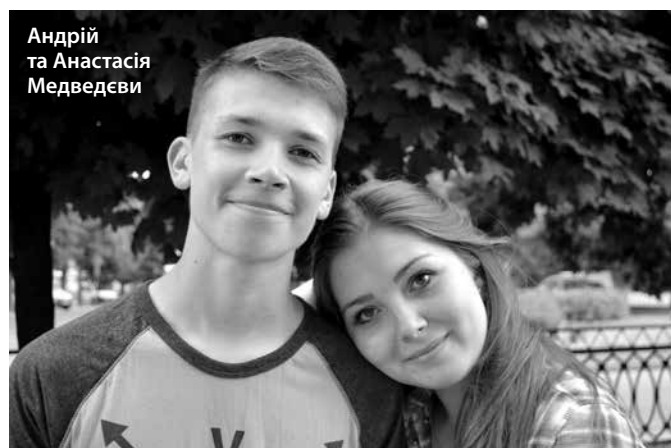
— Ваші діти також були учасниками клубу?

— Так, звичайно, і учасниками, і помічниками. Як батьки, ми дуже раді, що наші діти — християни, готові відстоювати й пропагувати свою християнську позицію, що Біблія для них є цінністю. Андрійко закінчує 11 клас. Настуся завершує навчання у виші, вона педагог, перекладач.

— Це знайомі імена для наших читачів, адже ми друкували в часописі оповідання Андрія Медведєва, фотографії Анастасії Медведєвої. Як Вам удалося виростити таких обдарованих, творчих дітей? Поділіться, будь ласка, секретами виховання.

— А секретів, як таких, і немає. Просто завжди намагалися жити за Божими заповідями. Єдине, чого прагнули й про що молилися, щоб роздивитися ті дари, які Господь заклад у наших дітях.

Зазвичай ми застосовуємо до дітей ті методи виховання, за допомогою яких виховували нас самих. Вдячна своїм батькам за те, що поважали мою свободу, мій вибір. Пам'ятаю, у дитинстві ми багато листувалися, і жодного разу мої батьки не відкрили конверта, адресованого мені. Настільки поважали нас, дітей, нашу особисту територію. Діти можуть мати власну думку, власні погляди й уподобання, не все може бути нам до вподоби, але це наші діти й ми ніколи не повинні їх зрікатися. І вони повинні завжди знати, що ми за них, ми на їхньому боці.



Андрій
та Анастасія
Медведєви

«Клуб «Майбутнє»» розпочав свою діяльність у 2003 р. для допомоги батькам, з метою пошуку творчого потенціалу, розвитку, самореалізації особистості їхніх дітей та підлітків, формування змалку їхніх духовних і моральних цінностей.

Діяльність клубів швидко поширилася по всій території України, та найбільше в Запорізькій, Одеській, Херсонській та Рівненській областях. Сьогодні вже майже 11 тисяч дітей відвідують щотижневі зустрічі Клубу. Це клуби для дітей віком від 7 до 15 років, у яких вони активно розвивають свої інтелектуальні, фізичні й творчі здібності.

Найголовніше: «Клуби «Майбутнє»» засновано на християнських цінностях. Тут діти знайомляться з Живим Богом, Його творінням та впливом на всю історію людства. Наші клуби працюють не тільки протягом навчального року, але й на літніх канікулах. Ми проводимо влітку дитячі денні табори.

Коли ти проходиш через складні життєві обставини й розумієш, що твої батьки з тобою, це дуже допомагає.

Мій батько любив повторювати: «Будь людиною, і ти ніколи не програєш». Але «бути людиною» — це завжди собі в мінус, ти намагаєшся зберегти стосунки й це не завжди тобі вигідно, доводиться чимось жертвувати й навіть щось втрачати. Однак саме таку батьківську науку ми передаємо своїм дітям.

— А як відбулася твоя зустріч з Ісусом Христом? Хто посприяв цьому?

— Християнських клубів тоді ще не було. І до церкви мене ніхто не запрошував. Просто прийшло бажання шукати Бога. Раптовим спалахом у душі. Це було двадцять років

тому, але добре пам'ятаю те відчуття, коли ти ніби зрозумів, що Бог існує, і відчуваєш, що треба в якийсь спосіб Йому поклонитися. Але як це робити? Виявилось, що вдесяти хвилинах ходьби від мого батьківського дому є церква. Там я знайшла свою духовну сім'ю. Там мені запропонували моє перше служіння — у християнській радіопередачі «Там, де чекають». Після десяти років роботи на радіо почала займатися з дітками в недільній школі. І ось уже десять років у дитячому служінні.



Табірна команда

— Олено, знаю, що ти не лише координатор клубів, але й відповідальна за недільну школу у своїй церкві, займаєшся організацією та проведенням дитячих церковних свят, літніх християнських таборів, до того ж є автором низки програм і посібників. Звідки черпаєш натхнення?

— Передусім, у Божому Слові. Один із моїх улюблених біблійних текстів — «Я все можу в Тім, Хто мене підкріпляє, в Ісусі Христі» (Флп. 4:13).

Я намагаюся слухати Бога з першого разу. Можливо, через це я буваю рішучою, охочою діяти.

А для того щоб працювати з дітьми, треба любити Бога і дітей. І не боятися. Кожна людина помиляється, не без того, але діти — це такий народ, який розуміє і прощає, якщо бачить, що ти їх любиш.

Я викладала в недільній школі для дітей різного віку, від трирічок до підлітків. Коли ж закінчувався навчальний рік, бралася за складання програм. Допомогали мені в цьому самі ж діти. Часто розпитувала, що зараз їх цікавить, які проблеми хвилюють, на які запитання шукають відповіді.

— **3 дітьми якого віку тобі найлегше працювати?**

— З тими, які хочуть спілкуватися, які до тебе горнуть. І це не залежить від віку. Ти можеш щось передати лише тій дитині, з якою відчуваєш душевну спорідненість. Це важко пояснити. Воно є і все. Зараз зустрічаюся з дорослими дівчатками й вони згадують наші заняття, розповідають, як біблійні уроки допомогли їм зрозуміти, що добре, а що погано, що правильно, а що — гріх.



Вишитий «Кобзар»

— **Цей випуск часопису присвячений притчам Ісуса Христа. Ти теж використовуєш цей жанр у своїй творчості. Чим він тебе приваблює?**

— Звичайно, я ніколи не порівнюю свої притчі з притчами Ісуса Христа. Але, як жанр, притчі дуже близькі мені. Був час, коли я молилася, аби Господь відкрив мені той жанр, у якому я повинна працювати, адже завжди приємно бути на тому місці, на якому хоче бачити тебе Господь. Коли ти на своєму місці — буде результат. Не хочеться робити від себе, не хочеться бути бубоном порожнім.

Зараз люди, особливо діти та підлітки, не звикли багато читати, тому важливо подати їм істину, перш ніж вони встигнуть втомитися від читання. Зазвичай пишу короткі твори. Та все ж при слові «притчі» стає так тепло на душі...

— **Як чоловік ставиться до твоєї діяльності?**

— У мене дуже хороший чоловік. Він терплячий, турботливий, з гарним почуттям гумору. Коли його самого про це запитують, відповідає коротко: «Я не заважаю». Але насправді він дуже допомагає. Зараз, коли набула популярності «Креативна книга», почали організовувати виставки і йому ж доводиться це все завантажувати-розвантажувати, то він жартує: «Переходь на мініатюри, щоб легше було носити». Він — музикант, професійний звукорежисер і дуже багато, наголошую, багато, працює. Якщо людина не працює, вона не розвивається, вона стає порожньою для добра, і тоді її заповнює егоїзм, постійне незадоволення життям, роздратування, навіть агресія. Вона бачить в усіх самі лише недоліки. А людина, яка працює, має мету, досягає результату, тішиться результатом, далі знову ставить ціль і знову рухається вперед.

Чорною ниткою завтовшки 1 мм за допомогою техніки «стебнівка» вишито кожна буква всіх творів, які ввійшли в «Кобзар» 1840 р. видання: «Думи мої», «Перебендя», «Катерина», «Тополя», «Думка» («Нащо мені чорні брови»), «До Основ'яненка», «Іван Підкова», «Тарасова ніч». Вишиті на канві «дикий лев» сторінки, яких загалом 48, прикріплені до листків із повсті розмірами 36,5x26 см і скріплені за так званним японським старовинним методом переплетення книг. Між ними вміщено кольорові та монохромні вишиті репродукції ранніх картин Тараса Шевченка, у тому числі «Катерина», «Тополя», «Автопортрет», «Звільнення апостола Петра із темниці». Обкладинка фоліанта обтягнута світло-коричневою шкірою, на якій золотистими нитками вишито автограф Тараса Шевченка й назву збірки.

Щодо моєї творчості, чоловік не те, що критичний, але завжди дає оцінку й говорить так як є. Сторонні люди, можливо, боячись образити, можуть промовчати, не завжди вкажуть на недоліки, а вони ж є, і їх потрібно усувати. То він мені в цьому дуже допомагає.

— **Мабуть, зараз саме час розповісти про видавництво «Креативна книга».**

— У час, коли інтернет, комп'ютерні ігри заповнюють дитячі душі, хочу заохотити дітей до читання та творчості. Спочатку з'явилася ідея зробити бібліотеку вишитих казок. Вишили одну, другу... і захотілося чогось нового. На сьогоднішній день до нашої колекції входить 18 арткниг: вишиті — «Іжачок Сто Голочок» та «Сніжинка-Даринка», бурштинова — «Сон — син соняха», різьблена на дереві — «Легенда про Рівне», випалена на дереві — «Сонячна веселка», солом'яна — «Метеликові ножиці», бісерна — «У парі з Ангелом», в'язана — «В'язана киця», мереживна (плетена гачком) — «Руки», м'яка (виготовлена з цупкої тканини) — «Кольорова тінь», гербарна — «Червона гербера», книга-бантик — «Доля», вербова — «Живі парасолі», шкіряна — «Абеткове дерево», книга-будиночок «Різдвяна зоря», книга-криниця «Два джерела», праска-казка «Старовинна праска», книга-млин «П'ять мішків», книга-іграшка «Зимові каруселі», а також вишитий «Кобзар» Тараса Шевченка, створений за факсимільним виданням 1840-го року.

Усі ці книги виготовлені в єдиному примірнику, вони знайомлять свого читача одночасно з текстом і традиціями українського декоративно-ужиткового мистецтва. Автором текстів більшості казок є наш син Андрійко.

У створенні книг допомагали рівненські майстри та художники: Олександр Каленюк, Наталія Серветник, Анна Тимошок, Наталія Дишкант, Петро Гордійчук, Роман Пузиченко, Наталія Качановська, Наталія Яшук та інші.

Творчий доробок Олени Медведєвої:

«Будиночок мого серця» — посібник для наймолодших та книга для вчителя;

«Віч-на-віч із правдою» — духовні бесіди з підлітками;

«Свій до свого зі своїм» — матеріал для проведення християнського українського дитячого табору;

«Люблю Ісуса» — навчальна програма для дітей;

«Золоте Курча» — казки для дітей молодшого віку;

«По цей бік неба» (у 2-х т.) — листи матері до дитини.



— На святкуванні Шевченківського ювілею в Києві прозвучало побажання — прочитати за наступний рік дві книги — Біблію і «Кобзар». Як, на твою думку, пов'язані ці дві книги?

— Якщо вірити статистичним даним, то в Україні за накладом перше місце посідає Біблія, друге — абетка, третє — «Кобзар» Шевченка. Біблію потрібно читати для того, щоб бути християнином, а «Кобзар» — для того щоб бути українцем. Біблія вчить відвертості та відповідальності перед Богом і перед собою, а «Кобзар» — і перед собою, і перед своїм народом.

Шевченко — максималіст і дуже відверта та щира людина, він пише про Бога так, як розуміє, як відчуває. Як на мене, то у вірші «До Основ'яненка» чітко висловлене ставлення Шевченка до Божого Слова:

Наша дума, наша пісня
Не вмере, не загине...
От де, люде, наша слава,
Слава України!
Без золота, без каменю,
Без хитрої мови,
А голосна та правдива,
Як Господа Слово.

— Поділись своїми планами на майбутнє?

— Ідей багато. Звичайно, планую далі працювати над книгами. Але не для масовості, не для кількості. Хай я менше напишу, але так, як живу, як розумію, хай це буде жменька, але це буде щирість-щирість. Кожна книга, кожне оповідання, кожна ідея живе в мені й турбує мене, не дає мені спокою доти, доки не матеріалізується, не заживе самостійним життям. Через кілька тижнів світ побачить нова книга «По цей бік неба» (друга частина).

А ще в мене є мрія, така велика, що аж страшно говорити, — хочу вишити Євангеліє. Прокладаючи стібок за стібком, ти настільки глибоко занурюєшся в текст, в ідею, задум письменника, що повністю цим проймаєшся, цим живеш. І мені хочеться так глибоко зануритися в Слово Боже.

— Наостанок, твоє побажання читачам.

— Побажання читачам — читати. Читати якнайбільше і вдумливо. Читати світову та українську класику, духовну літературу, та головне — Біблію.

Розмовляла Надія Доля

Жанр притчі: *просто про важливе*

Усі ми знаємо вираз «Езопова мова». Ним характеризуємо окремі вислови, частини промови чи навіть цілі історії, які, описуючи зрозумілі події, персонажі та ситуації, кажуть про щось інше. У дитинстві я ніяк не міг зрозуміти, у чому їх секрет. Адже все як на долоні. І лише подорослішавши, зрозумів глибину й силу таких водночас простих і глибоких оповідей.

Уже пізніше я збагнув ще одне — усі ці байки (а слід зазначити, що в українській мові це слово має два значення: неправдива історія і повчальна розповідь. Так от, я маю на увазі саме ідею повчальної оповіді), історії, порівняння й алегорії — це продукт мудрої культури Сходу, яка узагальнила такі літературні творіння однією назвою — притчі.

А ще пізніше я довідався, що Ісус Христос, найбільший Учитель на землі, Спаситель і Син Божий не цурався таких от побутових і, здавалося б, банальних історій, і залюбки використовував їх у Своїх бесідах із людьми. Після Його смерті ці історії стали широко відомими в усьому світі, давши потужний поштовх для багатьох літераторів прийдешніх поколінь.

Особливості східної мудрості

За свого короткого служіння на землі Ісус Христос, навчаючи народ Божої мудрості, неодноразово використовував притчі. І нічого дивного в тому немає, адже на Сході завжди й у всі часи цінувалась мудрість, яку можна було висловити образно. Така вже культура Сходу — сказати про щось важливе не прямо, а через цікаву історію, висновок із якої має зробити сам слухач. У древній культурі дуже поважали жанр притчі. Адже за його допомогою можна було не просто навчати людей, а показати практичне застосування істини.

Цей жанр був і є настільки близьким і зрозумілим простим людям, що в деяких народів з'явилися цілі цикли притч про життя й учення визначних людей. Чого варту лишень збірка народних притч про життя легендарного мудреця Ходжи Насреддіна. Російськомовна збірка нараховує 1238 коротких повчальних історій.

Неминуца цінність притчі

Сучасна назва «притча» походить від грецького слова *парабола* — коротка пізнавальна історія, алегоричний вислів, у якому міститься моральне чи релігійне по-

вчання. Цим словом узагальнювали всі вислови й твердження, які були направлені на стимулювання мислення слухачів.

Власне притча (або приповідка) не є виключно плодом східної культури. Але саме на Сході, де мудрості відводилось надзвичайно важливе місце в житті людини, вона відігравала основну роль у навчанні підростаючого покоління.

Цей вид повчання настільки вдалий, що багато хто із письменників уже сучасного періоду (або недалекого минулого) використовував притчу як засіб донесення своїх ідей до читачів. До цього жанру звертались і Лев Толстой (оповідання «Три сини», «Тисяча золотих», «Галка»), і Франц Кафка (романи «Процес», «Замок»), і Бертольд Брехт (п'єса «Людина є людина»), і Альберт Камю (роман-притча «Чума»), і Андрій Платонов («Котлован», «Чевенгур»), і наш співвітчизник Микола Хвильовий (повість «Санаторійна зона»). А за романом-притчею Вільяма Голдінга «Володар мух» створено однойменний художній фільм, який увійшов у класику світового кінематографу.



Біблійні притчі

У Біблії притчі відіграють надзвичайно велику роль. Факт того, що в ній є книга, яка називається «Приповістки Соломона», говорить сам за себе. У Старому Завіті часто використовували метафоричні образи, основною метою яких було показати стосунки Бога і людей. Іноді це були просто оповіді, іноді — дії, а іноді — цілі життєві долі (як, наприклад, сімейні стосунки пророка Осії).

Ісус теж охоче використовував притчі. Багато вражаючих фактів про Царство Небесне, про стосунки з Богом і між людьми Спаситель якнайкраще висловив саме у формі протистих і буденних історій.

Усі ці історії базувались на відомих фактах чи ситуаціях із життя людей. Для слухачів вони були зрозумілими, адже подібне вони чули змалку. Тому їх легко запам'ятовували й переказували. Іноді ці історії шокували слухачів, іноді — викликали сльози, гнів, та ніколи не залишали байдужими.

Небесні принципи через призму земних подій

Деякі люди, читаючи біблійні історії, стверджують, що притчі Ісуса не такі вже й визначні, що вони — плід тієї культури, у якій Він виховувався, що Він використовував усе те, що до Нього віками накопичував єврейський народ. Тому, мовляв, потрібно сприймати Ісуса лише як чудового вчителя, а не винахідника чогось нового...

Проте навіть озброєним оком видно, що притчі Ісуса мали вражаючий вплив на слухачів, ставили їх у нетипові ситуації (несправедливий управитель, ближній самарянин, блудний син), виходили за рамки тогочасного світогляду й ламали його. Та є ще одна різюча відмінність, яка є головною ознакою цих коротких історій. Слова Ісуса Христа не спрямовані на навчання мудрості чи стимулювання процесу мислення Його слухачів як таких. Усі вони були сказані для того, щоби відкрити, показати й зробити зрозумілими принципи Небесного Царства. Усі історії, що були взяті з повсякденного життя, указують лише і тільки на Творця і наше становище перед Ним. Усе життя Ісуса Христа було направлене на те, щоби відкрити людям Живого Бога й дати можливість мати прості та щирі стосунки із Творцем. Використовую-

чи притчі, Ісус неначе вказував слухачам — дивіться, Бог усюди, немає такого місця чи події у вашому житті, де Його немає. І немає жодної ситуації в житті людини чи в існуванні світу, у яких не можна було би побачити віковічні Божі принципи.

Адже все, що є на землі, — створене Богом. Усе діє за Його законами й відображає задум Творця. І навіть людина з найчерствішим серцем і спаленим сумлінням сподівається на якусь чи чийось справедливості — тобто на той вищий принцип, який вона своїм же життям паплюжить.



Саме це приваблювало слухачів до Христа, це змушувало їх захоплено слухати прості історії і це хвилювало їхні серця. І саме цим внутрішнім змістом і відрізняються притчі Христа від, хай навіть надзвичайно талановитих і оригінальних, приповісток інших авторів. Адже не мораль зачіпала людей, а та звістка, яку через подібні історії Бог доносив до Свого народу.

Чому Христос говорив притчами?

Проте хтось запитає — чому? Чому Христос вибрав такий непростий шлях? Для чого потрібно було приховувати прості Божі істини за лаштунками якихось алегоричних історій? Це питання цікавило й апостолів.

Відповідаючи на це запитання (а воно було поставлене після того, як Ісус розповів відому притчу про сіяча), Ісус Христос сказав, що комусь дано пізнати таємниці Божі, а комусь — ні. Маючи на увазі таємниці Царства Божого, Ісус використав слово *містерію*, від якого походить відоме нині слово «містерія». Цим словом тепер називалось дійство, яке могли бачити всі, проте істинний зміст побаченого розуміли лише вибрані. Таким чином Спаситель указував на те, що багато людей знають і навіть бачать Божі принципи в дії, проте для них їхній істинний зміст прихований.

Для тих, хто відкрив своє серце Богові, хто йде за Ним і хоче бачити Його присутність у своєму житті, справжній зміст історій стає відразу ж зрозумілим. А ті, хто не хоче чути чи не бажає знати й звертати уваги на дію Божу в цьому світі, потребують наочних прикладів Божого всевладдя. Вони змушені побачити, що Бог присутній у всіх процесах на землі.

Бог відкриває Себе людям!

Саме тому апостол Павло, звертаючись до церкви в Римі, каже, що людям немає виправдання перед Богом, адже Його дія та сила видна в усьому творінні. «Бог гнівається, бо все, що може бути відоме про Бога, досконально ясно, бо Він зробив це ясным для людей. Від створення світу для людей стали ясними і зрозумілими Його незримі властивості — вічна сила Його і божественність. Це видно по тому, що Бог здійснив. Отже, немає людям виправдання за гріхи їхні, бо навіть знаючи Бога, вони не прославляли Його й не дякували. Вони зникчемніли думками своїми, а їхні нерозумні серця затьмарилися» (Рим. 19:21, сучасний переклад).

Бог поклав Свої принципи в основу існування всього сущого на землі, тому жодній людині не буде виправдання, коли вона, маючи такі свідчення Його милості й любові, відкидає як Його існування, так і Його турботу про себе. Адже ті, хто хоче побачити Бога, — можуть легко Його побачити навіть у найпростіших і найзвичайнісньких речах.

Притчі дуже легко читають і сприймають усі люди. Але не хочеться, щоби люди легковажно ставилися до них. А така спокуса завжди є: «Ой, що там такого? — Історії з життя народу». Бо за цією легкістю можна не побачити тієї важливої Істини, яку Спаситель хотів передати всім тим, хто житиме на землі. А не збагнувши цього, можна прожити «легке» життя й жодного разу не побачити великого Божого чуда у таких звичних, проте таких дивовижних повсякденних речах, про- низаних Божою звісткою, а го- ловне — зали- шитися поза Божою благо- даттю. 🕊

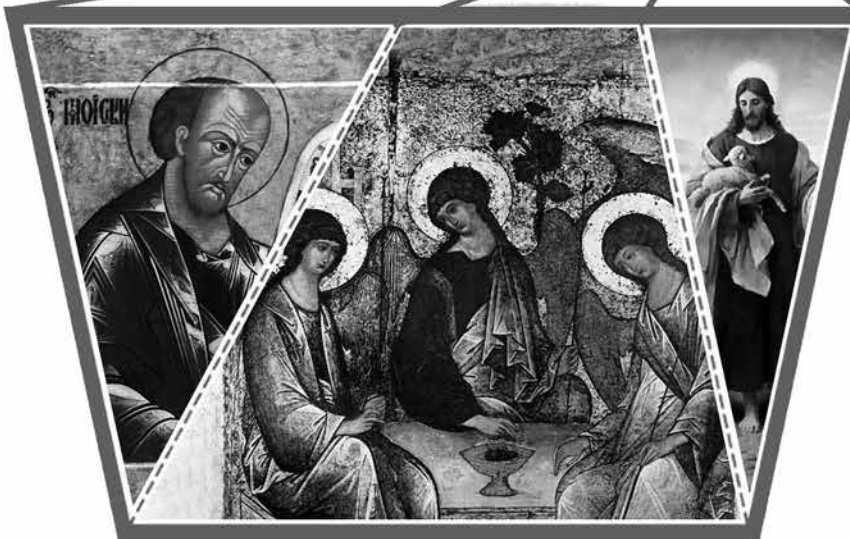


Олег Блощук

Зворотна перспектива,

або Розмова

із серцем



Нещодавно зробила для себе відкриття. Про всяк випадок поцікавилася в кількох людей, чи чули вони щось подібне. Виявляється, що ні. Отже, це може бути відкриттям не лише для мене, тому й пишу на загал. Стосується воно поняття зворотної перспективи.

Урок малювання

Полісемантичне слово «перспектива» вживаємо для означення різних понять: наших сподівань у майбутньому, простору, що розгортається перед очима, а також способу зображення на площині об'ємних предметів. Поговоримо про останнє. Пригадуєте шкільні уроки малювання і креслення? Предмети, які розташовані близько, за розмірами повинні бути більшими, а ті, що далі, — меншими. Те, що близько, виписується чітко, у деталях, а далі — загально, предмети й фігури ніби згортаються. Фокус розміщений у дальності, ти «входиш» у зображення і зникаєш у ньому. Відповідно, зворотна перспектива, це коли все навпаки: лінії розходяться вдалину й усе зображене розгортається. Фокус розміщений перед зображенням, і воно, нескінченно велике, «входить» у тебе.

Перспектива в іконописі

Так от, виявляється, саме в такий спосіб пишуть ікони. Те, що ближче до нас (до людей, до світського) — менше, дрібніше, те, що далі (божественне, духовне), — значиміше. Безумовно, у цьому глибокий символізм, який можна трактувати таким чином, що Бог далеко від нас і ми не можемо Його досягнути. Насправді ж, це ми далекі від Бога, проте Він хоче увійти в наше життя. Недарма

існує такий вислів, що не ми дивимось на ікону, а ікона дивиться на нас.

Але не в цьому відкриття, а в тому, що, як сказав диякон Андрій Кураєв, «уса євангельська етика — це світ зворотної перспективи».

Конфлікт світського і біблійного світобачення

Погляньмо на заповіді блаженства. Блаженними, тобто найщасливішими, названо вбогих, голодних, спрагнених, зневажених. Вам легко з цим погодитися? Хіба ж ми не бажаємо собі й одне одному щастя, здоров'я, достатку, успіхів?.. У центрі християнської проповіді — розп'ятий Христос. «Ми проповідуємо Христа розп'ятого... Божу силу та Божу мудрість» (1 Кор. 1:23–24). «Бо ж слово про хреста тим, що гинуть, — то глупота, а для нас, що спасаємось, — Сила Божа!» (1 Кор. 1:18). Знову все навпаки — сила і мудрість у безсиллі, стражданнях і смерті Розп'ятого. А той, хто «здобуде весь світ» (Мт. 16:26), має велику небезпеку занапасти свою душу й залишитись у великому програвші. Біблійне вчення буквально перекреслює цінності світу. Вони протилежні, як пряма й зворотна перспективи.

А як же тоді Божі обітниці про те, що побожне життя є запорукою того, що «тоді буде щастити тобі» (Іс. Нав. 1:8),

«щоб ти був на землі довголітній» (Еф. 6:3), «щоб могли ми провадити тихе й мирне життя» (1 Тим. 2:2), «все це вам додась» (Мт. 6:33)? Усе це на своєму місці, але, по-перше, є вторинним, похідним: «Шукайте ж найперше Царства Божого й правди його» (Мт. 6:33); по-друге, спонукає іншими мотивами: «Щоб усі люди спаслися, і прийшли до пізнання правди» (1 Тим. 2:4); по-третє, досягається в інший спосіб: «Не робіть нічого підступом або з чванливості, але в покорі майте один одного за більшого від себе» (Флп. 2:3); по-четверте, служить для інших цілей: «Щоб Божа людина була досконала, до всякого доброго діла готова» (2 Тим. 3:17) і, нарешті, є суверенною прерогативою Бога: «...над людським царством панує Всевишній, і дає його тому, кому хоче» (Дан. 4:29). Отже, біблійне світобачення докорінно відрізняється від світського. І це добре, коли люди говорять про християн, що вони «не від світу цього», бо й Христос так сказав Пилатові: «Моє Царство не із світу цього. Якби із цього світу було Моє Царство, то служба Моя воювала б, щоб не виданий був Я юдеям. Та тепер Моє Царство не звідси...» (Ів. 18:36).

Особливості священних текстів

Вплив Святого Письма на людину також можна описати в термінах зворотної перспективи. На відміну від художнього тексту, який уводить читача в себе, у свій світ, примушує забути про свою життєву ситуацію і навіть свої обов'язки й повністю розчинитися в просторі твору, священний текст проникає в наше життя й приводить нас до розуміння, що те, про що говориться в Євангелії, життєво необхідно нам у нашому повсякденному житті. Біблія не закликає нас жити тривогами, боєм і радощами її персонажів. Звичайно, наші почуття відгукуються на страждання, переймаються страхом і боєм, нас охоплює радість. Але головне, чого вимагає від нас текст Писання, — це не співпереживати Мойсеєві, Давиду, Петрові і навіть Ісусові, а зрозуміти, що те, що відбувалося там і тоді, стосується мене і зараз. Кому б не говорив Христос Свої слова, Він говорить їх мені. Докоряє фарисеїв — мене докоряє. Утішає апостолів — мене утішає. Закликає вірити та молитися — мене закликає. Давид упокорює свою душу в покайнанні, Соломон просить мудрості, Єзекія — захисту, Вартимей — прозріння, апостоли благають примножити їм віру, а Павло — про зміцнення церкви — це також і моя молитва, моя духовна потреба.

Не можна сприймати Біблію лише як розповідь. Вона не просто передає інформацію, а впливає на свідомість читача. За словами дякона Андрія Кураєва, «це не книга на полиці, а зерно в полі». А святитель Григорій Богослов так висловився про цю особливість біблійного слова: «Добре, якщо людина розуміє зміст Писання — але ще краще, якщо вона просто кається, читаючи Слово». Читаючи Біблію, кожна людина намагається тлумачити її по-своєму, а Біблія прагне розтлумачити нам наше життя по-Божому.

Це можна яскраво проілюструвати на прикладі притчі Ісуса Христа. «Євангельська притча — це не просто життєві ілюстрації деяких моральних істин, а звернення до сумління людини: чи розумієш ти, що відбувається з тобою?»¹

¹ Кураев А. Школьное богословие. Притчи Христовы. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа: http://azbyka.ru/tserkov/lyubov_i_semya/vera_i_deti/kuraev_shkolnoe_bogoclovie_32-all.html

² Драхма — грошова одиниця, що дорівнює 100 лептам, лепта — дрібна монета.

³ Шмеман А. Воскресные беседы. Мытарь и фарисей. — [Электронный ресурс]. — Режим доступа: http://shmeman.ru/modules/myarticles/article_storyid_270.html

Загублені і повернені

У 15-му розділі Євангелія від Луки записані три притчі: про загублену вівцю, загублену драхму² і про блудного сина.

Чоловік, який мав сто овець, не дорахувавшись однієї, покидає дев'яносто дев'ятох і вирушає на пошуки загубленої. Згодом він радіє з друзями та сусідами поверненню втраченого.

Жінка мала десять драхм. Загубивши одну, почала її старанно розшукувати, наводячи лад у своєму домі, а знайшовши, гукнула приятельок і сусідок, щоб разом порадіти знахідці.

Молодший син вимагає у батька свою частку спадку, а отримавши її, залишає сім'ю. Безпутне життя дуже швидко приводить його до краху. Самотній, голодний і пригноблений, він згадує батьківський дім, кається і вирішує повернутися. Батько радо приймає свого блудного сина, обдаровує його, влаштовує бенкет на його честь і намагається заспокоїти старшого сина, який не простив брата й образився на батька за те, що той виявив милосердя.

Ці прості життєві історії містять глибокі повчання. Ось що, так би мовити, лежить на поверхні — потрібно бути добрим і дбайливим господарем, підтримувати чистоту й порядок у своїй оселі, триматися гурту, виявляти послух, бути великодушним, шанувати батьків, цінувати й берегти те, що маєш, прощати, поділяти радість ближнього.

Хто ти?

Далі Ісус Христос переводить нас у духовну площину, двічі повторюючи, що «так само, кажу вам, радість буває в Божих Ангелів за одного грішника, який кається» (Лк. 15:10). І ми вже розуміємо, що людина, яка живе без Бога, схожа на цю загублену вівцю, монету чи неслухняного сина, що вона обов'язково загине, коли не покається і не повернеться до Небесного Батька.

Але дія Божого Слова на цьому не зупиняється. Помічає розширення перспективи? Наступний крок — це вже особиста розмова з моїм серцем. А хто ти? Монетка, що закотилась у темний закуток, овечка, яка заплуталась в кущі терену, чи молода людина, яка марнує своє життя далеко від батьківського дому? А може, ти не хочеш простити брата чи заздрити успіхам сусіда?

Перелік запитань можна продовжувати...

Вічна любов

А ще — і чи не найважливіше! — Слово Боже представляє нам Бога. Традиційно останню притчу цього розділу називають «Притчею про блудного сина», але, здається, влучнішою була б назва «Притча про люблячого батька». Бог любить нас! І тому чекає і кличе, шукає і знаходить, прощає і очищає. «Хоч пророцтва й існують, та припиняються, хоч мови існують, замовкнуть, хоч існує знання, та скасується» (1 Кор. 13:14), а Божа любов ніколи не перестає!

Завершити хочу словами протопресвітера Олександра Шмемана: «...застаріли, канули в небуття книги та слова, створені зовсім недавно, вчора, позавчора. Вони вже нічого не говорять нам, вони мертві. А ці, такі прості з вигляду, нехитрі розповіді живуть повним життям. Ми слухаємо їх — і ніби щось відбувається з нами, ніби хтось зазирнув у саму глибину нашого життя і сказав те, що лише нас, мене стосується»³. Слава Богів! 🙏

Надія Доля



Турбота про ближніх як ознака живої віри

**Як можна запевнитися у власній вірі?
Чи може віра батьків спасти мене?
Чим виміряти істинність своєї віри?**

Апостол Яків, пишучи лист розпорошеним по Римській імперії християнам-євреям, мав на меті пояснити, як проявляється жива, а не вдавана віра в буденному житті. Одна з її ознак — турбота про ближніх.

«Яка користь, брати мої, коли хто говорить, що має віру, але діл не має? Чи може спасти його віра? Коли ж брат чи сестра будуть нагі, і позбавлені денного покорму, а хто-небудь із вас до них скаже: «Ідіть з миром, грійтесь та їжте», та не дасть їм потрібного тілу, — що ж то допоможе? Так само й віра, коли діл не має, — мертва в собі!» (Як. 2:14–17).

Без жодних винятків

Здається, це не новина. Мало хто хоча б одного разу не чув притчу про доброго самарянина. У ній Ісус пояснював, хто є ближнім. Турбота про тих, які поряд, не робить винятку для жодного віруючого. Адже автор листа звертається до всіх християн: бідні вони чи багаті, служителі чи рядові члени. До того ж, уже тоді Божа церква перебувала під тиском авторитарної влади. І ось, що важливо, — «планка» не опускається. Необхідно «брати ту ж висоту» турботи про ближніх. Християнство вимірюється не тим, що ми маємо, а тим, що ми даємо і що в нас залишається. А для цього немає винятків.

Не лише на словах, але й на ділі

Турбота здійснюється не лише словами, а й учинками. *«Діточки, любімо не словом, ані язиком, але ділом та правдою» (1 Ів. 3:18).* Існує багато форм псевдодуховності. Одна з них полягає в тому, що люди говорять гарні слова (наприклад, «Слава Богу», «Господь убачатиме», «все буде добре», «зробимо в Божу славу»), але в житті їх не застосовують. Критичні ситуації можуть виявити таких людей. Вони обходять нужденних, як левит і священник у притчі Ісуса, що були зайняті важливішими, «духовними» справами.

Неупереджене ставлення

Піклування відбувається без упередженого ставлення. Незалежно від статі та віку, брат чи сестра можуть стати об'єктами нашої опіки. Апостол навіть не уточнює, чи мають адресати якісь проблеми в стосунках з такими людьми. Бо ж так буває, що легко любити тих, які люблять тебе, тих, які можуть віддячити за любов, тих, які нам до вподоби. Це, звісно, добре, якщо наша доброта не замикається лише на них, а переходить на тих ближніх, які ще вчора були до нас далекі та байдужі.

Задовольняти потреби, а не забаганки

Дбати необхідно за потребою. Як сказано в тексті: *«...нагі, і позбавлені денного покорму...»* Бог не покладає на нас відповідальності задовольняти забаганки та примхи людей.

Постійність піклування

І, нарешті, клопотання про ближніх не повинне бути тимчасовим. Тобто, це не разова дія, щоб виконати правило. Оскільки турбота — це одна з ознак живої віри (невмирущої), то вона не може закінчитися після якоїсь спроби. Віра — це не лише прийняття фактів, але й спосіб життя, шлях, яким ми регулярно крокуємо. Піклування про нужденних — це не просто справа чиєїсь сердечної жалості, але глибоких біблійних переконань про Бога і Його нескінченну доброту до грішників, які отримують те, чого не заслуговують своїм життям.

Відтак одна з ознак живої віри — турбота про ближніх. 🌱

Артем Приступа

Поки є час

«Ангел... підняв до неба правицю свою та й поклявся Живучим во віки віків... що вже часу не буде...» (Об. 10:5-6)

Є час для мовчання, є час для молитви,
Є час для любові, для миру, для битви.
Є час для народження, час для зростання,
Є час для утіхи, є час для навчання.
Є час розкидати і час будувати,
Є час роздирати і вміло зшивати.
Є час для терпіння й стояння в проломі,
Є час для моління у Божому Домі.
Є час танцювати і час горювати,
Є час лікувати і час умирати...

Є час! А коли уже часу не стане,
Усі перед Божим Престолом постанем:
Вельможі та бідні, царі та народи —
Для осуду вічного чи нагороди?!
То поки є час, поспіши з покайням
До Бога прийти. Бо Ісус крізь страждання,
Крізь муки смертельні любов'ю святою
До кожного серця пролився рікою...
Помер... і ВОСКРЕС! І вознісся до Бога!
У Царство Небесне відкрив нам дорогу.

Дорога вузенька, крута, небезпечна:
Хвалитись собою тут вкрай недоречно.
Що любиш: цей світ та його насолоди
Чи істину чисту святої свободи?!
Бажаєш іти невідступно і вперто? —
Для себе самого потрібно умерти.
Дивись на Ісуса. Лиш в Нього є сила,
Любові та вірності вічні вітрила.

Галина Левицька

Як ви можете стати «притчею»

Уперше про можливість стати «притчею» говорить Мойсей у Книзі Повторення Закону, 28:37. Таким словом Господь застерігав народ, що непослух Божому голосу призведе до сорому серед інших народів, «куди відведе Господь».

На жаль, стати «притчею» не так і важко. Достатньо лише низько впасти. А падати завжди легше, ніж піднятися на п'єдестал пошани важкою працею. Тому сьогодні існує багато «людей-притч». Прикро, що навіть серед християн. Іншими словами, бути «притчею» означає бути

«наукою», негативним прикладом, як недобре, негарно й неправильно робити.

Між іншим, з Ізраїлем так і трапилося. Непослух Божого привів євреїв у вавилонський полон, і вибраний народ став «притчею», тобто повчанням.

До того ж, Старий Завіт згадує таких героїв як Йов (Йов. 17:6) і Давид (Пс. 68:12), які, перебуваючи у важкому становищі, називали себе «притчами».

Урешті, саме значення притч відповідає подібному застосуванню, адже притча — це візуальне зображення істини (Мк. 4:30).

Притчі *про* притчі

Кому краще не говорити притчами

Премудрий цар Соломон казав: «Як волочаться ноги в кульгавого, так у безумних устах приповідка» (Пр. 26:7); «Як терен, що влізе у руку, отак приповідка в устах нерозумного» (Пр. 26:9).

Виявляється, існує категорія людей, яким краще мовчати, ніж говорити притчами. Притчі з їхніх вуст приносять нестерпний і небезпечний біль, подібно тернині, що «сидить» у тілі. Або сприймається як вада, що викликає відразу, співчуття чи насмішки.

Як же характеризується така людина? Безумний, або нерозумний. Це стан серця, яке обмежене розумом. Це серце, яке хибно тлумачить реальність життя і намагається жити всупереч законам «земного тяжіння» (розумним правилам життя).

Пр. 26:1, 8 — людина, у якої нема підстав для пошани;

Пр. 26:3 — людина, яка заслуговує на різку по спині;

Пр. 26:6 — ненадійна людина;

Пр. 26:11 — людина, яка постійно повертається до тієї ж глупоти, тобто не виправляється;

Пр. 26:12 — людина, яка не набагато краща від гордих і самовпевнених.

Отож, для того щоб зображувати істину в притчах, варто спочатку докласти зусиль, щоб її застосувати у власному житті.

Як притчі допомагають виховувати дітей

Чарльз Сперджен, відомий проповідник XIX ст., в автобіографії розповідає, як у дитинстві він побачив нешкоджену скляну пляшку зі справжнім яблуком усередині. Він довго намагався зрозуміти, як його туди запхнули. Аж поки одного разу влітку не помітив, як на гілці яблуні висить ще одна пляшка, а у ній росте яблуко.

Пізніше це «відкриття» стало ілюстрацією до того, як впливати на дітей. Повчання, яке отримують молоді люди, не повинне бути довгим і сухим. Якщо воно буде цікавим і захоплюючим, то привабить слухачів, а не відштовхне, створивши упереджене ставлення до релігії.

Притчі — один із засобів, які можуть застосовувати батьки, учителі, викладачі й вихователі, щоб доступно й цікаво передати дітям Божу істину. Адже саме так премудрий Соломон навчає дітей у Книзі Приповістей. Чого вартий хоча б урок про лінюха!

«Лінивий говорить: «Лев на дорозі! Лев на майдані!» Двері обертаються на своєму чопі, а лінивий — на ліжку своїм. Свою руку лінивий стромляє до миски, — та піднести до рота її йому тяжко» (Пр. 26:13–15).

Як не слід тлумачити притчі

Помилкове тлумачення притч часто відбувається тоді, коли кожну притчу тлумачать як алегорію. Бо ж при цьому ми виходимо з того, що автор приховав за деталями нібито зрозумілої життєвої історії деякий духовний зміст і наше завдання — відшукати його. Так, Блаженний Августин, пояснюючи притчу про доброго самарянина, казав, що «два динарії — це хрещення і причастя, олива — Дух Святий». Якщо цей спосіб тлумачення правильний, то де гарантії, що інша людина не пояснить її інакше?

У перекладі з грецької слово «притча» буквально означає «кинути поряд», знаходимо схожість між ситуаціями й ілюструємо одну на прикладі іншої. Фактично, притча передає одну головну думку.

Алегорія — «сказати інакше», тобто, сказати по-іншому про те ж саме (метафора).

Притча — «кинути поряд», а потім пояснити, тоді як у алегорії ми бачимо ключ до розуміння в ній самій.

Або ще один приклад. Бог говорить до Єремії (1:13): «Що ти бачиш? А я відказав: Я бачу кипляче горня, а перед його звернений з півночі на південь». Існує таке тлумачення: горня — світ, південь — іслам, захід — християнство, схід — буддизм, а північ — атеїзм. Світ кипить через причину атеїзму. Однак, чи саме це маєтись на увазі? Можна використовувати подібні приклади, але не варто стверджувати, що саме «так говорить Господь».



Артем Приступа

Роздуми над притчами Ісуса Христа надихнули Олександра В'ялова, засновника Харківської приватної школи «Початок мудрості», на створення змістовного, цікавого й дуже практичного курсу «П'ять секретів духовного зростання». Цей курс було прочитано на одному з літніх семінарів для педагогів України. За згодою автора подаємо його конспект-презентацію. Сподіваємося, що ці короткі тези й висновки спонукатимуть наших читачів самостійно звернутися до біблійних текстів й зіставити свої враження з думкою автора. Зростаємо разом!

П'ять секретів духовного зростання

Кожен із нас — будівничий свого життя (Лк. 14:28–30; Пс. 126:1), але будівничі бувають різні (1 Кор. 4:2), матеріали бувають різні (1 Кор. 3:11–14) і результат буває різний (Мт. 7:26–27).

ПЕРЕКОНАННЯ

Притча про дім на піску і на камені (Мт. 7:21–27)

Чи є у вас переконання? Чи розумієте ви цінності, якими живете? На яких ключових принципах ви будете своє життя? Чи є у вас власна філософія життя, чи усвідомлюєте ви свій світогляд?

Без правильних відповідей на ці запитання у вас немає фундаменту, а це значить, що ваше життя, ваша будівля — у небезпеці.

1. Ознаки мудрого будівничого

- Прагнення чути Боже Слово
- Спроможність розуміти Боже Слово
- Бажання виконати Боже Слово
- Сила виконати Боже Слово
- Дисципліна в дотриманні Божого Слова

2. Переваги мудрого будівничого

- Благословення в житті теперішньому (сім'я, робота, здоров'я)
- Благословення в житті майбутньому (звітування перед Богом за прожиті життя)



3. Небезпеки нерозумного будівництва

- 1) *Фальшиві цінності життя*
 - Вони можуть бути релігійними (Христа розп'яла ізраїльська еліта)
 - Вони можуть бути ефектними
 - Вони можуть бути унікальними

Приклади фальшивих цінностей

- Матеріалізм: «Речі — це головне»
- Індивідуалізм: «Мої інтереси — це головне»
- Прагматизм: «Результат — це головне»
- Гедонізм: «Задоволення — це головне»
- Перфекціонізм: «Бути першим — це головне»
- Психологія: «Комфортні відчуття — це головне»
- Постмодернізм: «Усе є відносним!»
- Фаталізм: «Від долі не втечеш!»
- Окультизм: «Таємне заради знання і влади»

2) Відсутність застосування справжніх цінностей

- Немає бажання («не хочу»)
- Немає сили («не можу»)
- Немає стабільності («зриваюся»)

4. Як стати мудрим будівничим?

1) Шукайте можливість чути Боже Слово

- Особисте вивчення
- Вивчення з іншими
- Слухання проповідей (радіо, Інтернет, CD)
- Відвідування богослужінь

- 2) *Намагайтеся зрозуміти Боже Слово*
 - Моліться Богові
 - Читайте уважно (Ездр. 7:9; Іс. Нав. 1:8; 2 Тим. 3:16)
 - Спостереження
 - Тлумачення
 - Застосування
- 3) *Намагайтеся виконати*
 - Моліться Богові
 - Бажання
 - Сила
 - Дисципліна
 - Долайте старі (гріховні) звички
 - Формуйте нові (праведні) звички

У Палестині будівничий повинен був бути далекоглядним. Там було багато лощин, які влітку були схожі на приємні піщані улоговини, але взимку перетворювались на стрімкі потоки. Будівничий міг вирішити, що знайшов дуже зручне місце для будинку, і побудувати свій будинок у висохлому руслі річки, але з початком зими такий будинок руйнувався. Навіть на звичайному місці була спокуса збудувати будинок просто на м'якому піску, не намагаючись докопатися до скельної породи внизу, але це було запрограмоване нещастя. Лише ті будівлі, які будують на міцному фундаменті, витримують буревій.

Якщо ви помітили небезпеку для своєї будівлі — розпочніть заміну фундаменту вже сьогодні!

ПОТРЕБИ

Притча про блудного сина (Лк. 15:11–32)

1. Примхи чи потреби?

- 1) *Формула щастя від молодшого сина*
 - Гроші дорожчі від стосунків з Отцем
 - Батьківські обмеження роблять мене нещасним
 - Насолода розпустою з «друзями»

За юдейським законом батько не міг вільно розпоряджатися своїм майном. Старший син отримував дві третини спадку, а молодший — одну третину (Повт. Зак. 21:17). Рішення батька розділити своє майно ще до смерті, якщо він збирався відійти від справ, не було незвичайним. Але вимога молодшого сина просто безсердечна. Він, фактично, сказав: «Дай мені зараз ту частину маєтку, яку я все одно отримаю, коли ти вмиреш, і дай



мені піти». Батько не заперечував. Він визнав, що лише через злидні й поневіряння його син чогось навчиться; і з гіркотою погодився на вимоги сина. А син, узявши свою частину майна, відразу ж залишив батьківський дім. Але він швидко розтратив усі гроші й закінчив тим, що пішов пасти свиней, тобто виконувати роботу, яку згідно з законом юдей узагалі не міг виконувати, оскільки закон проклинав усякого, хто пас свиней.

2) *Формула щастя від старшого сина*

- Імідж дорожчий від стосунків з Отцем
- Батьківські обмеження роблять мене нещасним
- Насолода бенкетуванням з друзями

З'являється старший син, глибоко засмучений фактом повернення брата. Він символізує завжди впевнених у собі фарисеїв, які радше б побачили грішника знищеним, ніж спасеним. Поведінка старшого сина показує, що він сприймав роки послуху як виконання неминучого обов'язку, а не служіння дорогому батькові. Його поведінка також указує на повну відсутність співчуття. Для нього блудний син не «мій брат», а «твій син». У нього були погані думки. Ніхто до нього не згадував про блудницю; очевидно, він звинувачував свого брата в гріхах, про які сам таємно мріяв.

Примхи — це бажання, які у випадку неможливості їхнього здійснення роблять людину надмірно незадоволеною та/або заради яких вона готова піти проти волі Божої.

- Щасливий шлюб
- Слухняні діти
- Кар'єрне просування
- Красивий одяг
- Харчування
- Місце для житла
- Машина
- Секс
- Повага, добра думка про себе
- Хороша робота
- Служіння в церкві
- Здоров'я

3) *Формула щастя від Отця*

- Насолоджуватися Отцем, а не Отцівським майном
- Батьківські обмеження є добром для душі
- Насолода бенкетуванням з братом — краща, ніж з друзями



Справжні потреби в «Отче наш» (формула щастя від Божого Сина)

Отче наш, що єси на небесах!

- Нехай святиться Ім'я Твоє,
- нехай прийде Царство Твоє,
- нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі.
- Хліба нашого насущного дай нам сьогодні.
- І прости нам борги наші, як і ми прощаємо винуватцям нашим.
- І не введи нас у випробовування, але визволи нас від лукавого.

Бо Твоє є царство, і сила, і слава навіки. Амінь. (Мт. 6:9–13)



2. До чого веде гонитва за примхами?

- | | | | | | |
|---|---|---|--------------|---|-------------|
| <ul style="list-style-type: none">• Самотність• Голод• Бідність• Безвихідь• Заздрість• Пихатість• Ремствування• Образа | <table border="0"><tr><td rowspan="4">}</td><td>молодший син</td></tr><tr><td rowspan="4">}</td><td>старший син</td></tr></table> | } | молодший син | } | старший син |
| } | молодший син | | | | |
| | } | | старший син | | |

3. Як задовольнити справжні потреби?

- Усвідомити свою потребу
- Визнати власне безсилля



- Прийняти рішення повернутись у дім Отця
 - Сповідати свої провини, не «переводячи стрілок»
 - Впокорити себе перед Отцем
 - Прийняти дар Отця
 - Залишитися в домі Отця
- Це і є покаяння! (Дії 3:19–20; 2:38)

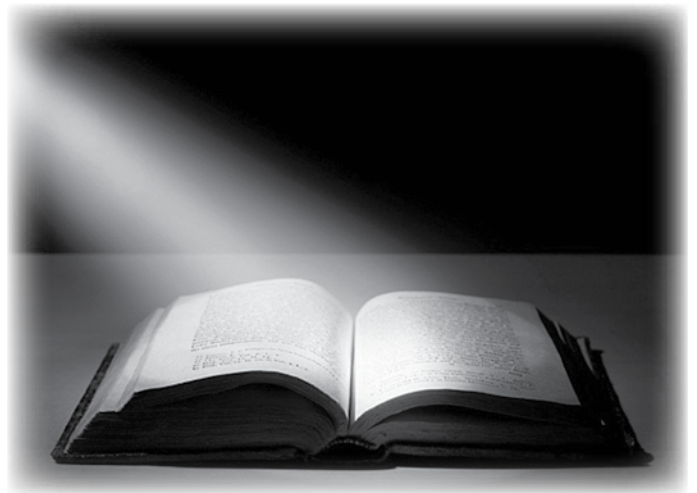
4. Хто є найвищим задоволенням?

Християнство — це віра щасливих людей.

- Батько, що шукає...
- Батько, що біжить...
- Батько, що цілує...
- Батько, що взуває й одягає...
- Батько, що виправдовує... (перстень)
- Батько, що годує...
- Батько, що радіє...

«Не вірити в Бога — значить шукати задоволення не в Бозі та Його Сині, а в інших речах... Гординя — це пошук задоволення в собі, замість Бога. Жадібність — пошук задоволення в матеріальних вигодах, замість Бога. Пристрасть — пошук щастя в сексі, замість Бога. Образа — пошук задоволення в помсті, замість Бога. Нетерпіння — пошук задоволення у власному плані дій, замість Божого. Надмірна сором'язливість — пошук задоволення у схваленні оточуючих людей, замість прагнення до Божої слави...» (Джон Пайпер «Майбутня благодать»).

Чи збігається ваша формула щастя з Божою?



СТАВЛЕННЯ ДО БОГА

Притча про царський бенкет (Мт. 22:1–14)

1. Цар, що завойовує серця підлеглих

- Вражаюча несподіваність
- Незаслужене вшанування
- Неперевершена розкіш
- Максимальна увага
- Єднання з Сином

Ми бачимо тут не такого царя, який бажає використати своїх підлеглих. Цей цар не залежить від підлеглих (як земні царі), він — самодостатній. Роблячи все це, він виявляє любов до запрошених: не ерос — «отримати», не філео — «ти мені, я тобі», але АГАПЕ — «віддати» (Ів. 3:16).

2. Запеклість серця, не здатного любити

1) Байдуже серце

- Невміння оцінити благодать («не захотіли», «злегковажили»)
- Перекручені пріоритети («поле і торг»)
- Фальшиве покаяння (Лк. 14:17–21)
- Сучасні аналоги: «Немає часу на Бога, на читання Біблії»; «Якщо я буду займатися духовним, хто годуватиме мою сім'ю?»; «А що я матиму з цього?».

2) Агресивне серце

- Невміння оцінити благодать («не захотіли», «злегковажили»)
- Перекручені пріоритети («власний спокій»)
- Відсутність покаяння (навіть фальшивого)
- Неприхована ворожнеча проти Бога

3) Самовпевнене серце

- Маніпулювання благодаттю
- Непокірنا самоправедність
- Відсутність покаяння

Доля запеклого серця — гнів Божий (Мт. 22:7, 13)



- Навіть стосовно нерозумних, що страждають через свою нерозумність

2) Практична любов

- Можливо, Бог тому й посиляє деякі біди, щоб навчити нас любові
- Любов бачить у біді ближнього не кризу, а можливість для себе

3) Жертвна любов

- Любов бачить велич і невідкладність проблеми ближнього
- Вона вважає свої ресурси (час, гроші, сили) засобами служіння ближньому

3. Любов — міра життєвого успіху

Сенс стосунків із людьми — любов. Успіх сімейного, професійного життя вимірюється не тим, чого досягли ви, а тим, чого завдяки вам досягли ваші ближні (чоловік, дружина, діти, колеги, учні).

Схема: бажання-думки-вчинки, голова-серце-руки

Розуміння проблеми, бажання допомогти, конкретні вчинки щодо надання допомоги

4. Найдосконаліший зразок любові

Ця притча також наголошує на тому, що ми маємо потребу в ближньому, який нам допоможе в безвихідній ситуації. Ми теж потрапили в пастку — сатана, гріх скалічили нас і єдиний, хто може допомогти — Христос. Але



3. Серце, сповнене любові до Бога

1) Праведні бажання — догодити Богу, прийняти Його запрошення (Мт. 11:28–30)

2) Праведні думки — відповідно до природи Бога та Його закону (Вих. 20)

3) Праведні вчинки — на виконання Божого Слова (Ів. 14:21)

А ви прийняли запрошення Царя?

ЛЮБОВ ДО ЛЮДЕЙ

Притча про милосердного самарянина (Лк. 10:25–37)

1. Трагедія бездушної релігії (1 Кор. 13:1–3)

2. Ознаки справжньої любові (1 Кор. 13:4–8)

1) Милосердна любов

- Любов не чекає зручного моменту, біда ближнього і є зручний момент
- Любов не можна запланувати і тому її слід планувати завжди

нам не хочеться приймати допомогу від Нього, як єврею не хотілося приймати її від самарянина. Але немає іншого спасіння, і якщо ми бажаємо ВИЖИТИ, нам залишається єдиний шанс — Христос.

Чи прийняли ви любов Христа для спасіння душі?

НАГОРОДА

Притча про таланти (Мт. 25:14–30)

1. Надзвичайна довіра

- 1) Бог довіряє нам те, що належить Йому
 - Він примножує Свої багатства через нас
 - Немає безталанних людей
- 2) Бог дозволяє нам приймати самостійні рішення
- 3) Бог ураховує наші можливості
 - Те, скільки ми маємо, визначено Богом
 - Навіть найбідніші з нас насправді є багатими

«Хоча б дар і був невеликим, він стає великим через те, що прийшов від Бога... Або, краще кажучи, немає серед Його дарів жодного невеликого...» (Іван Златоуст «Про вдячність Богові»).

Якщо у вас більше талантів — не хваліться. Пам'ятайте, що більше дарів означає більшу відповідальність. Якщо у вас менше талантів — не заздріть. Не давайте місця лінощам, виправдовуючи свою бездіяльність.

Які таланти Бог доручив нам? (1 Кор. 4:7, 10:31; Кол. 3:17)

- Життя
- Здоров'я
- Сім'я
- Освіта
- Здібності
- Робота
- Майно
- Гроші

2. Надзвичайна відповідальність (Пс. 23:1; Мт. 25:13–14)

- 1) Таланти дані у КОРИСТУВАННЯ, а не у власність
- 2) Таланти дані на певний ЧАС, а не назавжди
- 3) Таланти дані нам під ПЕРСОНАЛЬНУ відповідальність



3. Надзвичайний екзамен

1) Авторитетність оцінювання

- Моя думка не матиме значення
- Думка інших людей не матиме значення
- Лише Божа думка важлива



2) Варіанти оцінювання

Вірність полягала в тому, що раб відповідально поставився до кожного з талантів, примноживши його. $5+5=10$, $2+2=4$. І не важливо, що у другого раба в підсумку було менше, ніж у першого на початку. Головне — вірність!

«У малому» — не порівняно з іншими, а порівняно з наступною нагородою. Земні таланти — випробування та підготовка до майбутнього життя. Нагорода пана — радість!

Лінь стоїть поруч із лукавством (хитрістю, нечесністю) і є гріхом. Зверніть увагу: лінивий слуга не працює, зате наважується критично оцінювати пана (наклеп) і страждає від своєї ж логіки.

3) Наслідки оцінювання

- Заохочення добрих і вірних
- Покарання лукавих і лінивих

4. Як примножити свої таланти?

- Проведіть «інвентаризацію» своїх талантів
- Моліться, щоб Бог дав вам бажання, мудрості, сил примножити дароване Богом
- Прагніть працювати заради Божої, а не людської оцінки
- Не привласнюйте собі результатів, а чекайте нагороди від Бога 🙏



Олександр В'ялов

Відкрию у притчах уста Свої, розповім таємниці від почину світу!

Як зазвичай реагують діти, учні, колеги, коли хтось із нас починає повчати їх менторським тоном? Як ви вважаєте, чи доводилося Христу читати нотації своїм учням? Якими ефективними методами донесення Свого вчення користувався великий Учитель? Набагато дієвішим засобом впливу були яскраві розповіді-ілюстрації повчального змісту, якими користувався Ісус Христос, навчаючи своїх учнів і проповідуючи народам. Сьогодні ми називаємо їх притчами.

Слово «притча» є перекладом грецьких слів «параболе» і «паримій». «Паримій» дослівно означає короткий виклад, що виражає правило життя (такими є, наприклад, притчі Соломона). «Параболе» — це ціла розповідь, яка в образах, узятих із повсякденного побуту людей, виражає вищі духовні цінності. Євангельська притча — це парабола.

У притчі те, що очевидно або відомо, порівнюється з тим, що невідомо або малозрозуміло, з метою пояснити головну думку, щоб, за словами Івана Златоуста, «у щоденному побачити повчальне для вічності».

Класифікація притч

Дослідники Біблії однакові в тому, що класифікація євангельських притч може бути лише умовною, оскільки майже всі вони багатозначні, або багаторівневі. На підтвердження цього часто цитують вислови відомих: «Не можна алгеброю перевіряти гармонію» (О. С. Пушкін); «Трапляються обставини, коли математик повинен поступитися поету, а богослов — пророку, коли замість визначення постає картина і коли замість теорії відчиняються небесні брами» (О. А. Тярк). Адже притчі Ісуса Христа — це частина великої таємниці Боговтілення.

1. Класифікація за формою висловлювання

Притчі-приказки

Це короткі притчі, у яких мудрість висловлена дуже лаконічно. Яскраві образні порівняння містять не більше одного дієслова. До них належать слова Ісуса Христа: «Ніхто двом панам служити не може» (Мт. 6:24); «Лікаря не потребують здорові, а слабі» (Мк. 2:17); «Ніхто не вливає вина молодого в старі бурдюки» (Мк. 2:22).

Прості притчі

Цей вид притч нагадує маленький етюд, миттєву замальовку, знайому для всіх історію, дія якої відбувається в теперішній час. Такі притчі розповідають про життєвий

досвід простих людей. До них належать притчі Господа про загублену вівцю (Лк. 15:3–7), про будівництво башти (Лк. 14:28–32), про скарб на полі (Мт. 13:44–45).

Розповідні притчі

Притчі цього виду беруть за основу якийсь особливий випадок, що відбувся в минулому. У них означені характеристики дійових осіб, є зав'язка, розвиток подій, кульмінація і кінцівка, використовується закон повторення для акцентування головної думки. Особливості розповідного драматичного жанру можна виявити в притчі про блудного сина (Лк. 15:11–32), про милосердного самарянина (Лк. 10:30–37), про нерозумного багача (Лк. 12:16–21), про невірного управителя (Лк. 16:1–8), про злих винарів (Мк. 12:1–9).

2. Класифікація притч, пов'язаних з ученням Христа про закони Божого Царства

Притчі контрастів показують, що Господь цінує незначне й принижене в людських очах і, навпаки, може відкинути те, що світ вважає великим. Так, виправданий не благочестивий фарисей, а смиренний митник (Лк. 18:10); з маленького зерняти виростає велике дерево (Мт. 13:31); трохи розчини заквашує велику кількість тіста (Мт. 13:33) тощо. Ці притчі вказують не лише на несумірність Божого й людського, але й на Царство Небесне, яке перемагає, приходячи у світ непримітно.

Притчі про несподіваний Божий Суд. Слова Христові — це не лише Блага Звістка про спасіння, але й звістка про неминучість Божого Суду. Наречений, що приходить опівночі (Мт. 25:1), злодій, який проникає в дім, коли господар спить (Мт. 24:43), господар, що зненацька повертається й вимагає звіту від своїх слуг (Мт. 25:14), неочікувана смерть багача, який щойно заспокоївся, розширивши свої комори (Лк. 12:16), — усе це образи, що нагадують про необхідність пильнувати й чекати зустрічі з Богом. Серед притч цієї категорії найскладнішою для розуміння вважають притчу про невірного управителя (Лк. 16:1). У ній бентежить те, що в приклад ставиться людина, яка не ►

заслугує поваги. Однак ця притча — не алегорія. У ній показано чоловіка, який потрапив у скрутне становище й дуже швидко знайшов з нього вихід. Його енергія в життєвій справі повинна стати докором для тих, хто перед Божим лицем перебуває у безпечності.

Притчі про Боже довготерпіння побічно вказують на тривалість історичного процесу й поступове «про-ростання» Царства Божого серед людей. Вони стишують нетерпеливість тих, хто прагне видалення зла зі світу (Мт. 13:24). Ці притчі говорять про повільне дозрівання Божих посівів (Мк. 4:26), про тривалу відсутність господаря (Мт. 25:19), про терпеливість хазяїна безплідного дерева (Лк. 13:6). Боже довготерпіння ілюструє також притча про злих винарів (Мт. 21:33).

Притчі про стосунки між Богом і людиною вказують на велику цінність у Божих очах кожної душі: про загублену вівцю (Лк. 15:4), загублену монету (Лк. 15:8) та блудного сина (Лк. 15:11). Вони ілюструють слова «Молитви Господньої»: «...прости їм провини наші...» (притча про немилосердного боржника, Лк. 7:41); вказують на дотримання Божих заповідей як тверду основу життя (притча про дім на піску і на камені, Мт. 7:24). До цієї ж категорії відносяться притчі про весільний бенкет (Лк. 14:16) й есхатологічна притча про овець і козлів (Мт. 25:31).

Притчі про найвищу цінність Царства Божого. У них Царство символізує скарб, знайдений на полі (Мт. 13:44), і коштовна перлина (Мт. 13:45).

Загалом євангельські притчі вимагають від людини вольового рішення: усе віддати заради Царства, бути завжди готовим зустріти його, служити Богові в любові, смиренні й подвигу.

3. Класифікація притч за часом і місцем виголошення

Притчі, які Христос розповів під час служіння в Капернаумі, невдовзі після Нагірної проповіді, у період між другою та третьою Пасхою Його публічного служіння. Вони записані в 13-му розділі Євангелія від Марка: це притча про сіяча, про захований скарб, про коштовну перлину, про невід. У цих початкових притчах йдеться про умови поширення і зміцнення Божого Царства.

Притчі, які Христос розповів дорогою з Галілеї в Єрусалим, у кінці третього року Його земної проповіді. Вони записані євангелістом Лукою з 10-го по 19 розділ: притча про доброго самарянина, про нерозумного багача, про гірчичне зерно, про господаря дому й рабів, про весільний бенкет, про загублену вівцю, про блудного сина.

У цих притчах Спаситель розповів про безмежне Боже милосердя до людей, які приходять до Нього з каяттям, і виклав різні моральні правила.

Притчі, які Христос розповів в останні дні в Єрусалимі, незадовго до хресних страждань.

Це притчі про десять дів, про таланти, про злих винарів тощо. Тут Христос говорить про Божу благодать і відповідальність людини перед Богом, а також провіщає покарання невірних, про Свій другий прихід, про страшний суд, про нагороду праведним і про вічне життя.

Методика тлумачення притч

При тлумаченні притч обов'язково потрібно дотримуватися певних правил, щоб не допустити помилкового мудрування й неправильних висновків. Перелічимо ключові фактори, які допоможуть орієнтуватися у світі євангельських притч.

1. Урахування контексту

Уроки Христа не можна розглядати у відриві від загального змісту євангельської оповіді. Це стосується і притч. Притча найчастіше служить ілюстрацією до думок, які Христос викладав у попередніх повчаннях. Для з'ясування значення притчі необхідно уважно прочитати розділ, або й кілька розділів, що передують проповіді Христа у формі притчі. Подібно до того, як в одній картині художник зображує безліч життєвих вражень, так і в притчах Христос викладає Божественні істини на тлі природного розвитку подій. Як перевернуто можна зрозуміти зміст учення Христа, якщо, приміром, вирвати із притчі про невірних управителя тільки одну фразу: «Набувайте друзів собі від багатства неправедного» (Лк. 16:9).

2. Знання історії, побуту та звичаїв Палестини

Христос проповідував Євангелію в конкретному культурному середовищі, багатому на звичаї та традиції. Особливості східних шлюбів, характер повсякденних занять жителів, історичне коріння народу, форми поклоніння Богові — усе це так чи інакше присутнє у притчах Христа. Тлумач повинен ураховувати специфіку культури стародавньої Палестини.

3. Визначення головної думки

До значних перевернувань змісту євангельського тексту може призвести алегоризація кожної дрібної деталі притчі. Хоча в деяких притчах є алегоричні деталі, але в цілому притчу не можна інтерпретувати як алегоричне оповідання. У творах виключно алегоричного характеру, таких, наприклад, як «Подорож пілігрима» Д. Буньяна, кожна дійова особа, кожна деталь мають символічне значення. Докладний аналіз деталей виправданий лише в притчі про сіяча, інші ж притчі містять, в основному, одне значення не навантаження. Тому при вивченні притч не слід шукати в кожній ситуації сховане алегоричне значення, а лише закладену в ній головну істину. Притчі Христа насамперед були призначені не для читачів, а для слухачів. Люди не мали змоги досліджувати її в кабінетній тиші, спокійно, не кваплячись, розглядаючи слово за словом. Істина повинна була миттєво опромінити серце людини.

4. Розвиток духовного слуху

Завершуючи пояснення притчі про сіяча, Христос сказав важливі слова, які багаторазово повторюються у Святому Письмі: «Хто має вуха, щоб слухати, нехай слухає!» (Мт. 13:9). Правильно почути й сприйняти Слово Боже може лише підготовлене серце з добре розвиненим внутрішнім слухом. Що ж загострює цей слух? Постійні роздуми над Словом Божим, сповнення Духом Святим, молитовне єднання з Господом. Не випадково апостол Павло, стурбований духовним станом християн, звертається з молитвою до Небесного Отця, бажаючи дарувати дітям Божим внутрішнє просвітлення в справі Богопізнання: «...не перестаю за вас дякувати, і в молитвах своїх за вас згадую, щоб Бог Господа нашого Ісуса Христа, Отець слави, дав вам Духа премудрості та відкриття для пізнання Його» (Еф. 1:16–18).

<http://rudocs.exdat.com/docs/index-214388.html?page=3>

Притча про немилосердного лихваря¹

Євангеліє від Матвія 18:23–35



В Ім'я Отця і Сина і Святого Духа!

Сьогодні Церква пропонує вашій увазі притчу Христову про борг. Борг людський. Про борг, який ми винні своєму Творцю. Деякі люди думають: «Кому я винен? Я нікому й нічого не винен». Але пригадаймо всіх, хто створював наше життя: матір, батьків, учителів, вихователів, тих, хто мав на нас гарний вплив, — скількох людям у житті ми зобов'язані! У скількох людей ми в боргу! Мало цього. Ми в боргу перед усією навколишньою природою. Хто дає нам повітря, яким ми дихаємо? Рослини. Чийм тілом ми харчуємось? Тілом тварин і рослин.

Усе, що ми маємо, саме життя — усе пов'язане з навколишнім світом. Ми все дістали в борг. А коли так, то кінцева правда — це Сам Господь, тому що це за Його волею народили нас батьки й ми живемо на землі. З Його волі ми маємо все те, що є в нас сьогодні. І тому, коли дякуємо людям, дякуємо життю за все те, що в нас є прекрасного та доброго, ми насправді дякуємо Богові. Урешті, Він є кінцева причина — Той, кому ми найбільше зобов'язані!

Але людям ми можемо віддячити любов'ю у відповідь, якимись учинками. І природі, яка нас годує й одягає, ми теж можемо віддати якусь данину вдячності та дбайливості. А чим може людина віддячити Богові, який її створив? У Псалмі 49-му Господь говорить:

«Я буду картати тебе не за жертви твої, — бо все передо Мною твої цілопалення, не візьму Я бичка з твого дому, ні козлів із кошар твоїх, бо належить Мені вся лісна звірина та худоба із тисячі гір».

Чим може людина віддячити Богові? І виявляється, може! Господь Ісус пояснює нам, що наша вдячність полягає в тому, щоб ми самі чинили в житті за Його заповідями. Не просто йдучи за настановою, не просто

виконуючи наказ, а з любов'ю до Того, Хто нас створив і дав нам усі дари життя — бо ми вже живемо в Новому Завіті, коли людина вільно вибирає шлях Божий.

Коли здійснюється таїнство, на якому всі ми сьогодні присутні, священник проголошує: *«Твоє від Твоїх Тобі приносимо...»* Чому ці слова звучать? Тому що ми приносимо Богу свою любов, свою молитву, свою працю, втілену в хлібі й вині, у їжі людській, яка лежить на престолі.

«Все це ми приносимо Тобі, Господи! Але це все Твоє, тому що Ти все це сотворив! І від Твоїх, тому що ми Тобі належимо, і Тобі це повертаємо. Повертаємо свою любов і повертаємо вірність, і бажання чинити за волею Твоєю».

Ось у чому полягає наш борг, і ми знаємо, як мало його сплачуємо, як часто, на жаль, залишаємось неплатоспроможними боржниками, які не можуть сплатити за власним рахунком. І ось тоді ми говоримо:

«Господи, нам не вистачило ні тілесних сил, ні душевних, ми просимо Тебе, прости нам борги наші, прости нам, що ми не спромоглися Тобі віддати те, що мали віддати».

І додаємо так, як учив нас Христос: *«Прости нам борги наші, як і ми прощаємо боржникам нашим».*

Виявляється, коли ми благаємо такого прощення, коли ми хочемо примиритися з Богом, якому заборгували, і нічим нам сплатити, ми повинні навчитися прощати один одному. Без цього немає життя, воно неможливе... І тому Господь наводить притчу, яку ми всі сьогодні чули.

Притча проста. Про те, як цар хотів покарати свого царедворця, який заборгував йому великі гроші, а той упав перед ним навколішки, волаючи: «Спаси мене, прости мене, у мене велика сім'я, почекай трохи, я дістану грошей». І цареві стало так шкода цього чоловіка, що він не тільки термінував платіж, а взагалі простив йому борг, кажучи «Іди, я тобі прощаю». І той, задоволений і щасливий, вийшов на вулицю, і рап-

том — назустріч іде його товариш, який колись заборгував йому й не повернув. Звісно, меншу суму. Він тут же підбіг до нього. Грубо вхопив його за горло й каже: «Коли не віддаєси сьогодні ж, накажу кинути тебе до боргової в'язниці». Були раніше такі в'язниці. Людину, яка заборгувала, кидали туди, і вона сиділа за ґратами, доки всього не поверне. Товариш почав його благати: «Пожалій мене, дай час і нагоду дістати гроші й повернути». Але той не пожалів, викликав сторожу, і його товариша кинули до боргової в'язниці, до ями.

Цар дізнався про цей учинок людини, якій він простив, якій щойно залишив ці великі кошти, а той за якусь децицю кинув свого друга до в'язниці, і звелів його покликати до себе й сказав: «Ось так ти вчинив зі своїм ближнім! Я тобі простив, а тобі не вистачило великодушності простити своєму ближньому. Коли так, нехай тебе кинуть до цієї темниці, і ти сидітимеш там, доки не віддаєси останню копійку!»

Ось ця проста притча нагадує нам усім, що ми не можемо, не маємо права навіть вимовляти слова: «Господи, помилуй», тобто, «прости наші гріхи», якщо ми самі неспроможні прощати один одному.

Ми слабкі люди. У всіх можуть бути гріхи й образи один на одного. Та що було б, якби люди не прощали взаємно. Життя обернулося б на пекло, тому що все зло залишилося б із нами, і воно відкладалося б у нашій душі, ніби якась чорна гора. Якщо благодать Божя приходить до нас і змиває наш гріх, як потужним струменем змивається бруд, так і наше мале прощення один одного як чиста вода змиває все сміття і бруд життя. Будьте досконалі, говорить Господь, як Отець ваш Небесний досконалий. Це означає, як Він прощає нам, так і ми маємо вчитися прощати боржникам нашим. Амінь. 🙏

Олександр Мень

¹ Мень О. Світло в північній сяє. — Львів: Монастир Монахів Студійського Уставу. Видавничий відділ «Свічадо», 1995. — С. 152–154.



Притча про злочинних винарів¹

Євангеліє від Матвія 21:33–41

В ім'я Отця і Сина і Святого Духа!

Сьогодні Церква знову нагадає нам притчу Христову про виноградник — найсумнішу притчу, найбільш гірку, яка змальовує нам жорстоку правду про людський рід. Це притча про те, як Господь стукає до людей, чекає, що вони відгукнуться, посилає Своїх вісників і посланців. Але люди не хочуть їх прийняти, не бажають слухати, повстають проти них, аж до того, що повстають на самого Сина, посланого Небом. Але ж господар з цієї притчі не просто послав своїх слуг до виноградника. Він чекав того, що робітники, які трудилися у винограднику, віддадуть якісь плоди своєї праці господарю своєму, володарю, пану, тому що ні земля, ні виноградник їм не належали.

Якщо ми замислимося, то відразу збагнемо, що й нам усе дане, але ми не володіємо тим, що маємо. І саме життя нам дане. Ми його зараз маємо, а завтра можемо втратити, позбутися. І саме здоров'я нам дане, адже сьогодні маємо його, а завтра можемо втратити. І багато з того, що ми маємо, нам не належить, а є даром, який можемо втратити. І оскільки це дар Божий, то ми повинні його примножувати й щось повернути Тому, Хто нам це дав.

І от сумне видовище: приходять слуги, а їх б'ють і виганяють. Замість вдячності й повернення боргу — жадібність, лінощі, жорстокість... І це стосується не тільки давніх часів, а й будь-якого часу. Коли читаємо про життя служителів Божих, чи то пророків у Старому Завіті, чи то апостолів, подвижників у Новому Завіті — це ті нечисленні, хто справді був посланий розбудити людей, нагадати їм про Небо, сказати їм: доки будете спати у своєму житті, нидіти, відходячи безплідно? Скільки часу Господь чекатиме від вас плодів?

І ось ці люди, які пробуджували в нас совість, завжди зустрічали найбільше озлоблення. Історія святих Церкви ніби продовжує євангельську історію про Господа, який був відкинутий. Якщо пригадаємо великих подвижників — вони були переслідувані та ганьблені. Такі, як митрополит Пилип Московський, який умер від руки царського ката лише за те, що пробуджував у цареві совість і відверто докоряв

йому. Іван Золотоустий був скинутий Собором духовенства за наказом імператора лише за те, що викривав багатьох християн і вимагав від них, щоб вони ділилися із злидарями, які заповнили столицю.

Так бувало з дуже багатьма подвижниками. І преподобний Серафим Саровський, чудотворець, був на поганому рахунку в начальства, яке вважало його мрійником і диваком. Його осуджували, він терпів різні приниження. Так було до останніх днів. Ось один з останніх праведників, яких ми знаємо — старець Варсонофій Оптинський, прославлений на початку нашого століття, він умер у 1912 році. Таке на нього було гоніння властей церковних і світських, що вони змусили його покинути монастир, його, вже похилого старця, змусили блукати в чужих місцях тільки тому, що він жив не як усі, а намагався Слово Боже провіщати відверто і ясно. У людей це викликало заздрість, збентеженість, невдоволення. Старець гірко закінчив своє життя.

Так от, усі ці люди були нам послані. І Сам Господь стоїть на чолі страдників і знедолених на цій землі. Він Сам був неприйнятим Страдником, якого не зрозуміли.

Але притча ця стосується не тільки церковних часів минулого й сьогодення. Вона стосується кожного, тому що не тільки до своєї Церкви Господь звертається і посилає будителів совісті, але й до всього роду людського, до кожного з нас. Він постійно стукає й просить. Він постійно говорить нам: «Прокинься, встань, доки житимеш, як у напівтемряві? Доки будеш грузнути в ґріху, як у болоті?»

І от, важкі обставини нашого життя, чи навпаки якісь надзвичайні, благодатні, благословенні хвилини, якісь особливі просвітлення, які нас відвідують під час молитви — усі вони означають, що Господь нас кличе, що Він бажає, аби ми принесли Йому свої плоди, своє серце. І як гірко буває Йому, коли ми цих знаків не приймаємо, коли один за одним ці знаки Божі до нас приходять даремно, і ми чинимо точнісінько, як оті жорстокі і лініві раби: Бог кличе, Він вимагає, а ми стоїмо до Нього спиною...

Ось про що ця притча. І якщо сьогодні ми не хочемо опинитися у становищі цих байдужих рабів, які були відкинуті — «злих зле погубить», говориться у притчі — ідучи з храму, поміркуємо, якими нас бачить Господь,

що Він про нас думає? Що Він думає про нашу молитву? Чи бачить Він, що ми часто прагнемо спілкуватися з Ним? Чи, навпаки, ми розглядаємо молитву як важкий ґніт: так, за звичкою, щось швиденько пробурмочемо вранці, увечері щось пробурмочемо на сон грядущий і потім більше не повертаємось.

Чи що Господь думає про те, як ми духовно зростаємо? Адже Він бачить наше серце, Він знає, які ми були рік тому. Чи бачить Він, що ми виправилися, змінилися, що ми зробили кілька кроків Йому назустріч, нехай маленьких і неспівимих? Чи бачить Він наші труди, наші діла? Він знає наше ставлення до людей, з якими ми живемо. І що б Він побачив, якби зазирнув у серце кожного з нас? Подумайте про це. Нехай це буде для вас суворим нагадуванням. Адже це перед людьми ми можемо видаватися кращими, ніж насправді, можемо ходити в машкарі, можемо зображувати з себе все що завгодно. Але Господь бачить наше серце до дна. Який же осуд Він винесе нашому серцю сьогодні?

Коли ми підходили до сповіді й до Святої Чаші, ми цим ніби засвідчували своє бажання прийти до Нього. І ось Його світло пройшло крізь нас. Спробуймо ж відчути, як це світло освітлює всі темні куточки нашої душі. Постараймося сказати собі: ні, ми не хочемо бути тими недбалими рабами. Ти, Господи, посилаєш мені Свої знаки і я постараюся слухатися їх, я постараюся сприймати їх, постараюся своє коротке життя перебудувати, зробити його гідним Твого поклику, Твоєї святості, Твоєї любові. І тоді, якщо Ти прийдеш до мене, коли життя моє буде зважене на терезах, коли прийде час збору цього винограду у винограднику, і Ти скажеш мені: «Мало ти зробив через власну неміч, але ось цей малий труд твій, який ти робив для Мене у прагненні свого серця, я приймаю з любов'ю».

Та куди сумніше буде, коли з'ясується, що в нас нічого немає, усе порожньо, усе безрезультатно. Тоді кінець нашого шляху буде таким же сумним, як кінець цієї притчі. Скільки разів бувало, що люди, які уявляли собі, що вони мають благодать і духовні багатства, виявлялися відкинутими. Хай не буде з нами цього! Тому-то Слово Господнє є не тільки словом потіхи, не тільки словом схвалення й любові, але також словом застереження, щоб захистити нас усіх від зла й загибелі вічної. Амінь.

Олександр Мень

¹ Мень О. Світло в північній сяє. — Львів: Монастир Монахів Студійського Уставу. Видавничий відділ «Свічадо», 1995. — С. 188–191.

УРОКИ ХРИСТИЯНСЬКОЇ ЛЮБОВІ

У Національному університеті «Острозька академія» 27–28 березня 2014 р. відбувся IX Всеукраїнський фестиваль-конкурс «Учитель року з предметів духовно-морального спрямування», організований Лабораторією християнської етики, християнської психології та християнської педагогіки. Для участі у фестивалі-конкурсі було подано 29 заявок від вихователів дошкільних закладів, учителів загальноосвітніх шкіл, викладачів професійно-технічних і вищих навчальних закладів України, які викладають предмети духовно-морального спрямування, а саме: «Етика», «Основи християнської етики», «Християнська етика в українській культурі», «Людина і світ», «Людина і суспільство» тощо. Учасниками заходу стали педагоги із семи областей України. На фестивалі конкурсанти презентували уроки та виховні заходи з теми духовно-морального або етичного змісту для конкретного класу. Ці завдання конкурсанти готували вдома, проте на них чекали ще традиційно підготовлені поточні конкурсні завдання. Серед них — тест на знання Святого Письма, вирішення актуальної проблемної ситуації на духовно-моральну тематику. За результатами фестивалю-конкурсу було визначено переможців. Диплом I ступеня отримала Антоніна Фоміченко — викладач історії та суспільствознавства Компаніївського технікуму ветеринарної медицини БНАУ Кіровоградської обл., диплом II ступеня — Зоя Говорунець — учитель світової літератури, етики та християнської етики Черкаської ЗОШ I–III ст. №5 Черкаської обл. Учитель-методист Білоцерківської спеціалізованої школи I–III ст. №13 з поглибленим вивченням французької мови Київської обл. Віра Гребень і учитель християнської етики Лосяцької ЗОШ I–II ст. Тернопільської обл. Іван Мазурик



нагороджені дипломом III ступеня. Усі учасники фестивалю-конкурсу отримали подарунки, серед яких Біблії, диски із ілюстрованою візуалізацією чотирьох Євангелій, християнські книги, педагогічні журнали тощо.

«Християнська етика є дуже актуальним предметом, особливо зараз, у часи неспокою та протистояння в Україні, коли християнської любові, примирення та злагоди потребує весь український народ. Вона має стати головним предметом у навчальних програмах освітніх закладів усіх рівнів. Після закінчення конкурсу ми підготуємо листи-звернення до Президента України, Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, церков щодо ефективності викладання цього предмета», — зауважив координатор конкурсу, декан гуманітарного факультету НаУ «Острозька академія», настоятель студентсько-викладацького храму Василь Жуковський. 🙏

Василь Махлюк

ЮНІ ЗНАВЦІ БІБЛІЇ ОБ'ЄДНУЮТЬ УКРАЇНУ

Майбутнє особистості, сім'ї, держави, людського суспільства в цілому значною мірою залежить від того, які цінності закладаються в душі молодого покоління. Вирішальну роль у вихованні дітей та молоді відіграє духовно-моральне виховання, побудоване на Святому Письмі. Саме з метою духовно-морального виховання молоді 9–10 квітня 2014 р. в Національному університеті «Острозька академія» проходила VII Всеукраїнська олімпіада «Юні знавці Біблії» для дітей дошкільного віку та учнів 1–8 класів загальноосвітніх шкіл України. Цього року до Острога прибуло близько ста дітей перших-восьмих класів та дошкільнят із 10 областей України. Особливо тепло й щиро вітали учасників із південного сходу України, які, незважаючи на складні політичні обставини в країні, подолали довгий шлях й гідно представили свій регіон на конкурс.

Метою олімпіади «Юні знавці Біблії» стало підвищення інтересу школярів до Біблії, виховання духовно багатих, національно свідомої особистості, залучення школярів до вивчення курсів духовно-морального спрямування. Олімпіада стала об'єднавчою ланкою між усіма регіонами України, про що свідчить її лозунг «Юні знавці Біблії об'єднують Україну».

Серед конкурсних випробувань були завдання різного рівня складності, залежно від віку учасників. Наймолодшим учасникам, дошкільнятам та учням 1–4 класів, було завдання виконати творчу роботу (малюнок, аплікація тощо) вдома та представити її на олімпіаді. Тема творчої роботи: «Зобрази випадок, коли ти вчинив так, як учи́ть Біблія». Також дошкільнята та учні 1–2 класів співали пісні та декламували вірші, що прославляють Бога. Додатковим завданням для учнів 3–4 класів

було розповісти біблійну історію за вибором членів журі. Учні 5–6 класів читали лист зарубіжному ровеснику про роль Біблії в їхньому житті, який вони писали вдома, та розв'язували актуальні життєві ситуації на основі вчення Біблії. Учні 7–8 класів презентували есе зарубіжному ровеснику про те, як Біблія впливає на їхнє життя та поведінку, та представляли соціальний проєкт. Також усі учні 3–8 класів виконували тест на знання Біблії. Діти виявили високий рівень підготовки та знання Святого Письма.

Учасники олімпіади були відзначені дипломами, грамотами та подарунками.

Другий етап VII Всеукраїнської олімпіади для учнів 9–11 класів загальноосвітніх шкіл та студентів ПТУ й ВНЗ України відбудеться 15–16 травня 2014 р. в Національному університеті «Острозька академія». 🙏

Світлана Власова



Шляхи Рона Харріса

**«Розум людини обдумує путь її, але
кроки її наставляє Господь» (Пр. 16:9)**



— Розкажіть про те, яким був Ваш шлях до Бога.

— Згадаю два ключових моменти, які Бог визначив на моєму шляху. Першим був День святого Валентина 1974 р. Лінда не прийняла обручки, яку я хотів подарувати їй на честь наших заручин, і з сумом сказала: «Я не можу впрягатись до ярма з невірним...»¹. Але ж я думав, що я — християнин. Народився в Канаді, християнській країні, нікого не вбив... Крім того, ось уже протягом 22 років майже щонеділі відвідував церкву разом із сім'єю, відкладаючи всі свої справи та бажання. Хіба це не свідчить про те, що я християнин? Якимось чином мені вдалося переконати Лінду. Щирість — це чудово, але дуже небезпечно перебувати під впливом самообману. Тоді ми пішли й купили мені Біблію. Ситуація з обручкою спонукала мене думати, говорити й читати про духовне.

Другий момент відбувся рік потому: цьому сприяло чітке вчення Святого Письма про порожній гріб як Божий доказ воскресіння Його Сина й завершення Його місії

викуплення. Пригадую, як я йшов по цегляному тротуару в західній Філадельфії, де саме опановував магістерську програму композиторського факультету, розмовляв із Ліндою і вигукував знову й знову: «Ісус живий. Він справді живий. Він є Господом усіх, Він воскрес...» Бог зруйнував мою прохолодну релігійність, сконцентровану на собі й позбавлену Христа. Батько «притягнув» мене до Христа², а Христос встановив Свій скіпетр у моєму серці, поваливши всіх зрадників до Свого престолу. Творінню місце на зовнішньому дворі, а внутрішнє святилище призначене для Христа, який повинен бути головним серед десятків тисяч³.

— Як проліг Ваш шлях до одруження?

— Я трохи розповів про своє духовне весілля, про те, як я прийшов до Христа, мого Небесного Нареченого. Мій шлях до Ісуса відбувався за участю моєї дружини, а мій шлях до дружини відбувався за допомогою музики...

Коли чорнило висохло на рукописі мого твору, я зрозумів, що мені необхідно знайти арфіста. Я грав на фортепіано, мої друзі грали на тромбоні, гобої та ударних. Але мені був потрібен арфіст. Я не знаю, чому я написав сучасну камерну п'єсу, яка включала унікальний і рідкісний інструмент — арфу, не знаючи при цьому нікого, хто на ній би грав? Після того, як я написав свій твір, Бог привів Лінду в консерваторію, де вона була єдиною арфісткою. Музика була моїм життям, за нею з невеликим відривом ішов хокей. Христа не було серед внутрішніх скорбів мого життя. Але процес побудови життя, котрий укріплений і збагачений хорошими речами, не може завадити пошукам Бога. Господь дав мені мій найбільший земний скорб, який привів мене до скорбу Божого.

Спочатку Лінда не бажала й чути мою дивну й незвичайну музику. Як міг її викладач з гри на арфі включити її до складу виконавців цієї жажливої п'єси? У двох словах скажу, що мій маленький ангел не впурхнув на наші репетиції на крилах любові й романтики. Ми займалися годинами через те, що авангардна техніка виконання мого твору й дивні методи позначення були дуже складні. Чи можете ви собі уявити, які страждання їй довелося пережити? Але все-таки з часом Бог уклав небесну музику в

² «Ніхто не може прийти до Мене, коли Батько, що Мене послав, не притягне його...» (Ів. 6:44).

³ «Колесниць Божих дві десятьтисячки, тисячі багатократні, Господь із Сінаю прибав до святини» (Пс. 67:18).

У сімейному
колі



¹ 2 Кор. 6:14 — одне з тлумачень цього біблійного тексту полягає в забороні одружуватися християнам з нехристиянами.

наші серця, перетворюючи напругу в тепло. І тепер мукою стали години, проведені окремо. До моменту концерту ми були вже заручені. О! Ще один цікавий факт... Викладач гри на арфі, який навчав Лінду, грав на арфі на нашому весіллі.

— Яким був Ваш шлях батьківства?

— Протягом п'яти років навчання в семінарії Бог подарував нам наші перші два створіння (ми називали їх «життєзмінювачами»), які змінили наше життя — Анжелу і Дону. Згодом ми отримали ще один подарунок, на саме Різдво, 25 грудня народився Адам, наш третій «змінювач життя». Озираючись назад, можу сказати, що якби ми чекали, коли в нас буде достатньо грошей, щоб створити сім'ю, то ми все ще б ждали. Якимось чином троє дітей годувались практично без грошей. Пакети з їжею поступали анонімно, були фінансові подарунки від друзів і сімей, а також можливість працювати неповний робочий день — усе це поєднувалось у Божому передбаченні. Господь учив нас залежності від Нього й що Він благоволить дарувати благі дари Своїм дітям.

Бог також дарував Лінді й мені благодать інвестувати в духовне життя наших дітей. За допомогою сімейного часу поклоніння і дослідження, через практичні завдання й участь у житті церкви, ми кожного з них направляли до Христа і Його Слова. З роками Бог привів реальність Євангелія в їхні серця й укорінив їх у Христі. Кожен із наших дорожніх подарунків приносить духовні плоди у своїх різноманітних життєвих покликаннях. Я пригадую слова апостола Івана: «Я не маю більшої радості від цієї, щоб чути, що діти мої живуть у правді» (3 Ів. 1:4).

— Розкажіть про свій шлях до біблійного душеопікунства.

— Уявіть собі малюка, який учиться ходити, розгойдується і намагається устояти на ногах. Він хапається однією рукою за ніжку стола, щоб не впасти, а другою намагається вхопити щось зі столу, який ломиться від страв. Ось таким я був в семінарії. Переді мною — духовною дитиною — розгортався такий розкішний і багатий бенкет!

На початку я думав, що одного року навчання в семінарії буде достатньо! Зрештою, Біблія — це всього лиш одна книга! Чи не так? На першому курсі я обрав вступ до біблійного душеопікунства як факультативний курс. Це були двері в сяючий світ практичного богослов'я, адже я був музикантом і нічого не знав про пасторську роботу душеопікунства чи душезцілення. Це був новий світ для мене, у якому один за іншим мені відкривались усе нові скарби. Чим більше Бог наповнював мою душу, тим сильніше ставало моє прагнення і чіткіше звучало Його покликання. Використовуючи кожну

можливість, я сконцентровував своє навчання і церковне служіння на сфері душеопікунства. Що Біблія говорить про людину? Які проблеми переживає людина? Яке вирішення пропонує Бог? Чим більше я вивчав Писання — тим більше дорогоцінного золота знаходив там. Багатство й глибина Писання досі не перестають вражати й дивувати мене.

— Якими шляхами Ви потрапили в Україну?

— Після того, як я отримав ступінь магістра й захистив докторську дисертацію з біблійного душеопікунства, я був рукопокладений на служіння у двох церквах, яке й звершував протягом десяти років. Протягом наступних одинадцяти років я займався служінням душеопікунства в Канаді на захід від Торонто, у регіоні, де ми з дружиною виростили. За роки служіння я навчав душеопікунства, проводив душеопікунство з людьми, що потребували його, у різних церквах. Опікувані, вирішивши свої проблеми й звільнившись від рабства гріха, просили про проведення семінарів для постійного духовного підкріплення. Вони дивувалися: «Чому я не чую про це у своїй церкві?», «Де я можу дізнатися про це більше?». Ці запитання спонукали мене зібрати матеріал, який зго-



дом став основою підручників 1-го і 2-го модулів навчальної програми з душеопікунства. Я також проводив багато семінарів для сотень груп. Один пастор, який відчинив двері своєї церкви для нашого служіння душеопікунства, запропонував мені поїхати в Україну, щоб викладати в Біблійному коледжі. Я погодився. Я завжди сприймав себе як учителя і наставника, і ніяк не місіонера, котрий «живе в джунглях і харчується дивною їжею». 1996 р. я і Лінда вирушили в нашу першу з трьох короткотривалих поїздок в Україну. Під час подорожі ми зустрілися з друзями — місіонерами, які працювали в Києві. Ми гуляли слабо освітленими вулицями, їли морозиво, і тут нам поставили запитання: «Коли ви переїжджаєте до Києва?» І вже під час другого візиту в 1999 р. я зрозумів, що відчуваю покликання на місіонерське служіння в Україну. Бог уклав у наші серця любов до української землі, і того ж року в потрібний час послав адміністративну команду, що й було необхідно для офіційного старту трирічної програми навчання душеопікунства на території колишнього Радянського Союзу.

— Розкажіть, будь ласка, про шлях Coram Deo⁴.

— Відповідаючи на ці питання, я подумав про те, що ніколи, образно кажучи, не «заглядав за поворот», розуміючи, що траєкторія шляху змінюється. Кожного разу, коли я уявляю собі, яким може бути наступний крок, я пам'ятаю, що Божі шляхи — не мої шляхи, Його думки — не мої думки. І, безумовно, цей шлях буде не таким, яким я його собі уявляю. У той час, коли Бог посадив моє серце в родючу землю України, у моїх

⁴ Докладно про інститут Coram Deo читайте в «Слово вчителю» № 4/2013.

планах було допомогти керівництву нашої київської церкви збудувати сильне служіння душеопікунства. Ми почали з нуля в маленькому офісі з командою з трьох людей. Коли ми почали роботу в січні 2003 р., в Україні було 33 навчальних заклади, у яких готували пасторів, але в жодному з них не було програми з практичного богослов'я. Моїм завданням стало створення трирічної систематичної програми навчання й кураторства з практичною метою — навчити українських служителів викладати цю програму й навчати практиці душеопікунства. У доповнення до програми я склав серію ресурсів з 8-ми книг і ввів практику проведення інтенсивних навчальних практикумів для збагачення практичного досвіду служіння. Для того щоб усе це створилось і запрацювало, знадобилося більше десяти років. Назва мого нинішнього служіння — «Скарбниця Царя», воно полягає в тому, щоб забезпечувати ресурсами й підтримувати служителів *Coram Deo* і національних лідерів, яких вони навчають.

Моліться, будь ласка, щоб Бог довів DVD-проект до завершення. Цей великий проєкт називається так як недавно випущена книга «Піднести вітиху Писання для душі опікуваного». Він міститиме 15 годин відеосегментів душеопікунства, коментарі душеопікунів і слухачів. Лідери *Coram Deo*, випускники, викладачі та студенти фігуруватимуть у цьому проєкті, який, на мою думку, буде надзвичайно цінним для церков України, Росії, Білорусі та за їх межами. Крім того, він буде з англійськими субтитрами, що робить його доступним і цінним також і для англomовних церков усього світу.

— Яким Ви бачите свій шлях протягом того часу, який відведений Вам до вічності?

— Я роздумую над деякими текстами. «Бо Давид, що часу свого послужив волі Божій, спочив...» (Дії 13:36). Апостол Павло сказав: «Я змагався добрим змагом, свій біг закінчив, віру зберіг» (2 Тим. 4:7). Я хочу бути вірним своєму покликанню. Наскільки я розумію, найкраще, чим я можу послужити *Coram Deo* і постійно зростаючій кількості національних команд, — це допомогти нашим лідерам зростати в майстерності практичного душеопікунства за допомогою практикумів, демонстрацій, рольових ігор і навчального DVD-проекту. Я знову і знову повторюю нашим лідерам істину про те, що ми по-справжньому пізнаємо біблійну істину тільки тоді, коли втілимо її в життя. Ми не можемо вести людей тим шляхом, яким не пройшли самі, ми не в змозі підняти когось на ті висоти, на яких не були самі. Якщо сліпий веде сліпого, то обидва до ями впадуть. Учень схожий на вчителя (Лк. 6:39–40). Унікальність нашої програми в тому, що навчання проходить у процесі практичного служіння.

Служіння душеопікунства



Тому зараз, в основному перебуваючи в Канаді, я наполегливо працюватиму, щоб завершити кульмінаційний проєкт серії опублікованих ресурсів і продовжувати навчати лідерські команди під час практикумів.

— У чому, на Вашу думку, полягає головна біблійна істина стосовно виховання і навчання дітей?

— Можливо, це звучить просто, але я вважаю, що істина стає глибокою і буде постійно приносити користь, якщо ми роздумуємо про неї і знаходимо її застосування у своєму житті. Виховуйте дітей так, як Бог виховує Свій народ, показуючи приклад глибокого й постійного покаяття і віри. Запрошуйте своїх підопічних (ваших дітей, рідних, усиновлених чи людей підопічних вам у служінні) слідувати за вами. Це дає правильні орієнтири: верховенство Христа в наших серцях і житті. Якщо я не умертвляю гріх і не зростаю в благодаті, якщо я не насолоджуюсь порадами Божими, у мене не буде тієї живої істини, яка могла б впливати на інших. Про це говорять такі тексти Писання як 2 Кор. 1:4, 4:7; Флп. 3:17. Багато небезпек у вихованні об'єднуються в застереження: «...не дратуйте дітей своїх...» (Еф. 6:4). Усвідомлюючи, кому належать народжені нами діти, ми повинні навчати тимчасово довірених нам людей стати незалежними від нас, але залежними від Христа і Його Слова, і це є дуже важливим. І тут ми повертаємося до очевидної істини: ми повинні роздумувати про біблійному про виховання дітей і пасти їх серця із внутрішньою духовною відповідальністю. Звісно, про це можна багато говорити, але ключовий фактор — це характер і ставлення серця батьків.

— Що б Ви побажали читачам нашого журналу?

— Якщо коротко, то слухати, радіти й слідувати за тим, про що Господь говорить вам у цій статті. Ми живемо в постійній відповідальності перед Богом. Він присутній у кожній події й випробовує нас кожен момент життя (Йов. 7:18). Можливо, Він говорить із вами про особливе покликання, і ви повинні зробити крок назустріч і пройти шлях, який Він відкрив для вас. Можливо, Він використовує те, що я сказав, щоб загострити ваше покликання — не обов'язково в служінні душеопікунства, але, можливо, в іншому не менш важливому служінні, для якого Він вас учив і готував. Використовуйте те, що Він дав вам. Можливо, Він кличе вас удосконалювати свої вміння, щоб допомагати людям вирішувати свої проблеми по біблійному. Тоді наступний крок для вас — зв'язатися з *Coram Deo* і дізнатися про можливості навчання. Підсумовуючи, скажу: поверніться до Христа, який закликає вас трудитись у Його Царстві. Нехай Його обітниця закінчити те добре діло, яке Він розпочав у вас, підбадьорює і зміцнює вас і виробляє у вас і бажання, і дії за Його уподобанням (Флп. 2:13). Не відкладайте цей журнал у апатії та безнадії. Моліться і дійте, і нехай Дивний Порадник здивує вас Своїми, можливо, прихованими зараз, але приготованими для вас благословеннями. 🙏

Матеріал підготували Артем Приступа,
Роман Сандульський

По-особливому про особливих

Галасливе й неймовірно багате на радість дитинство. Дивлячись на веселого й кумедного малюка з рожевими щічками, більшість людей мимоволі всміхається, згадуючи своїх любих діток, внученят, братиків, сестричок, племінників, друзів... Однак у нашому суспільстві є діти, для яких щира усмішка — поодинокий подарунок. Це діти, які внаслідок тяжких хвороб нині прикуті до інвалідних візків, улюблені, добрі й хороші хлопчики та дівчатка, яких через їх інвалідність уникають оточуючі.

Наша держава приділяє дуже мало уваги таким дітям. Дуже часто, щоб доглядати сина чи дочку, батьки залишають роботу, адже діти з особливими потребами вимагають постійного догляду. Через це сім'ї потрапляють за межу забезпеченості. На жаль, опинившись у таких умовах, спантеличені батьки не можуть подолати кризові обставини — багато сімей розпадаються.

Щодня мами дітей-інвалідів перебувають під тиском таких почуттів, які дуже важко перенести. Часто наше суспільство не сприймає особливих діток. Я спостерігала, як мама з сином на інвалідному візочку намагалися просто погратися в пісочку на майданчику перед будинком. Дбайливі мами малюків, що порпалися з відерцями та лопатками, швиденько забрали своїх чад подалі від дивної дитини. Що тут сказати? Відчуття, що твоє дитя не прийняте іншими,

ранить душу сильніше, ніж нестатки. Обереігаючи свою дитину від несправедливого світу, мами закриваються в собі, перестають спілкуватися навіть з тими, хто раніше завжди був поруч.

«Допомагає» жити таким сім'ям і медицина, точніше закони, згідно з якими дітей постійно проводять через гори паперової тяганини, велику кількість обстежень і комісій. Батьки змушені на це йти для того, щоб підтримати здоров'я малюка і отримати хоч якусь підтримку від держави у вигляді пенсійних виплат. А що ж пенсії? Часто їх ледь вистачає на ліки й харчування. Правда, держава після проведеної купи ЛКК може дати путівку на оздоровлення. Однак зрозуміло, що цими пільгами скористаються далеко не всі, хто цього потребує. Є ще одна деталь. Дітей, які вирости, позбавляють можливості відпочинку в санаторіях. Вони стають рядовими

інвалідами, з рядовими правами. Тож, молоді люди, що вирости на поверхах, змушені проводити свої дні в квартирах, позбавлені навіть можливості прогулянки на свіжому повітрі.

Чому ж Бог допускає, що народжуються такі хворі дітки? Однозначної відповіді, мабуть, не існує. Хтось дякує Богу за свою дитину як за особливий дар на спасіння, хтось спокутує наслідки грішного життя попередніх поколінь, хтось став жертвою чужих помилок. Ті батьки, які живуть щодня зі своїми особливими малюками, люблять їх без умов, віддаючи найдорожче — ніжність, ласку, часта, власне, своє життя, радіючи навіть найменшим успіхам дитини.





Господь завжди був добрим до немічних. Багато Свого часу й сил Він віддавав хворим, зцілюючи їх, даючи змогу змінити своє життя навіть тим, кого тогочасне суспільство викинуло за межі свого існування. Він залишив нам добрий приклад для наслідування — служіння людям з особливими потребами.

У наші дні приклад Ісуса Христа наслідують Його послідовники — християни. У місті Рівному, при церкві «Дім Євангелія», діє служіння людям у інвалідних візках «Ти не один». Однією з гілок цього служіння є робота з дітьми-інвалідами. Для дітей та їх сімей організовують зустрічі та свята, привітання з днем народження. Для батьків проводять групи з вивчення Слова Божого. Улітку ці діти мають прекрасну можливість відпочити в християнському таборі. Під високими дубами, на свіжому повітрі відбувається справжнє чудо: діти оживають, набираються сил та життєвої енергії,



біля вогнища. Саме ввечері, у тісному колі звучать молитви, сповіді, пісні прославлення, обговорення пережитого.

Бог по-особливому відкривається цим людям, даруючи кожному надію і віру.

Той, хто, можливо, далекий від таких діток і не здатний потурбуватися про них



Сашко Б. Нещодавно Сашкові виповнилося 18 років. У хлопчика ДЦП та глибока розумова відсталість. Він не розмовляє, поводить себе неадекватно. Улюблена іграшка — пластикова пляшка, якою можна стукати по візочку. Практично все життя його мамі — це водіння сина, умивання та прання... Але в серці Валентини живе віра та надія на Бога, і це допомагає їй жити.

Іванко Л. Хлопчик важко спілкується, без допомоги дорослих себе не обслуговує. Мама їхала з ним у табір з осторогою, була готова в разі непорозуміння відразу ж повернутися додому. Однак хвилювання виявилися марними. На свіжому повітрі Іванко почав краще спати, частіше всміхатися. Тут він знайшов для себе доброго друга, це був помічник-наставник Сергій. Іванко відрізняв його від інших людей та щиро радів, спілкуючись з новим товаришем. Мама хлопчика познайомилась і здружила з іншими матусями. Вона розкрилася як гарний актор, уміла майстриня та весела співрозмовниця.

Алінка П. У дівчинки зовсім не працюють ручки, а ніжками вона насилу пересувається. У таборі вона була зі старшою сестричкою Анжелою. Дівчатка з хорошою багатодітною сім'єю, де поважають і люблять Бога. Тому сестрички охоче брали участь у всіх заходах табору. Часто Алінку підхоплювали на руки дбайливі служителі, але дівчинка завжди прагнула все робити сама. Жоден пальчик на ручках не працює, та маленька навчилася працювати згорнутою долонькою. Усі молитви дівчинка здійснює тільки стоячи, хоча їй це дається нелегко. Кілька разів ми намагалися підкотити їй візок, та Алінка твердо відмовляла: вона дуже любить і шанує Бога.

співають християнські пісні, збагачуються пізнанням Бога, і граються одне з одним. Гарним відпочинком табір стає і для мам цих діток, адже під час заїздів своїх найдорожчих малят мами сміливо передають у руки дбайливих волонтерів. А самі матусі розквітають, як квіти навесні. Цікаві дискусії, гуртки творчості, ігри, спілкування та знайомства з гостями допомагають їм відчути тепло та любов нашого Господа. Найулюбленішим часом у таборі є вечірнє спілкування

Марійка Я. Ця дівчинка має важку форму ДЦП. Мешкаючи в багатоповерхівці, вона змушена більшість свого життя проводити в тісній квартирі, адже вивезти доцю на вулицю для мами дуже проблематично. Жінка виховує дитину сама, помічників немає. У житті пані Наталії та Марійки табір — це буквально ковток свіжого повітря, якого має вистачити на цілий рік, до наступного літа.

фізично, може підтримати цих особливих людей у молитві.

Якщо ж Бог спонукує ваші серця до служіння дітям з обмеженими можливостями, то радимо залучитися підтримкою команди однодумців, звернутися за допомогою до соціальних служб або медичних закладів. Врахуйте, що розпочинати служіння варто, маючи посвяту, бажання, розуміння і прийняття кожної дитини зокрема. Будьте готові до того, що завойовувати дорогу до довіри непросто. Усе ж нагородою вам буде щира любов та відданість чистій дитячій душі. Благословень вам, друзі. 🌸

Оксана
Смірнова



МИЛОСЕРДЯ

Урок духовності для 5 класу

Автор Тетяна Руденко, бібліотекар гімназії № 9
Кіровоградської міської ради



Мета: навчити дітей практикувати у своєму житті діла милосердя, бачити труднощі та проблеми своїх ближніх, бути готовими допомагати їм; пробудити в дітей бажання безкорисливо чинити добро та милосердя.

Обладнання

1. Святе Письмо.
2. Ілюстрації діл милосердя для душі і тіла, кольоровий папір, ножиці, клей, аркуш цупкого паперу.
3. Фонограма пісні «Тому, хто біля тебе».

Епіграф: «Блаженні милостиві, бо помилувані вони будуть» (Мт. 5:7).

ХІД УРОКУ

ПЕРША ЧАСТИНА

Бібліотекар. Ісус Христос знову запрошує нас до зустрічі з Ним, скріпимо нашу класну родину теплом Божої любові, яку отримуємо через Святого Духа.

Молитва «Отче наш»

Читання оповідання-притчі з подальшим обговоренням

Один святий, ідучи містом, побачив дівчинку в лахмітті; вона просила милостиню.

«Господи, чому Ти таке допускаєш? Зроби щось, прошу Тебе», — звернувся до Бога святий.

Господь відповів: «Я вже дещо зробив: Я створив тебе».

Бібліотекар. Милосердя — це любов до ближнього. Найвищим проявом милосердя є Божа милість до людей. Господь — милосердний однаково до всіх людей: грішникам дає можливість покаятися у гріхах, а праведникам дарує радість життя земного й надію на Боже Царство.

Отже, як Господь ставиться до людей, так і люди одне до одного повинні ставитися з любов'ю, виявляти милість, чинити добро, співчувати, позичати, не чекаючи нагороди від людей. Для них буде велика нагорода від Бога. «Тож любіть своїх ворогів, робіть добро, позичайте, не ждучи нічого назад, — і ваша за це нагорода великою буде, і синами Всевишнього станете ви, — добрий-бо Він до невіддячних і злих! Будьте ж милосердні, як і Отець ваш милосердний!» (Лк. 6:35–36).

Потрібно любити навіть ворогів та молитися за тих, що зневажають, переслідують нас, бо тільки через любов і милосердя можна стати синами Отця Небесного. «Любіть ворогів своїх, благословляйте тих, хто вас проклинає, творіть добро тим, хто ненавидить вас, і моліться за тих, хто вас переслідує, щоб вам бути синами Отця вашого, що на небі, що наказує сходити сонцю Своему над злими й над добрими, і дощ посилає на праведних і на неправедних... Отож, будьте досконалі, як доскона-

лий Отець ваш Небесний!» (Мт. 5:44–45, 48).

Кожен із нас зобов'язаний допомагати тим, хто потрапив у скруту. Товит говорить: «Милостиню роби згідно з тим, що маєш, коли у тебе є достатків повно, роби з них, а коли мало маєш, то не бійся з того дати» (Тов. 4:8).

Якщо хтось із любові до ближнього подасть йому горня води, бо більше нічого не може дати, то це йому буде зараховано. Маленька жертва убогої вдови мала більшу вартість, ніж всі дари багатих (Лк. 21:1–4).

Спаситель говорить: «Ти ж, коли даєш милостиню, нехай твоя ліва рука не знає, що робить твоя права» (Мт. 6:3). Якщо людина чинить добро або дає милостиню, вона не повинна говорити слова докору тому, кому допомагає. Хто не хоче допомагати ближнім у потребі, не знайде милосердя в Бога. Святий Яків каже з цього приводу: «Суд немилосердний для того, хто не чинить милосердя» (Як. 2:13).

Бесіда з дітьми про милосердя

— Якою, на вашу думку, повинна бути милосердна людина?

— Чи знаєте ви вірші про доброту та милосердя до ближніх?

Свята правда

«Люби других, як самих себе,
І ворогу не мисли злого;
Чого не хочеш для себе,
Не побажай того другому».
Уся наука в цих словах,
Святої правди тут скрижали;
Другої правди не бува,
Одну її я тільки знаю.
Не буде їй вівік кінця,
Вона не вмире і не загине,
Із-під тернового вінця
Вона й до нас колись прилине.

О. Кониський

Милосердя

Добро твориться просто так — ні за так.
Так, як цвіте і опадає мак,
Як хмарка в'ється і сміється пташка,
Як трудиться мурашка-горопашка.

І. Драч

Розповідь притчі про доброго самарянина

(Лк. 10:25–37)

Ісус багато розповідав про Божу любов до нас і запрошує нас нести іншим цю любов. Я розповім вам притчу про доброго самарянина. Вона розповідає про те, як можна зробити добрий учинок, проявивши милосердя до ближнього.

Один чоловік ішов із Єрусалима в Єрихон. Банда розбійників напала на нього, пограбувала, побила й покинула на дорозі.

Переходив тією ж дорогою священик, побачив цього нещасного й проминув. Невдовзі надійшов левит, але й він проминув. Нарешті надійшов один чоловік із Самарії. Йому стало шкода пораненого чоловіка, що лежав на дорозі. Він перев'язав йому рани, підняв його і привіз до заїзду.

«Прошу, доглянь цього чоловіка, — попросив самарянин власника заїзду. — Ось тобі гроші за це. Якщо треба буде більше, доплачу, коли повертатимусь».

Роздуми над притчею

*Після обговорення бібліотекар
робить підсумок.*

Бібліотекар. Ми не знаємо, чому два перехожі не зупинилися. Але знаємо, що третій подорожній, самарянин, був надзвичайною людиною. Він розумів значення слів: «Люби ближнього свого як самого себе».

Робота в групах

*Дітей об'єднують у групи. Кожна група отримує
оповідання, читає його, аналізує, ділиться враженнями
від почутого. Кожен учасник групи ставить себе на місце
дійових осіб.*

Знехтувана

У вашому класі з'явилась нова дівчинка Марта. Вона дуже сором'язлива, її одяг досить старий і зношений. Вашим приятелям здається, що вона трохи дивна, і тому її не запрошують гратися з ними. Що ви можете зробити?

- Які рішення можна прийняти?
- Які почуття викликає кожне з рішень?
- Які почуття вони можуть викликати в Марти?
- Яке з рішень краще відповідатиме Ісусовій заповіді «Любіть один одного, як Я вас полюбив».

Самотній

Івась має проблеми з читанням. Ваші товариші кепкують з нього і дають йому різні негарні прізвиська. Ви бачите, як під час перерви між уроками Івась стоїть осторонь. Дехто з ваших друзів починає насміхатися з Івася й надокучати йому.

- Яке рішення ви могли б прийняти?
- Як це ваше рішення вплине на вас, ваших друзів, Івася?

Справжній товариш

Тарасик не знав своїх батьків. Змалечку він жив у дитячому будинку. Дуже часто Тарасик був засмучений і почувався самотнім. Одного разу його відправили в літній відпочинковий табір. Там він познайомився з Андрійком. Хлопчики відразу ж потоваришували. У неділю до Андрійка приїхали батьки. Він познайомив їх із Тарасиком і запитав, чи можна запросити його в гості. Батьки радо погодилися. З того часу Тарасика на вихідні забирала до себе Андрійкова родина. Разом вони ходили до церкви, гуляли, їздили за місто на відпочинок. Завдяки цим людям Тарасик відчув, що таке справжнє родинне щастя.

В. Сухомлинський

Горбатенька

Другий клас розв'язував задачу. Тридцять п'ять учнів схилюлися над зошитами. Коли це у двері хтось тихо постукав.

— Відчини двері й подивись, хто там стукає, — мовить учитель.

Чорноокий хлопчик, що сидів за першою партою, жвавенько відчинив двері. До класу зайшов директор школи з маленькою дівчинкою. Тридцять п'ять пар очей впилися в незнайому. Вона була горбатенька.

Учитель затамував дух і повернувся обличчям до класу. Він дивився у вічі пустотливих школярів і наполегливо благав: хай не побачить дівчинка у ваших очах ні подиву, ні насмішки.

У їхніх очах була тільки цікавість. Вони дивилися на незнайому й лагідно всміхалися.

Учитель полегшено перевів дух.

— Цю дівчинку звуть Оля, — каже директор. — Вона здалеку приїхала до нас. Хто поступиться їй місцем на першій парті? Бачте, яка вона маленька?

Усі шість хлопчиків і дівчаток, що сиділи за передніми партами, піднесли руки.

Учитель був тепер спокійний: клас витримав іспит на людяність.

В. Сухомлинський

У кого радість, а в кого горе

П'ятикласники зібрались їхати на екскурсію до Канева. Діти раділи: багато побачать нового, цікавого. Побувають на могилі Т. Г. Шевченка.

Збиралася їхати і Галя. Та ось у неї тяжко захворіла мама. Приходить Галя до школи заплакана.

— Чого це ти така сумна? — питають товариші.

— Мама дуже хвора. Не поїду я на екскурсію.

Тяжко стало на душі у дітей. Як же можна радіти, веселитися, коли у товариша горе?

І вирішили діти: почекаємо, поки в Галі одужає мама, тоді й поїдемо на екскурсію.

Минуло три тижні. Галина мама одужала — і весь клас поїхав на екскурсію. Поїхала й Галя.

Коли в тебе радість, у другої людини може бути горе. Розуміти чуже горе — це велика людська краса.

В. Сухомлинський

Прийшли провідати хвору...

Марійка дуже довго хворіє. Лежить у ліжку, не може підвестися. Інколи приходять до неї подруги.

Ось і сьогодні завітали до Марійки Оксана й Валя. Принесли дві книжки. Розповіли про події класу, а потім замовкли та й сидять. І Марійка мовчить, якимось ніяково стало їй.

У хвилину напруженого мовчання з-за хмари виглянуло сонце. В кімнаті стало світло. Оксана й Валя зраділи.

— Нарешті сонечко пригріє, — зашебетала Оксана. — Як потепліє — в ліс підемо, до річки.

— Може, й покупаємося, — радісно мовить Валя.

— І квітів нарвемо, й у човні покатаємося, — продовжує своє веселе щебетання Оксана.

Марійка дивиться на них, мовчить, аж тут з її очей на подушку закапали сльози. Оксана й Валя бачать, що Марійка плаче, й дивуються:

— Чому це ти плачеш, Марійко? Що в тебе болить? Може, тобі ще одну книжку принести? Ось ми підемо в крамницю й купимо цукерок...

— Не треба ні книжок, ні цукерок, — прошепотіла Марійка.

В. Сухомлинський

Можливо, діти захочуть розповісти приклади зі свого життя, коли вони потребували підтримки і хтось їм допоміг, або вони самі вчинили діла милосердя ближньому. Щоб заохотити дітей та оживити обговорення, можемо використати інсценізацію. Підвести дітей до розуміння: коли робимо когось щасливим, то ми й самі щасливі.

Бібліотекар. Учинки милосердя умовно поділяються на дві групи: духовні та фізичні (тілесні).

Дітей об'єднують у сім груп, кожна група отримує по одній справі милосердя для тіла й шукає відповідні приклади у Святому Письмі (Дитячій Біблії чи Біблійних оповіданнях).

Тіло ближнього може потребувати їжі, питва, одягу, захисту волі, здоров'я. Саме тому справи милосердя щодо тіла полягають у наступному:

- ◆ нагодувати голодного (вдова із Сарепти нагодувала Ілля, Авраам — трьох подорожніх, Ісус Христос — п'ять тисяч людей);
- ◆ напоїти спраглого (самарянка біля криниці Якова напоїла Ісуса Христа, Ревекка — слугу Авраама Еліезера);
- ◆ одягнути нагого (Тавіта в Йопії одягнула убогих удовиць);
- ◆ прийняти в дім подорожнього (Марія та Марта прийняли в дім Христа, пригостивши Його);
- ◆ викупити невільника;
- ◆ відвідати хворого;
- ◆ поховати померлого.

Пісня «Тому, хто біля тебе»

1. Того, хто є голодний, нагодуй, нагодуй. — 4 р.
Приспів: Незалежно від віри чи від кольору очей
Ти люби усіх, усім роби добро. — 2 р.
2. Тому, хто є спрагнений, пити дай, пити дай. — 4 р.
3. Тому, хто не прощає, ти прости, ти прости. — 4 р.
4. Тому, хто біля тебе, усміхнись, усміхнись. — 4 р.
5. Тому, хто біля тебе, руку дай, руку дай. — 4 р.

Бібліотекар. Без любові милосердя — це порожній звук. Усім добре відома казка про живу та мертву воду. Мертва вода зцілює тіло царевича, але оживить його лише жива вода. Так і милосердя: без любові — це мертва вода, а коли милосердні справи супроводжує Божа любов, то милосердя стає живою водою, яка допомагає, дарує і врешті-решт рятує, вказує на дорогу до вічного життя.

Виконання композиції «Без любові немає милосердя»

Діти виготовляють квіточки, кожна з яких означає діло милосердя, яке вони вчинили. З квіточок складають велике сердечко.

Виконання композиції «Наші добрі вчинки»

Діти на кольоровому папері обмальовують свої долоньки і пишуть на них про свої добрі вчинки, коли вони проявили милосердя до ближнього.

Бібліотекар. Ми знаємо, що часом дуже важко прийняти правильне рішення. Але ми також пам'ятаємо, що маємо Помічника. Святий Дух живе в нас і додає нам мудрості та відваги приймати правильні рішення. Нам потрібно просити Святого Духа допомогти нам приймати такі рішення, які принесуть щастя та добро не лише нам, а й нашим ближнім.

Молитва до Святого Духа:

«О Святий Духу, дай мені велике серце, відкрите на Твоє тихе, міцне й надихаюче слово, закрите на всі дрібні амбіції, далеке від будь-якого жалюгідного людського змагання, насичене значенням Святої Церкви!»

Велике серце, яке хоче стати схожим на Серце Господа Ісуса!

Велике й міцне серце, щоб воно могло любити кожного, служити кожному, страждати з кожним!

Велике й міцне серце, щоб подолати всі спокуси, усяку нудьгу, усяке виснаження, розчарування, усілякі образи!

Велике й міцне серце, постійне навіть у жертві, коли це необхідно!

Серце, радістю якого є битися разом із серцем Ісуса Христа й покірно, вірно та рішуче чинити волю Отця.

Амінь».

ДРУГА ЧАСТИНА

Перегляд і обговорення відеофільму «Листівки для чуда» (http://www.nsa-portal.com/dir/1/1/otkrytki_dlja_chuda/14-1-0-122)

Виділити під час перегляду відеофільму три етапи, відповідно до цього об'єднати дітей у три групи, кожна з яких отримує своє завдання.

I група. Усвідомлення хвороби. Як герої фільму переживають це? Як хворобу сприймають оточуючі?

II група. Вирішення проблемної безвихідної ситуації. Як у фільмі це відображено? Чи щось подібне переживали діти?

III група. Щасливе закінчення фільму. Якими є наслідки взаємодопомоги? До чого закликає нас цей фільм? Які рішення ми можемо прийняти?

Після обговорення в групах кожна з них представляє свої результати.

Виконання діл милосердя

До цього завдання діти повинні підготуватися заздалегідь, зайнятися пошуковою роботою: знайти за місцем проживання дітей, які потребують уваги, й допомогти їм (сироти, діти з багатодітних сімей, інваліди, хворі, самотні діти, які не мають друзів).

Кожен із учасників має придумати, як допомогти конкретній людині, як вирішити її проблеми й реалізувати свій проект того ж дня або в найближчий час.

Бібліотекар. Чесноти подібні до компаса. Варто довіритися щиросердному пориву й подати милостиню, перевести стару людину через дорогу, вчасно виконати прохання нужденного, з любов'ю вислухати стражденого, обігріти й нагодувати мандрівника, прийняти інкодуного без осуду, але з любов'ю, прийти й чесно визнати гріхи перед Богом. І чим більше й частіше чесноти будуть входити у звичку буття, тим чистішим і світлішим буде наше життя.

*ДИСК ІЗ ЗАПИСОМ ПРЕЗЕНТАЦІЇ УРОКУ
МОЖНА ПРИДБАТИ, ЗВЕРНУВШИСЬ У РЕДАКЦІЮ.*



ТЕРПІННЯ І СПРАВЕДЛИВІСТЬ

Урок для 6 класу

Автор Ірина Сукач, учитель основ християнської етики
ЗОШ I-III ст. смт Гусятин Тернопільської обл.

Мета: допомогти дітям зрозуміти цінність терпіння та жертви; формувати в учнів моральні чесноти:

терпеливість, доброту, милосердя, справедливість; розвивати мислення, мову.

Ключовий вірш: «Терпеливістю вашою душі свої ви здобудете» (Лк. 21:19).

Опорна біблійна історія: притча про багача і Лазаря (Лк. 16:19–31).

Навчальне забезпечення: кросворд «Притча», список вивчених притч, ілюстрації до притчі про багача і Лазаря, мультфільм «Багач і Лазар», плакати з цитатами про терпіння і справедливість, плакати із зображенням червоного й темного сердець, сердечка для індивідуальної роботи, порівняльна схема «Багач і Лазар», Книги Нового Завіту.

ХІД УРОКУ

I. Підготовчий етап уроку

1. Християнське привітання

Слава Ісусу Христу!

2. Молитва

Прошу промовити молитву «Отче наш», пам'ятаючи слова Христа: «Де двоє чи троє зібралися в ім'я Моє, — там Я посеред них». Просімо Бога розуму й здатності правильно сприймати слова Святого Писання.

II. Актуалізація особистого досвіду

1. Кросворд «Притча»

1. Як називають священників на парафії? (*Парохи*)
2. Мати Ісуса Христа. (*Марія*)
3. Ким є для нас Ісус? (*Спаситель*)
4. Продовжте речення: «Наш Спаситель Ісус...» (*Христос*)
5. Ким є апостоли для Ісуса? (*Учні*)
6. Прихований зміст притчі. (*Алегорія*)

III. Актуалізація опорних знань

1. Гра «Чарівна торбинка»

Завдання: упізнай алегорію, назви притчу.

На дошці вивішений плакат із назвами вивчених притч.

Учитель тримає торбинку з різними предметами й пропонує дітям по черзі витягувати їх, називаючи, алегорію з якої притчі вони є. Наприклад:

Намісто з перлин — перлина — притча про скарб і перлину.

Царство Боже

Віра в Бога

Торбинка з коштовностями — притча про скарб і перлину. Скарб — Царство Боже.

Камінь — притча про дім на скелі, міцна віра.

Пісок — притча про дім на скелі, нетривка віра.

Глечик — притча про 10 дів, наше життя.

Олива — притча про 10 дів, добрі діла тощо.

IV. Мотивація навчальної діяльності

Повідомлення теми і мети уроку

Сьогодні ми продовжимо вивчати притчі Христові й на основі притчі про багача і Лазаря розглянемо тему: «Терпіння і справедливість». Ми пояснимо зміст цих понять, дамо відповідь на низку запитань:

- Чому в житті людей є терпіння?
- Чи завжди терпіння є покаранням за гріхи?
- Як потрібно переносити терпіння?
- Чи завжди людина відчуває справедливість у житті?
- Якою є Божа справедливість?

V. Засвоєння нових знань, формування базових умінь і навичок

1. Вступна бесіда

Отже, чи знайоме вам слово «терпіння»? Підберіть до нього синонім. (*Страждання*)

— Яким може бути терпіння? (*Фізичне, духовне*)

— Чи терпіли ви щось у житті? (*Коли хворіли, когось втратили, хтось образив...*)

— Згадайте Старий Завіт і скажіть, через кого й чому терпіння прийшло у світ?

— Дайте означення поняття «терпіння».

2. Запис у зошит

а) Терпіння — страждання, відчуття фізичного або душевного болю.

— Як ви поясните слово «справедливість», підберіть спільнокореневі слова (*правда*). Отже, «справедливо» означає «згідно з правдою».

б) Назвати одним словом.

Правильне, об'єктивне, неупереджене ставлення до кого-небудь або чого-небудь — це справедливість.

в) Чому люди часто стикаються з несправедливістю? (*Бо багато людей не вірять у Бога, або є маловірними.*)

3. Читання притчі про багача і Лазаря (Лк. 16:19–31)

4. Словникова робота

Кармазин (порфіра) — дорога тканина червоного кольору.

Вісон — дуже дорога тканина білого кольору.

Лише багаті люди носили одяг із таких тканин.

Авраам — старозавітний праведник, який у всьому корився волі Божій, а тому посів у раю. Пригадайте, чим Бог випробовував Авраама? (*Жертвоприношення сина*)
Лоно Авраама — рай.

5. Бесіда за змістом притчі

— Про кого розповідається в притчі?

— На які два періоди можна розділити життя героїв?

— На які частини можна розділити притчу?

1. Розкоші багача.
2. Життя жебрака.
3. Зміни після смерті.
4. Розмова багача й Авраама.

6. Вибіркове читання

- а) Розгляньте ілюстрацію № 1. Знайдіть і зачитайте слова, які розкривають її зміст (Лк. 16:19).
- б) Ілюстрація № 2 (Лк. 16:19).
- в) Ілюстрація № 3 (Лк. 16:22–25).

7. Порівняльна характеристика багача і Лазаря

Багач	Лазар
Одягався у кармазин та вісон	Лежав, струпами вкритий
Бенкетував щодня	Їв те, що падало зі столу
Зміна після смерті	
Терпить муки	Радіє разом із Авраамом

— Як ви думаєте, чому Лазар потрапив до раю?

— А чому багач потрапив до пекла? Чи тільки тому, що мав великі маєтки?

VI. Закріплення навчальних досягнень

1. Запис ключового вірша

«Терпеливістю вашою душі свої ви здобудете» (Лк. 21:19)

— Як ви розумієте ці слова? Як потрібно переносити терпіння? Яким словом ви б замінили слово «здобудете»? (*Урятуєте, приготуєте для вічного життя*)

Ключовими можуть бути й такі слова Писання: «Бо любити Господь справедливність, і Він богобійних Своїх не покине, — вони будуть навіки бережені, а насіння безбожних загине!» (Пс. 36:28).

2. Робота над прислів'ям

— До кого із персонажів притчі ви застосували б ці слова?

- а) За терпіння Бог дає спасіння.
- б) Добре жар чужими руками загірбити.
- в) «Багато людей пропливають життям, як корабель морем, — хвили були великі, а сліду не залишилось» (Олександр Духнович).
- г) Неправдою світ пройде, та назад не вернешся.

3. Пояснення алегорій

— Куди потрапив багач? (*До небесного дому, до Отця.*)

— Чому це сталося? Яку людину уособлює багач?

— Кого ми повинні розуміти під образом Лазаря?

Діти, не випадково Ісус бідняка називає по імені, а багач є безіменним. Це означає, що Господь пам'ятає кожну страждаючу людину по імені, а імена бездушних багачів, які не мали співчуття до інших, будуть Богом відкинені.

4. Перегляд мультфільму «Багач і Лазар»

Бог — справедливий Суддя, бо Він — наша Правда.

Переглянемо мультфільм. Знайдіть відповідь на запитання: на чому базується принцип Божої справедливості? (*За добро — нагороджує, а за зло — карає.*)

VII. Узагальнення та систематизація набутих компетентностей

Отже, сьогодні на уроці ми проаналізували життя двох людей. Їхні життєві стежки були різними, бо різні цінності вони сповідували, різними були їхні серця.

1. Вправа «Серця»

Учитель демонструє плакати із зображенням червоного й темного серця.

— Як ви думаєте, кому належить червоне серце? (*Лазарю, бо воно живе, має в собі кров.*)

— А чому серце багача темне? (*Бо воно ніби мертве, не має любові.*)

— Чи можна оживити таке серце?

Доки людина живе, вона може покаятися перед Богом і змінити своє життя на краще! Напишіть на своїх паперових червоних сердечках чесноти, добрі справи, діла милосердя і прикріпіть до цього нещасного серця, нехай воно оживе.

2. Робота з біблійними текстами

Прочитайте тексти, які є на дошці, і дайте відповідь на запитання:

- Як потрібно приймати терпіння?
- Чому маємо тішитись і радіти, терплячи?
- За що терпів Ісус Христос?
- Чому апостол Яків терплячих називає блаженними (щасливими)?

«Отож, за блаженних ми маємо тих, хто витерпів» (Як. 5:11).

«Але через те, що берете ви участь у Христових стражданнях, то тіштеся, щоб і в з'явленні слави Його раділи ви й звеселялись» (1 Петр. 4:13).

«Треба з радістю все терпіти аж до смерті задля Господнього Імені і Його заповідей» (Василій Великий).

3. Спільне формування висновків уроку

— Послухавши слова монаха з Антіохії (IV ст.), зробіть висновок, яким чином терпіння загартовує душу людини?

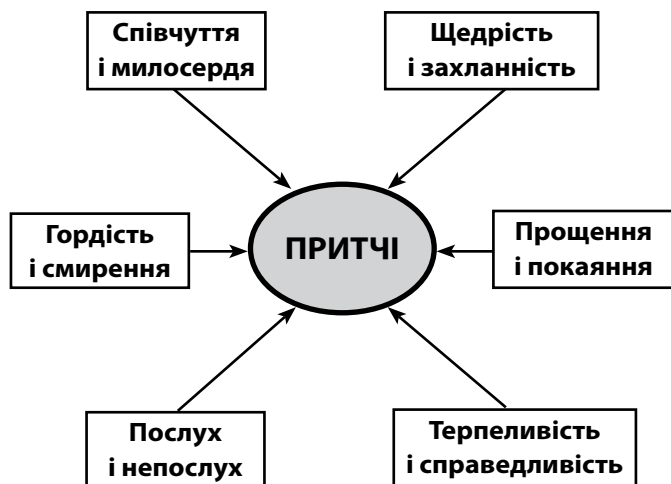
«Маємо швидше радіти, коли до нас прийде терпіння. Адже воно оберігає нас перед найбільшими нашими ворогами: гріхом і пристрастями. Ведуть до всіх пристрастей лінощі та розкоші. Людина, яку переслідують життєві нещастя, не думає про суєтне, не марнує дорогоцінного часу на марноту марнот».

- Чому терпіння треба приймати з радістю?
- Чого навчає нас притча про багача і Лазаря?
- Що означають слова: «Бог — справедливий Суддя»?
- Що цінне для себе ви взяли на уроці?

VIII. Домашнє завдання і оцінювання



2. Кожна група отримує два слова (із зображених на малюнку), які є моральним висновком до певної притчі, дає визначення цих слів і пояснює, з якої притчі це випливає і що Ісус хотів пояснити цією притчею. Оцінюють учнів, які захищатимуть думку групи.



1 група

Гордість — упевненість людини в тому, що вона особлива, самодостатня і може всі свої проблеми вирішити самостійно, без Бога.

Смирення — уміння подолати свою гординю, насамперед перед Господом.

2 група

Непослух — вияв гордині у ставленні до Господа чи ближніх, які бажають тобі добра.

Послух — готовність виконати волю Божу або прохання тих людей, що теж виконують волю Господа.

3 група

Справедливість — винагорода праведним, смиренним і терплячим та покарання грішників, які не покаються.

Терпеливість — здатність людини переносити земні страждання: хвороби, прикроці, знущання, самотність, матеріальні нестатки.

4 група

Прощення — добровільна відмова від звинувачень іншої людини в певних гріхах.

Покаєння — перепошення Бога за свої гріхи й бажання змінитися.

5 група

Милосердя — почуття, завдяки якому людина допомагає іншій не з вигоди, а з внутрішньої душевної потреби.

Співчуття — жаль до ближнього, прагнення підтримати його і допомогти.

6 група

Захланність — непомірне прагнення до багатства й наживи.

Щедрість — здатність людини поділитися з іншим тим, що має.

3. Розглянемо кілька життєвих історій, які, можливо, були й у вашому житті. На підставі знань, отриманих на уроках, укажіть правильний вихід із цих ситуацій.

Читання ситуації

Відеоситуація — перегляд відеоролика «Казка про жадібність» (<http://multimir.net/multifilm-1047-skazka-ozhадnosty>).

Лист до дітей

Добрий день, дорогі учні Підволочиської ЗОШ №1! Пише вам Юрко Шаст. Довго думав, писати вам чи ні, але таки наважився. Я — ваш ровесник, навчаюся в одній із шкіл м. Волочиська. Я є звичайним учнем, як і кожен із вас. Люблю читати, слухати музику, працювати за комп'ютером, маю багато друзів. А ще я люблю молитися, бо знаю, що Ісус мене любить, щодня про мене піклується. Він віддав Своє життя за мене, тому хочу бути вдячним Йому за це. Але нещодавно зі мною стався прикрий випадок, за який мені дуже соромно зізнатися і друзям, і батькам, тому пишу до вас, бо ви мене не знаєте і мені легше хоч комусь у цьому зізнатися. Може, допоможете мені вийти з цієї ситуації, щось порадите.

А сталося таке. Мама якось попросила мене піти в магазин і купити їй порошок для прання. Вона дала мені 20 грн., бо дрібніших грошей у неї не було. Звичайно, я її послухав і купив порошок, але в цьому ж магазині був ігровий автомат, де всього за 50 коп. можна виграти іграшку. Спочатку я один раз спробував, але потім настільки захопився, що програв усю решту й нічого не виграв. Мене охопив страх, що мама насварить, і я її обманув — сказав, що гроші забрали старші хлопці, яких я не знаю. Мама, звичайно, повірила, це й мене пошкодувала. Якби ви знали, як мені тепер соромно й важко на душі... Найперше, через те, що образив Бога, який мене любить, помер за мене на хресті, піклується про мене через моїх батьків. А ще сказав неправду мамі, яка мені вірить, переживає за мене, любить мене. Напевно, ні Господь, ні мама не вибачать мені цієї брехні, бо я їх зрадив. Я боюсь у цьому зізнатись мамі, бо вона перестане мене любити й поважати. Соромно про це сказати й друзям. Тому звертаюся за порадою до вас. Може, у когось із вас була подібна ситуація? Допоможіть мені вирішити цю проблему. Буду чекати вашої відповіді.

Наперед вдячний вам, Юрко.

— Тепер підіб'ємо підсумки нашої роботи й подивимось, хто скільки перлин здобув на сьогоднішньому уроці. Щоб визначити вашу оцінку на уроці помножте ваші перлинки на два й додайте до цієї суми ще одну перлинку як додаткову нагороду за працю на уроці. Хто отримав число 12, той сьогодні знайшов СКАРБ!!! Хто отримав число менше 8, тим пропоную краще попрацювати над своїми знаннями, або бути відважнішим і відповідати сміливо на уроках, тому ви отримуєте ще один шанс для збільшення своїх перлин. Усі інші учні отримують оцінки відповідно до їх чисел.

IV. Підсумкова частина

— На завершення уроку хочу, щоб ви думками перенеслися у притчу про сіяча. У нас на дошці зображена земля, засіяна зернятками. Тут не вказано, яка це земля, але є зерна, які засіяв Господь. У зернятку є Слово, написане Богом особисто кожному з вас. Під час співаної молитви, ви по черзі підходите й братимете своє зернятко.

Сподіваюся, що ви будете доброю землею для того зерна, яке засіяв у вас Господь, зможете дати добрий плід, бути справжніми християнами, щоб потім у вічності отримати найбільший скарб — Царство Небесне.

Дякую всім за роботу на уроці. На цьому урок закінчено. Слава Ісусу Христу!



СПРИЙНЯТТЯ БОЖОЇ ПРАВДИ

Урок для 6 класу

Автор Олена Коваль, учитель християнської етики
Тернопільської ЗОШ І-ІІІ ст. № 28

Розкрийте навстіж кожен
своє серце
До Істини, яка завжди жива.
Я щиро вірю, що на чаші денця
Всіх душ впадуть Ісусові слова.

— Рости! — відповідають учні.
— Де вони можуть рости?
— Лише в землі (ґрунті).
— Отже, проблема, як правило, не в насінні, а в ґрунті.

II. Виклад нового матеріалу

Учитель. Використовуючи приклад сіяння зерна в землю, Ісус Христос розповів дуже важливу притчу. Усіх тих, хто слухає Слово Боже, Він поділив на чотири категорії.

Об'єднуємо учнів у 4 групи. Кожна група отримує картки із зазначеним текстом зі Святого Письма, який потрібно прочитати. На вчительському столі в прозорих пластикових скляночках є різні види ґрунту. До того ж, кожна група отримує сердечка.

Мета: розкрити дітям те, що Ісус Христос поділяв слухачів на чотири категорії відповідно до того, як вони слухають і сприймають Божу правду; формувати почуття любові й поваги до Святого Письма; виховувати вміння дисциплінувати себе, коли слухаєш Слово Боже, і сприймати Його як звернення Бога до кожного особисто.

Біблійний текст: притча про сіяча (Лк. 8:5–15; Мт. 13:3–9, 18–23).

Ключовий вірш: «Будьте ж виконавцями слова, а не слухачами самими, що себе самих обманюють» (Як. 1:22).

Обладнання: Біблія для кожного учня; насіння різних овочів та фруктів (оформлене у вигляді таблиці); колоски пшениці; прозорий одноразовий посуд із різними видами ґрунту; ноутбук, проектор, екран, диск з PowerPoint презентацією; сердечка для кожного учня, зразок «книжки-складанки» із зображенням чотирьох сердець; таблиці, що схематично відображають притчу; таблиця «Правило п'яти пальців»; кольорові ілюстрації, що відображають Псалом 1.

Словник термінів:

правда — те, що народжене Божою наукою й узгоджується з нею;

Божя істина — це найвищий ступінь правди, що дана Ісусом Христом.

Учень з 1-ї групи (зачитує). «Ось вийшов сіяч, щоб посіяти зерно своє. І, як сіяв, упало одне край дороги, — і було повитоптуване, а птахи небесні його повидзьобували» (Лк. 8:5).

Другий учень з цієї групи вибирає один вид ґрунту і ставить його на столі 1-ї групи. Учні схематично зображують такий вид серця. Тим часом учитель показує відповідний слайд на екрані.

Учень з 2-ї групи (зачитує). «Друге ж упало на ґрунт кам'янистий, — і, зійшовши, усохло, не мало-бо вогкості» (Лк. 8:6).

Інший учень з цієї групи вибирає відповідний ґрунт і ставить його на столі своєї групи. Учні схематично зображують такий вид серця. Учитель показує відповідний слайд.

Учень з 3-ї групи (зачитує). «А інше упало між терен, — і вигнався терен, і його поглишив» (Лк. 8:7).

Знову вибирають відповідний ґрунт і зображують його на сердечку. Учитель показує відповідний слайд.

Учень з 4-ї групи (зачитує). «Інше ж упало на добру землю, — і, зійшовши, уродило стократно. Це сказавши, закликав: "Хто має вуха, щоб слухати, — нехай слухає!"» (Лк. 8:8).

Учні вибирають ще один вид ґрунту й замальовують сердечка. Учитель показує відповідний слайд.
Учитель вивішує таблицю.

ХІД УРОКУ

I. Вступна частина

Учитель. На уроці вчитель пояснював новий матеріал. Це була дуже важлива тема, тому він хотів, щоб всі уважно слухали, щоб усе зрозуміли. Але Даринка крутилась, була неуважна. Учитель зупинився і запитав ученицю: «Скажи, будь ласка, що ти почула з нового матеріалу?». Замість відповіді було мовчання. Даринка була присутньою на уроці, мала вуха, але нічого не почула!

Правда ж, знайома ситуація, діти? Ісус Христос ще набагато раніше знав про таку проблему людей і говорив «...мають вуха, але нечують», і це Його дуже засмучувало!

Ось у мене в руках насіння гороху. Я відпускаю її, вона падає на стіл, навіть відскакує від поверхні стола, котиться на підлогу. Тепер візьму насіння пшениці, відпускаю його, і воно вдаряється об підлогу. Що далі? Далі нічого не відбувається, насіння просто лежатиме на підлозі... і може так пролежати дуже довго.

Ось тут зібрані різні види насіння: починаючи від маку, льону до квасолі, кукурудзи та гарбуза.

— Що спільного в них? Яка властивість у всіх цих насінин?

Табл. 1

Зерно	Слово Боже
Сіяч	Ісус Христос; той, хто проголошує Боже Слово
Ґрунт	людське серце
Птахи	диявол

Табл. 2

ґрунт, що край дороги	
кам'янистий	
зарослий терниною	
добрий ґрунт	

Учні зачитують (знову по групах) текст Лк. 8:12–15.

«А котрі край дороги, — це ті, хто слухає, але потім приходять диявол, і забирає слово з їхнього серця, щоб не ввірували й не спаслися вони.

А що на кам'янистому ґрунті, — це ті, хто тільки почує, то слово приймає з радістю; та кореня не мають вони, вірують доточно, — і за час випробовування відпадають.

А що впало між терен, — це ті, хто слухає слово, але, ходячи, бувають придушені клопотами, та багатством, та життєвими розкошами, — і плоду вони не дають.

А те, що на добрій землі, — це оті, хто як слово почує, береже його в щирому й доброму серці, — і плід приносять вони в терпеливості».

Поруч із першою таблицею вчитель вивішує другу. Кожна група вибирає найкраще сердечко серед намальованих і розміщує його в клітинку навпроти відповідного ґрунту.

На наступному етапі кожна група отримує картки з додатковими текстами з Біблії: Лк. 22:54–62; Дії 17:32; Пс. 1:1–3; Мт. 26:14–16. Учні пошепки читають свій уривок, радяться між собою, до якого ґрунту-серця його приєднати, підходять до таблиці й записують ці місця там, де вони вирішили, пояснюючи своє рішення.

Табл. 3

ґрунт, що край дороги	♥	лукавий викрадає слово, щоб не увірували і не спаслися	Дії 17:32	«...послухаємо тебе іншим разом...»
кам'янистий	♥	коли приходять утиск і переслідування — відпадають	Лк. 22:54–62	Петро тричі зрікається Ісуса
зарослий терниною	♥	клопоти, омана багатства заглушують слово	Мт. 26:14–16	Юда спокушується багатством
добрий ґрунт	♥	приносять плід в 30, 60, 100 разів більше	Пс. 1:1–3	щаслива людина, яка живе згідно зі Словом Божим

III. Вивчення ключового вірша

Учитель записує на дошці ключовий вірш і пропонує учням запліщити очі та в цей час витирає якесь слово з вірша. Наприклад, «Будьте ж _____ слова, а не слухачами самими, що себе самих обманюють», а учні повинні цей текст прочитати повністю. Знову пропозиція запліщити очі, а вчитель витирає ще одне слово. Наприклад, «Будьте ж _____ слова, а не _____ самими, що себе самих обманюють», а учні читають.

IV. Закріплення знань

— Чи справді людина може слухати (маючи вуха) і не почути?

— На скільки категорій Ісус Христос поділив слухачів Слова Божого?

— Із чим порівнює Ісус Христос Слово Боже?

— Куди потрапляє зерно Слова Божого?

— Із чим порівнюється серце людини?

— Як Ісус характеризував першу категорію?

— Якою картинкою змалював цю першу категорію?

— Що символізують птахи?

— Охарактеризуйте другу категорію слухачів.

— Що таке терен?

— Який урожай для Бога приносять ті люди, які насправді чують Слово Боже?

— Чи достатньо тільки слухати, чи Господь ще щось вимагає від нас?

V. Виховання характеру

Учитель. Ми повинні дозволити насінню Слова Божого проникнути в наш розум, а не залишати на поверхні (розуму), звідки його може викрасти лукавий; важливо стежити, щоб ніщо не заглушило Слово Боже, бо тоді воно ніколи не принесе плоду.

Учитель вивішує схему із зображенням руки (долоні).

Для того щоб стати «добрим ґрунтом», слід: **слухати, читати, роздумувати** над Словом Божим, **ділитись** ним з іншими й найголовніше — **виконувати** його. Такий християнин буде приносити для Господа плоди в 100/60/30 разів більше й буде «як дерево, над водним потоком посаджене, що родить свій плід своєчасно». Це правило ще називають «Правилом п'яти пальців». Добре запам'ятайте його й візьміть собі за правило.

Дуже важливо навчитись роздумувати над Словом Божим. Що це означає?

- Тримати його в своїй пам'яті, у своєму розумі.
- Скерувати свої думки постійно до Слова.
- Запитувати себе, що Бог хоче мені цим сказати?
- Якщо це можливо, записати ті думки, які приходять під час роздумів над Словом Божим.

І так як для будь-якої роботи нам потрібні всі пальці руки, так важливо виконувати Божі настанови й жити Божими заповідями.

У Біблії сказано, що віра — від слухання Слова Божого. Отже, як ми будемо слухати, такою й буде наша віра.

А ми повинні мати таку діяльну віру, яка буде засвідчена нашими добрими ділами.

Інтерактивна гра «Момент життя»

Групам дається завдання, щоб діти пригадали ті моменти життя, коли вони були уважні чи неувважні до Слова Божого і якими були результати. У групах проводиться обговорення, після якого декілька учнів презентують завдання міні-сценкою.

VI. Підсумок

Буває, що людина виходить із церкви і вже через короткий проміжок часу не може пригадати, про що говорив священник. Тому, коли ми слухаємо Слово Боже (чи в церкві, чи на уроці в школі), ми повинні стежити за тим, **ЯК** ми слухаємо, щоб належати до тієї категорії ґрунту, яка є доброю. Важливо не просто слухати і знати вчення Христа, але й жити Його заповідями й настановами.

VII. Домашнє завдання:

- 1) читати й переказувати притчу про сіяча (Лк. 8:5–15; Мт. 13:3–9 і 18–23);
- 2) вивчити напам'ять ключовий вірш уроку (Як. 1:22);
- 3) опрацювати урок у підручнику та робочому зошиті;
- 4) виготовити «книжку-складанку» із зображенням серцець чотирьох категорій;
- 5) для тих, хто хоче мати оцінку «12», — вивчити Пс. 1 напам'ять.

VIII. Після «Сходить зернятко»

IX. Молитва.

*ДИСК ІЗ ЗАПИСОМ ДОДАТКІВ ДО УРОКУ
МОЖНА ПРИДБАТИ, ЗВЕРНУВШИСЬ У РЕДАКЦІЮ.*



МАНДРІВКА СТОРІНКАМИ ІСУСОВИХ ПРИТЧ

Урок для 6 класу

Автор Ганна Самолюк, учитель основ християнської етики,
заступник директора Чортківської ЗОШ I-III ст. № 4
Тернопільської обл.

Мета: систематизувати й узагальнити знання учнів про притчі Христові, їх символіку та повчання; виховувати на конкретних прикладах із притч віру в Бога та загальнолюдські цінності; розвивати логічне мислення, уміння порівнювати та аналізувати.

Тип уроку: узагальнення і систематизація знань.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент

Учитель запалює свічку.

Молитва «Царю небесний»

II. Активізація навчальної діяльності

Бесіда

1. Чи любите ви подорожувати?
2. Чому ви любите подорожувати?
3. Чи мріяли ви здійснити подорож «машиною часу»?
4. Де вам більше хотілося б побувати: у майбутньому чи в минулому?

III. Мотивація навчальної діяльності та повідомлення теми уроку

— Діти, на сьогоднішньому уроці я пропоную вам здійснити мандрівку сторінками Ісусових притч.

Тема написана на дошці, учні записують у зошити.

IV. Виконання тестових та творчих завдань

— Здійснити подорож ми зможемо за допомогою квіточки (квіточка прикріплена на дошці), яка складається з семи кольорів — кольорів веселки. Пригадаймо, у якому порядку розміщуються кольори на веселці: червоний, оранжевий, жовтий, зелений, голубий, синій, фіолетовий. Ми зможемо мандрувати за умови, що ви



відриватимете пелюсточки в такому порядку, як вони розміщені на веселці.

До дошки виходить один із учнів, бере червону пелюстку.

— Щоб дізнатися, куди ми потрапимо, ви повинні встановити, з якої притчі ці слова: «Царство Небесне подібне ще до захованого в полі скарбу...» (слова записані на зворотному боці пелюсточки).

Притча про скарб і перлину (Мт. 13:44–46)

— Для того щоб дізнатися, що для нас є найбільшим скарбом, ви повинні прочитати вірш із Святого Письма, знайти ключове слово, яке й буде відповіддю на поставлене запитання.

Учні об'єднати в три групи. Кожна група отримує завдання.

I група — Ів. 1:1 («Споконвіку було Слово, а Слово в Бога було, і Бог було Слово») — *Слово*.

II група — Мт. 6:33 («Шукайте ж найперш Царства Божого й правди Його, — а все це вам додасться») — *Царство Небесне*.

III група — Як. 4:8 («Наблизьтесь до Бога, то й Бог наблизьється до вас») — *Бог*.

До дошки виходить один із учнів, бере оранжеву пелюстку.

— Щоб дізнатися, куди ми потрапимо, ви повинні встановити, з якої притчі ці слова: «А той, що одного взяв, пішов та й закопав його в землю, і сховав срібло пана свого...» (слова записані на зворотному боці пелюсточки).

Притча про таланти (Мт. 25:14–30)

Бесіда

1. Скільки талантів дав господар першому слугі?
2. Скільки талантів дав господар другому слугі?
3. Скільки талантів дав господар третьому слугі?
4. Що зробили слуги із талантами?
5. Хто такий господар?
6. Що ми розуміємо під поняттям «таланти»?
7. Чого навчає нас ця притча?

— Удома ви повинні були виготовити квіточку талантів. Зараз ми посадимо квітник талантів класу.

На магнітну дошку учні прикріплюють квіточки, на пелюсточках яких записані таланти кожного з них.

— Тож мандруємо далі.

До дошки виходить один із учнів, бере жовту пелюстку.

— Щоб дізнатися, куди ми потрапимо, ви повинні встановити, з якої притчі ці слова: «Два чоловіки до храму ввійшли помолитись...» (слова записані на зворотному боці пелюсточки).

Притча про митаря і фарисея (Лк. 18:9–14)

— Розмістіть слова, які характеризують митаря і фарисея.

На смужках паперу записані слова, які характеризують митаря і фарисея, учні прикріплюють їх на дошці.

Митар	Фарисей
Вважає себе грішною людиною	Вважає себе взірцем побожної людини
Щиро жалкує про свої гріхи	Вихваляється своїми чеснотами
Кається в гріхах	Не визнає своїх гріхів
Просить пробачення у Бога	Не жалкує про свої гріхи
Смиренний	Гордий

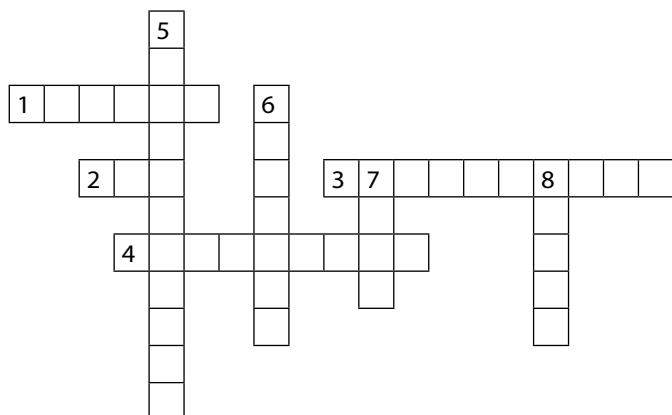
— Чого навчає нас притча?

До дошки виходить один із учнів, бере зелену пелюстку.

— Щоб дізнатися, куди ми потрапимо, ви повинні встановити, з якої притчі ці слова: «Ідіть і ви до мого виноградника, і що буде належати, дам вам».

Притча про робітників у винограднику (Мт. 20:1–16)

Розв'язування кросворду



По горизонталі

1. Скільки часу працювали робітники, яких господар найняв останніми? (Година)
2. Господар у притчі — це ... (Бог)
3. Хто за наказом господаря роздавав плату робітникам? (Управитель)
4. Яка риса характеру була притаманна робітникам, які прийшли працювати рано-вранці? (Заздрість)

По вертикалі

5. Місце праці робітників. (Виноградник)
6. Яку плату обіцяв господар першим робітникам? (Динарій)
7. Скільки разів виходив господар наймати робітників? (П'ять)
8. Котра була година, коли господар вдруге вийшов найняти робітників? (Третя)

Бесіда

1. Чи правильно вчинив господар?
2. Чи мали моральне право робітники, які прийшли першими працювати у винограднику, нарікати на господаря?
3. Чого навчає нас притча?



Кожна група по черзі бере голубу, синю, фіолетову пелюсточки.

— Щоб дізнатися, куди ми потрапимо, ви повинні встановити, з якої притчі ці слова: «Інше ж упало на добрую землю, і, зійшовши, уродило стократно...»

Притча про сіяча (Лк. 8:5–15) — I група

«...вбогий один, на ім'я йому Лазар, що лежав у воріт його...»

Притча про багача і Лазаря (Лк. 16:19–31) — II група

«Залишіть, хай разом обоє ростуть аж до жнив...»

Притча про пшеницю і кукіль (Мт. 13:24–30) — III група

Кожна група за допомогою запропонованих матеріалів повинна представити притчу.

I група отримує чотири аркуші картону формату А-4, клей, ножиці, малюнки куща тернини, птахів, дороги, кам'янистого ґрунту, родючого ґрунту, насінинок, сонця (потрібно виготовити аплікації, де показати чотири типи ґрунту);

II група отримує картон формату А-3 та малюнки дерев (потрібно виконати аплікацію «Сад милосердя», де дерева символізують діла милосердя для тіла і для душі ближнього);

III група отримує колоски пшениці, перемішані з бур'яном (потрібно відділити пшеницю від бур'яну).

Захист виконаних завдань. Обговорення притч

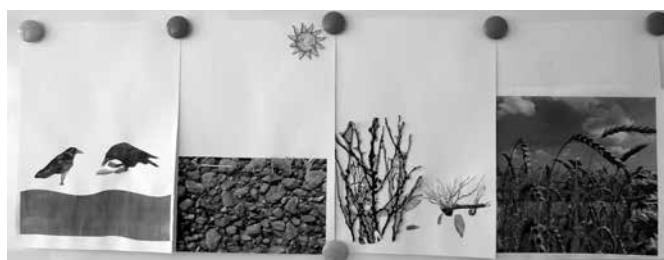
V. Узагальнення знань

Виконання тестових завдань (зразки див. на с. 40).

VI. Домашнє завдання

Написати твір-мініатюру на основі улюбленої притчі.

Молитва «Отче наш»



Тест № 1

- Скарб у притчі чоловік:
 - свідомо шукає;
 - знаходить випадково;
 - приймає у подарунок;
 - отримує в спадщину.
- Перлину в притчі купець:
 - свідомо шукає;
 - знаходить випадково;
 - приймає у подарунок;
 - отримує в спадщину.
- Купець із притчі — це:
 - людина, яка шукає наживи;
 - людина, яка колекціонує прикраси;
 - людина, яка шукає Істину.
- Скарб і перлина у притчі — це:
 - ювелірні коштовності;
 - Царство Небесне;
 - наші таланти.
- Які скарби є цінніші?
 - моральні;
 - матеріальні;
 - і моральні, і матеріальні.
- Чоловік, який знаходить скарб, — це:
 - людина, яка несподівано матеріально збагачується;
 - людина, який несподівано пощастило;
 - людина, який несподівано відкривається Правда, пізнання Бога.
- Кого називають мандрівним філософом?
 - Платона;
 - Григорія Сковороду;
 - Ярослава Мудрого.
- Коли народився Григорій Сковорода?
 - у 1722 році;
 - у 1822 році;
 - у 1752 році.
- Що відповів посланцеві російської імператриці Григорій Сковорода?
 - він погодився переїхати до столиці Росії;
 - сказав, що він патріот своєї держави;
 - відповів, що йому сопілка і віця дорожчі царського вінця.
- У якому навчальному закладі вчився Григорій Сковорода?
 - у Київському університеті;
 - у Києво-Могилянській академії;
 - у Харківському університеті.
- Де похований Григорій Сковорода?
 - на Харківщині;
 - на Київщині;
 - у Росії.
- Вставте пропущене слово ключового вірша «Шукайте ж найперше ... й правди Його, а все це вам додасться»:
 - слави;
 - мудрості;
 - Царства Божого.

Тест № 2

- Сіяч у притчі — це:
 - землероб;
 - Господь Бог;
 - будь-яка людина, що сіє зерно.
- Зерно у притчі — це:
 - насіння;
 - слова людей;
 - Слово Боже.
- Ґрунт у притчі — це:
 - площа землі, на якій вирощують рослини;
 - душа людини;
 - земля, придатна для обробітку.
- Коріння у притчі — це:
 - віра людини;
 - орган рослин;
 - прародичі людини.
- З якої притчі ці слова «...і виріс терен і їх поглишив»?
 - про десять дів;
 - про багача;
 - про сіяча.
- З якої притчі ці слова «...одні зерна впали край дороги»?
 - про сіяча;
 - про багача;
 - про дім на скелі.
- Кущі тернини у притчі — це:
 - проблеми, негаразди у житті;
 - бур'яни;
 - негативні емоції людини.
- Вставте пропущені слова у ключовий вірш: «Боже Слово живе та діяльне, ... від усякого меча обосічного»:
 - сильніше;
 - гостріше;
 - міцніше.
- Вставте пропущені слова «Будьте ж виконавцями ..., а не слухачами самими, що себе самих обманюють»:
 - слова;
 - діла;
 - обіцянки.
- Дорога у притчі — це:
 - шлях, по якому йдуть;
 - душа людини, яка почула Слово і відразу забула;
 - душа людини, яка не почула Слова Божого.
- Родючий ґрунт — це:
 - люди, які чують Слово Боже;
 - люди, які чують Слово Боже й дотримуються його протягом життя;
 - люди, які чують Слово Боже, дотримуються його протягом життя і передають наступним поколінням.
- Притча про сіяча вчить:
 - як правильно сіяти зерно;
 - у який ґрунт потрібно сіяти зерно;
 - наше серце повинно бути добрим родючим ґрунтом, на якому проросте Боже Слово і дасть свої плоди.

Тест № 3

- З якої притчі слова «...бо всякий, хто підноситься, принижений буде, а хто принижує себе, піднесеться»?
 - про митаря і фарисея;
 - про багача;
 - про дім на скелі.
- З якої притчі слова «Два чоловіки увійшли в храм помолитись...»?
 - про скарб;
 - про багача;
 - про митаря і фарисея.
- Яка притча вчить нас бути смиренними?
 - про сіяча;
 - про багача;
 - про митаря і фарисея.
- Яка притча вчить нас не бути гордими й не вихвалитися?
 - про багача;
 - про митаря і фарисея;
 - про сіяча.
- Який із перелічених гріхів був притаманний для фарисея?
 - зздрість;
 - гордість;
 - гнів.
- Вставте пропущені слова у ключовому вірші «Бог противиться гордим, а смиренним дає...»:
 - поміч;
 - благословення;
 - благодать.
- Митар у притчі вважає себе:
 - грішною людиною;
 - таким, що не має гріхів;
 - має легкі гріхи.
- Фарисей у притчі вважає себе:
 - грішною людиною;
 - взірцем побожної людини;
 - таким, що має легкі гріхи.
- Як називають молитву, якою молився митар?
 - митарева молитва;
 - молитва «Отче наш»;
 - молитва покаяння.
- Митар у притчі:
 - не покався у своїх гріхах;
 - щиро кається у своїх гріхах;
 - частково кається у своїх гріхах.
- Фарисей у притчі:
 - кається у своїх гріхах;
 - вихваляється своїми чеснотами;
 - частково кається у своїх гріхах.
- Хто, за словами Ісуса, вийшов оправданий із храму?
 - митар;
 - фарисей;
 - і митар, і фарисей;
 - ні митар, ні фарисей.

ПРИТЧІ ІСУСА ХРИСТА

Урок для старших класів

Автор Людмила Ганжелюк, викладач психології
Дубенського педагогічного коледжу Рівненської обл.



Мета: дати учням знання про Ісусові оповіді, ознайомити із значеннями біблійних алегорій, розкрити важливість і значення притч; пояснити завдання Ісусових притч; заохотити до читання та роздумів над Христовими притчами.

Біблійна основа: Мт. 13:31–33; 21:33–41.

Обладнання: 6 капелюхів різного кольору.

ХІД УРОКУ

I. Вступ

Вітання.

Налагодження контакту з класом.

Учитель. Сьогодні ми розглянемо три притчі Ісуса Христа.

Шановні учні, прошу вас об'єднатися в групи (4–5 учнів) за кольором капелюхів, які лежать на столах.

Метод шести капелюхів надзвичайно простий, але це сильна простота. Коли обговорюємо питання, кожний із присутніх застосовує до нього конкретний капелюх, і всі думають в одному напрямку.

Автор методу шести капелюхів Едвард де Боно, один із найвідоміших дослідників механізмів творчості, розробив метод, який допомагає ефективному мисленню в навчанні дітей та дорослих.

Використавши цей метод, ми зможемо одну й ту ж ситуацію побачити з різних боків, зможемо проаналізувати її переваги й недоліки, сильні та слабкі сторони, той емоційний стан, у якому ми розпочинаємо роботу.

Методика дозволяє впорядкувати творчий процес за допомогою уявного надягання одного з шести кольорових капелюхів. Так, у білому людина неупереджено аналізує цифри та факти, потім надягає чорний і в усьому шукає негатив. Після цього настає черга жовтого капелюха — пошуку позитивних сторін проблеми. Надівши зеленого капелюха, людина генерує нові ідеї, а в червоному — може дозволити собі емоційні реакції. Нарешті, у синьому підбивають підсумки.

А прочитати притчу допоможе нам Біблійний вісник. Отож, розпочинаймо.

II. Основна частина

Притча про зерно гірчиці

Біблійний вісник:

«Царство Небесне подібне до зерна гірчичного, що взяв чоловік і посіяв на полі своїм. Воно найдрібніше з усього насіння, але, коли виросте, більше воно за зілля, і стає деревом, так що птаство небесне злітається, і кублиться в віттях його» (Мт. 13:31–32).

Представник білого капелюшка

Білий колір наводить на думку про папір. Білий капелюх пов'язаний із інформацією. Білий капелюх використовують для того, щоб спрямувати увагу на наявну чи відсутню інформацію.

Починаючи розповідати притчу, Ісус поставив риторичне запитання: «До чого прирівняємо Царство Боже? Боже

Царство — це те, у якому живе Бог. Там Бог Цар. І царює там Його, Боже слово.

У цій притчі Ісус Христос зрівняв Царство Небесне з гірчичним зерном. Недарма кажуть у народі: «Малий, як гірчичне зерно», тому що це зерно найменше з усіх зерен. Згадаймо, Ісус не один раз висловлювався: «Якби ви мали віру величиною у гірчичне зерно».

Справді, гірчичне зерно дуже мале: до 760 гірчичних зерен важать 1 грам. Але чорна гірчиця, хоч й однорічна злакова рослина, росте дуже швидко. З такого маленького зерна за один сезон виростає до 4 — 5 і більше метрів висоти, на її гілках полюбляє гніздитися птаство, яке клює ці зерна й любить тінь. В умовах Палестини за кілька перших тижнів після посіву виростає 3–4-метровий гірчичний кущ.

Представник чорного капелюшка

Це, можливо, найкорисніший капелюх. Його, безсумнівно, найчастіше використовують. Чорний колір нагадує про мантію судді. Чорний означає обережність.

Чорний капелюх не дає нам зробити щось небезпечне.

Чорний капелюх указує на ризик і говорить, чому щось може не вийти. Однак чорним капелюхом не варто зловживати.

Цю притчу можна розуміти так, що християнство, яке започаткував Ісус, розпочалося з маленького гірчичного зерна. Християнство невпинно швидко поширюється, набуває авторитету й популярності серед народу. Навіть невіруючі («птахи») з різних причин прагнуть угніздитися під прикриттям християнства, на його гілках. А, можливо, птахи символізують не зло, а духовне процвітання й багатство, характерне для християнства. Нам це невідомо, бо Ісус цієї притчі про гірчичне зерно не розтлумачив, а якщо й розтлумачив Своїм учням, то євангелісти не записали цієї інтерпретації.

Євреї очікували, що Царство Боже буде встановлене таким же чином, як і царство світу. Вони розробляли людські методи і плани. Але Христос посіяв зерно небесних принципів.

Представник жовтого капелюшка

Жовтий колір наводить на думку про сонце й оптимізм.

Під жовтим капелюхом ми намагаємося знайти достоїнства й переваги. Навіть якщо ідея нам не подобається, жовтий капелюх просить нас знайти в ній позитивні сторони.

Христос використовував притчі для навернення грішників, для гіркої дорікання за несправедливість і немилосердність, щоб заохотити до любові, до праці, до молитви.

Контраст між маленьким гірчичним зерном і великою рослиною може символізувати контраст між непомітним і маловідомим нам, таємничим Царством Божим, про яке ми дізналися з уст Ісуса Христа, і тією величністю, красою та багатством Царства Божого, яке побачать ті, хто увійде до нього.

Я думаю, що коли Ісус розповідав цю притчу, рослини гірчиці можна було бачити всюди. І не важливо, що спочатку з маленького насіння з'являвся ніжний паросток, зате він дуже життєздатний. Так і Царство Христа здається на початку непомітним і незначним. Але яким же швидким було його зростання і вплив! Земні царства загинуть, а могутнє і далекосяжне Царство Христа буде непохитним!

Представник зеленого капелюшка

Зелений колір нагадує про рослини, ріст, енергію, життя. Зелений капелюх — капелюх енергії. Під зеленим капелюхом ми вносимо пропозиції й обговорюємо нові ідеї й альтернативи. Під зеленим капелюхом ми говоримо про модифікації й варіації існуючих ідей. Зелений капелюх дозволяє думати про можливості. Коли використовують зелений капелюх, кожний докладає творчих зусиль.

Настане час і люди довідаються, що Царство Боже непереврене й не має жодного аналога серед земних царств. Не слід отожднювати також Царство Боже зі Святою Церквою.

Небесне птаство, мабуть, колоритно символізує цю незрівнянну велич Царства Божого, а можливо, птаство символізує тих язичників та юдеїв, котрі прийняли християнство й потраплять до Царства Божого.

Хочу зауважити, що притча про гірчичне зерно ілюструє не лише ріст Царства загалом, але на кожній стадії зростання повторюється зображений у притчі досвід. У кожному поколінні Бог має особливих людей, істину й роботу. Істина захована від одних, можливо мудрих і обачних, відкривається скромним, по-дитячому простодушним. Спочатку істина має мало прихильників. Згадайте перших вісників Євангелії в Європі. Згадайте Павла, який у кайданах проповідував Христа в цитаделі кесарів.

Представник червоного капелюшка

Червоний колір наводить на думку про вогонь і тепло. Червоний капелюх пов'язаний з почуттями, інтуїцією та емоціями. Ви можете не усвідомлювати, чому вам щось подобається, чи чому не подобається. Коли використовують червоний капелюх, у вас з'являється можливість описати свої почуття й інтуїцію, без будь-яких пояснень. Ваші почуття існують, і червоний капелюх дає можливість їх викласти.

Важко уявити, що відчував Мартін Лютер, коли він стояв проти могутньої релігійної системи. Він тримався Божого Слова, захищаючись перед імператором.

Джон Веслі хвилювався за долю язичницького світу. Прагнув нести вістку Христової любові, а у відповідь почув: «Заспокойтесь, молодий добродію. Якщо Бог забажає повернути язичників, Він зробить це без вашої допомоги».

Представник синього капелюшка

Синій капелюх використовують для розгляду самого процесу мислення: «Чого ми досягли на цей момент?», «Що нам робити далі?». Синій капелюх можна використовувати, щоб упорядкувати послідовність застосованих капелюхів і підсумувати досягнуте.

Ісус Христос навчав народ, уживаючи загальновідому для того часу методу притч — оповідання, яке ґрунтується на життєвих ситуаціях та конкретних подіях. Ісус — Учитель, Педагог, знав як промовити до серця кожного слухача, незважаючи на його інтелектуальний, соціальний статус. Кожен, хто слухав Його притчі, бачив у них своє життя, отримувач конкретне й практичне вчення про

Царство Боже, про потребу навернення — зміни свого життя, про правильне ставлення до Бога та до ближнього.

Отже, притча про гірчичне зерно алегорично віддзеркалює взаємозв'язок між тим, що люди знають про Царство Боже, і його справжньою барвистою мальовничістю та величчю.

Коли ми сіємо — не бачимо, що виросте. Зернятко (Слово Боже) «посіялось» у маленькій Дитині, яка народилась у бідному хліві. А потім Боже Царство «посіялось» у десятках, сотнях і тисячах людей. Урешті, вістка спасіння має прорунати для кожної людини, яка живе на землі!

Притча про закваску

Біблійний вісник:

«Царство Небесне подібне до розчини, що її бере жінка, і кладе на три міри муки, аж поки все вкисне» (Мт. 13:33).

Представник білого капелюшка. Цю притчу Ісус Христос теж розпочав з риторичного запитання: «З чим порівняю Я Боже Царство?»

Міра (з арамейськ. — «сата») — це міра сипучого в гебреї. Повна сата становить 13, 5 л, мала сата — це половина повної сати. Гебреї на одне печіння хліба використовували три сати, або три міри. Серед юдеїв закваска іноді використовувалась як символ гріха. Під час Пасхи людям слід було видалити зі своїх домів усе квасне, і подібно до цього нам слід очистити від гріха свої серця.

Відомо, що так як розчина та дріжджі проникають одне в одне, так і зло тенетами опутує світ у всіх напрямках. Схоже, що розчина символізує зло, яке присутнє на землі між двома приходами Ісуса Христа. Але це тут, на землі, а не в Царстві Божому.

Представник чорного капелюшка. Борошно — люди у світі. Закваска — духовне зростання. У якийсь момент Бог посилає Своє слово, воно потрапляє в борошно, і в нас починається духовне зростання. Як змішана з борошном закваска, діючи зсередини, виявляється й назовні, так і Божа благодать, оновлюючи серце людини, перетворює все її життя. Виникають думки, нові почуття, нові спонукання. Людина відкриває для себе новий ідеал характеру й життя Христа. Відбуваються зміни в розумі, здібності пробуджуються до роботи. Думаю, людина не наділяється новими здібностями, натомість її здібності освячуються. І розбуджується совість. У нашого характеру з'являються якості, які роблять нас придатними для служіння Богові.

Представник жовтого капелюшка. Там, у Божому Царстві, розчина на дріжджах у повній гармонії барв, звуків та всього іншого, що недоступне, невідчутне й невідоме нам, земним людям, бо це непереврена краса, всемогутня та життєдайна велич, благо й неосяжна безкінечність.

Під бродильною розчиною можна розуміти також активну й неспинну дію. Адже дріжджове бродіння не можна зупинити, аж поки не вкисне й не буде спечений хліб. Так і кількість тих, хто намагається увійти в Царство Боже, постійно зростатиме в міру розповсюдження християнства на землі.

Представник зеленого капелюшка. Хоч як не переслідуватимуть християн, як не знущатимуться над ними, як не мучитимуть їх, прогресивного й невпинного розвитку та розквіту християнства ніхто не зупинить, «аж поки все не вкисне». Важко сказати, що означає пророка фраза «аж поки все не вкисне». Це щось буде під кінець світу.

Представник червоного капелюшка. Закваска Істини породжує в нас дух суперництва, самолюбства і прагнення

до першості. Серце того, хто приймає благодать Божу, переповнює любов. Господь не шукає людського визнання. Він любить людей тому, що вони викуплені Христом.

Представник синього капелюшка. Ісусові притчі відрізняються від будь-якого простого оповідання. Це Слово Боже, яке завжди «живе та діяльне». Ісус, промовляючи до народу через притчі, об'являє найглибші істини про Бога Отця, про Його присутність і божественну дію у Всесвіті, про Його Царство, яке є посеред народу, росте й дає плоди, незважаючи на чималі перешкоди (Мк. 4:1–8), про покликання і гідність людини як образу й подоби Божої, про її покликання до повноти життя у Ньому (Ів. 10:10) та про те, як потрібно жити, щоб бути учасником Царства Божого, до якого кожна людина є створена й поликана.

Закваска Істини викликає зміни в усій людині, перетворюючи грубі прояви на шляхетні, бурхливі — на стримані, егоїстичні — на жертвні. Кров'ю Агнця ця закваска очищає, обмиває все нечисте. Коли відбуваються такі зміни, ангели підносять свої голоси в похвальних гімнах, Бог і Христос тішаться душами, відтвореними за Божою подобою.

Притча про злих винарів

Біблійний вісник:

«Насадив виноградника він, обгородив його муром, видовбав у ньому чавило, башту поставив, — і віддав його винарям, та й пішов. Коли ж надійшов час плодів, він до винарів послав рабів своїх, щоб прийняти плоди свої. Винарі ж рабів його похапали, — і одного побили, а другого замордували, а того вкаменували. Знов послав він інших рабів, більш як перше, — та й їм учинили те саме. Нарешті послав до них сина свого і сказав: "Посоромляться сина мого". Але винарі, як побачили сина, міркувати собі стали: "Це спадкоємець; ходім, замордуймо його, і заберемо його спадщину!" І, схопивши його, вони вивели за виноградник його, та й убили. Отож, як прибуде той пан виноградника, що зробить він тим винарям? Вони кажуть Йому: "Злочинців погубить жорстоко, виноградника ж віддасть іншим винарям, що будуть плоди віддавати йому своєчасно"» (Мт. 21:33–41).

Представник білого капелюшка. Буквальний зміст цієї притчі віддзеркалює типову ситуацію для Палестини І ст., особливо в Галілеї. Іноземні багаті мали в Галілеї великі земельні наділи, які вони здавали в оренду місцевим жителям. Місцеві працівники виконували на виноградниках усі необхідні роботи і, безперечно, частину врожаю треба було віддавати іноземному землевласнику.

Отже, після збору врожаю господар посилав своїх агентів, котрі привозили йому належне. За таких умов між місцевими трударями і господарем-іноземцем виникали різні конфлікти. Усе це розказав Ісус у Своїй притчі, розкривши в ній заколот членів синагоги проти Ісуса.

Представник чорного капелюшка. Далі читаємо: «Камінь, що його будівничі відкинули, — став наріжним каменем; від Господа сталося це, і дивне воно в очах наших!». Тому кажу вам, що від вас заберуть Царство Боже і віддадуть його народові, котрий плоди цього Царства буде приносити. І хто впаде на цей камінь — розіб'ється, а на кого камінь впаде — то розчавить його» (Мт. 21:42–44). Це про смерть Ісуса, Його воскресіння і Його вознесіння у славі. Адже камінь (син господаря винограднику — Сам Ісус), який відкинули будівельники (релігійні вожді Ізраїлю), став наріжним каменем, тобто найголовнішим у всій будівлі (у світі).

Представник жовтого капелюшка. Людина, що посадила виноградник, — господар — символізує Бога, Котрий посадив (створив) Ізраїль. Господь огородив виноградник (Ізраїль) муром (Своїм захистом, турботою та піклуванням),

видовбав чавило, щоб збирати виноградний сік й щоб нічого не пропало, сторожову вежу поставив (символ безпеки), себто Бог дав Ізраїлю все, щоб він був зразковим. Коли все було звершено, то Бог — Володар винограднику — віддав його винарям (релігійним вождям Ізраїлю), а Сам відлучився, тобто особисто не перебував у Ізраїлі.

Час від часу Бог (господар) посилав у виноградник Своїх слуг, рабів, себто пророків, яких Бог посилав Ізраїлеві, щоб прийняти від них плоди із винограднику (Ізраїлю). Але вони підняли бунт проти господаря: побили одного слугу, поранили іншого, убили ще іншого тощо.

Представник зеленого капелюшка. Пояснюючи цю притчу, Ісус мовив: «Тому кажу вам, що від вас заберуть Царство Боже і віддадуть його народові, котрий плоди цього Царства буде приносити». Це можна розуміти так, що Царство Боже заберуть від єврейського народу й передадуть тим язичницьким народам, котрі принесуть істинні плоди віри. І це є кульмінаційним моментом у вченні Ісуса Христа.

Дехто вважає, що це маломовірно, можливо, тут йдеться про Церкву, яку апостоли називали «народом Божим». Найвірогідніше те, що Господь простив Ізраїлеві та не в усіх ізраїльтян відняв Царство Боже, а лише в тих, хто цього заслужив.

Можливо, зазначений вираз означає, що Царство Боже забереться від Ізраїлю тих часів і поколінь, а потім, коли народ Ізраїлю покається, прийме Христову віру і прийме Того ж Месію у майбутньому, то йому буде повернене Царство Боже.

Представник червоного капелюшка. Тривалий час Господь посилав до Ізраїлю Своїх посланців, щоб народ покався і жив праведно, — і все надарма. Тоді Бог вирішив послати до нечесних і злочинних винарів Свого Єдиного і Найулюбленішого Сина — Ісуса Христа. Але винарі вбили Сина і викинули з винограднику (це провіщення того, що буде з Ісусом Христом: розп'яття за стінами Єрусалима й неприйняття Його Ізраїлем). І тут Ісус риторично запитує: «Якими ж будуть дії Господа за цей учинок?». Учні правильно відповіли. Коли я читаю цю притчу, то думаю: що почував Бог, як боліло Його серце і як потрібно було любити людину, щоб віддати власного Сина на смерть?

Представник синього капелюшка. Христові притчі мають неперевершену педагогічну цінність і завжди є і будуть актуальними для навчання та виховання особистості на всіх етапах її життя. Як за часів Ісуса Христа, так і сьогодні — читаючи, слухаючи, вивчаючи та роздумуючи над цими притчами, у кожній із них читач, учень знайде й пізнає глибоку правду про Бога, про Царство Боже, про своє покликання й запрошення до участі в тому Царстві та пізнає шляхи, які до Нього ведуть, та моральні принципи, згідно з якими потрібно жити. Читаючи притчі, потрібно ставити собі запитання, що мене вражає в цій чи іншій притчі? Що мені сьогодні говорить Ісус цією притчею? Не можна трактувати притчі Христові лише як допоміжний матеріал, але потрібно трактувати їх як Слово Боже, пам'ятаючи що «усе Писання Богом надхнене, і корисне до навчання, до докору, до направи, до виховання в праведності, щоб Божа людина була досконала, до всякого доброго діла готова» (2 Тим. 3:16–17).

III. Підсумок уроку

Учитель. У перекладі з грецької мови «притча» — це «йти пліч-о-пліч», себто притча пліч-о-пліч ставить відоме з невідомим. Адже притча дозволяє порівняти відому істину з невідомою. Істини в притчах подавалися у символах, образах та алегоріях.

Притчі були надзвичайно популярні серед стародавніх народів Сходу, це був фольклорний, народний жанр. Народні притчі нерідко містили в собі викривальні мотиви.

Усім відома Книга Приповістей Соломонових. Це збірник мудрих, моральних, наставницьких висловів, багато з яких належать царю Соломону, частину з яких він зібрав серед народу за волею Божою. На перший погляд, здається, що зміст притчі дещо прихований і мовлення притчі проводиться наздогад. Але це не так. Притчі мають надзвичайно великий зміст, колосальний задум, неабиякий замисел. Вони винятково дохідливо сприймаються. При-

тчі уособлюють в собі й світські ситуації, і приповідки, і народні спостереження, і загалом всю народну мудрість та Божу науку. Кожна притча, яку ми сьогодні розглянули, цінна для нашого духовного зростання.

IV. Домашнє завдання

Дайте відповідь на запитання: з якою метою Ісус промовляв до народу притчами?



ШЕВЧЕНКО — ХРИСТИЯНИН? ШЕВЧЕНКО — «БІБЛІЄЦЬ»?

Урок-дослідження з української літератури в 9 класі

Автор Галина Шостенко, учитель української мови та літератури, директор Житомирської загальноосвітньої приватної школи «Сяйво»

Мета: шляхом диференційованого навчання дослідити творчість Т. Г. Шевченка, дізнатися про основні світоглядні позиції поета, переконатися в тому, що Біблія була одним із основних джерел творчості й натхнення поета на всіх перехрестях його життя; формувати в учнів якості християнського характеру.

Обладнання уроку: портрет Т. Г. Шевченка, копія Шевченкового Букваря для дітей, Біблія.

Попередня підготовка вчителя і учнів

Відповідно до можливостей кожного учня запропонувати обрати наступний вид дослідження.

1. Дослідити біографічні відомості про Т. Г. Шевченка, пов'язані з його релігійними поглядами та пошуками Божої правди й справедливості.
2. Дослідити, до яких творів «Кобзаря» епіграфами взято тексти з Біблії та скільки разів у «Кобзарі» зустрічається слово «Бог».
3. Переглянути всі назви творів «Кобзаря» та визначити ті, у яких є зміст Божих істин, порадити їх і виписати в зошит.
4. Визначити біблійні істини та духовну цінність творів: «Тризна», «Давидові псалми», «Ісаї гл. 35», «Молитва», «Неофіти», «Єретик».
5. Троє учнів дають експертну оцінку досліджень. Експертами можуть бути учні з високим рівнем знань, які ознайомилися з усіма видами досліджень.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент

Вступне слово вчителя

До недавнього часу в програмі з української літератури та в підручниках нічого не згадували про релігійні погляди митців слова, зокрема й Тараса Григоровича Шевченка, або ж безпідставно стверджувалася їхня атеїстична позиція. Останніми роками друкують усе більше й більше матеріалів, з яких ми можемо дізнаватися про невідомі сторінки життя багатьох художників слова. Сьогоднішній урок присвячуємо результатам досліджень творчості Т. Г. Шевченка, які провели учні 9-го класу.

Оголошення теми і мети уроку

II. Основна частина

Дослідження 1 (готували четверо учнів). Біографічні відомості про Т. Г. Шевченка, пов'язані з його релігійними поглядами та пошуками Божої правди й справедливості.

Біографи свідчать, що Шевченко від молодих літ знав і до смерті возив із собою Святе Письмо, а на вигнанні це було майже єдине його «чтиво». Тому й називають його поетом-біблійцем. Зустріч Шевченка з Біблією не була принагідною. Він з неї вчився грамоти, з дитинства знав напам'ять фрагменти зі Святого Письма. Малим хлопцем слухав, як столітній дід читав родині та сусідам доступні на той час біблійні книги, житія святих, борців та мучеників за віру.

Згодом, у Петербурзі великий Карл Брюллов велить своєму улюбленцю-учневі брати малярські теми з Біблії (Б. Лепкий «Про життя і твори Т. Шевченка»). Саме тоді, коли Шевченко перебував на вершині свого натхнення, у Києві склався гурт молодих людей, що поклали собі завдання поширювати визвольні та братолюбні ідеї. Назвавшись Кирило-Мефодіївським братством, члени його свою діяльність планували в ракурсі пророчих слів Ісуса Христа: «І пізнаєте правду, а правда вас вільними зробить!» (Ів. 8:32). На перснях братчиків був цей напис.

У його свідомості ідея повалення кріпацтва й визволення рідного народу зливалася з проповіддю християнства, він ратував за зруйнування царства насильства, сатани, деспотизму, щоб збудувати царство Боже, державу волі та правди.

Шевченко міг освоїти виражальні засоби Біблії саме тому, що пройнявся духом біблійних книг. Згадуючи про багатющий арсенал думок і почуттів, почерпнутих поетом із Біблії, літературознавець В. Щурат писав: «До оцінки ж поета-біблійця духовні книги посідають чи не найбільшу вартість. Десь якийсь поетичний образ, десь якусь оригінальну гадку Святого Письма може присвоїти собі перший-ліпший поет. Зробити філософію Святого Письма своєю філософією се може тільки справжній біблієць, яким був Шевченко».

Нині, по-новому прочитуючи й трактуючи поетові слова, бачимо, що лейтмотивом більшості його творів є поєднання любові до Бога й милосердя до ближнього. А це основа християнського вчення. Шевченко хоче бачити людину передусім як відображення «образу Божого»: «Умийтеся! Образ Божий багном не скверніте» («І мертвим, і живим»).

Великий поет несе християнський ідеал гармонійної людини, що живе у згоді з собою. Життєва позиція його полягає в тому, щоб «жити за Божим законом і актом свободної волі обирати свою дорогу» (Є. Сверстюк, «Блудні сини»). Звідси зрозуміла його боротьба зі сваволею сильних світу та несприйняття тих, хто втрачає Божу подобу.

Про авторитетність Слова Божого для поета свідчить витяг із його листа до графині Толстої від 9 січня 1857 р.: «Тепер і що тільки тепер я цілком повірив у слово — «Любя, наказую вы». Що лиш тепер я молюся до Бога й дякую Йому за безконечну любов до мене, за те, що Він випробував мене. У тому випробуванні очистилося й видужало моє бідне, боляче серце. Воно забрало від моїх очей призму, крізь яку я глядів на людей і на самого себе. Воно навчило мене, як любити ворогів і тих, хто нас ненавидить. А цього не навчить ніяка школа, крім школи до-свіду і тривалої бесіди з Богом».

Завершуючи свою літературну діяльність, Шевченко видає «Буквар» — посібник для дітей, у якому поряд з думами та народними прислів'ями поміщає уривки із псалмів: 12, 53, 93, 149, а також молитви, сподіваючись, що вони сприятимуть вихованню добрих, нелукавих людей із чистим серцем. Творчість Шевченка — згусток добра та правди. Він сіяв і зрошував духовні якості народу. Він вірив, що є Сила, котрій потрібно поклонятися, бо вона врятує людство від морального й духовного спустошення, виродження, збідніння. Цією силою є Бог.

Обговорення інформації, відповіді на запитання, які виникли в ході слухання.

Дослідження 2 (готували троє учнів). До яких зі своїх творів Т. Шевченко взяв епіграфи з Біблії?

Поема «Тризна»

«Послухом правді очистьте душі свої через Духа на нелицемірну братерську любов, і ревню від щирого серця любіть один одного, бо народжені ви не з тлінного насіння, але з нетлінного, — Словом Божим живим та тривалим. Бо кожне тіло — немов та трава, і всяка слава людини — як цвіт трав'яний: засохне трава, — то й цвіт опадє, а "Слово Господнє повік пробуває!" А це те Слово, яке звіщене вам в Євангелії» (1 Петр. 1:22–25).

Поема «Сон»

«Духа правди, що Його світ прийняти не може, бо не бачить Його та не знає Його» (Ів. 14:17).

Поема «Єретик»

«Камінь, що його будівничі відкинули, той наріжним став каменем, — від Господа сталося це, і дивне воно в очах наших!» (Пс. 117:22).

Поема «Кавказ»

«Кто даст главе моей «воду, и очесем моим источник слез, и плачуся день, и ночь, о побоенных...» (Єр. 9:1).

Поема «І мертвим, і живим...»

«Як хто скаже: «Я Бога люблю», та ненавидить брата свого, той неправдомовець» (1 Ів. 4:20).

Поема «Неофіти»

«Так говорить Господь: Бережіть правосуддя й чиніть справедливість, незабаром-бо прийде спасіння Моє, і по-явиться правда Моя» (Іс. 56:1).

Обговорення інформації, відповіді на запитання, які виникли під час слухання.

Дослідження 3 (готували п'ятеро учнів). Які назви творів Шевченка мають духовний зміст або містять біблійні поняття?

«Псалми Давидові»: 1, 12, 43, 52, 53, 81, 93, 132, 136, 149
«Ісаія. Глава 35»
«Осії. Глава 14»
«Подражаніє Ізекеїлю»
«Подражаніє 11 Псалму»
«Марія»
«Молитва»
«Саул»
«Пророк»
«Чернець»
«Не завидуй багатому»
«Не молилася за мене»
«Не кидай матері»
«Не нарікаю я на Бога»
«Та не дай, Господи, нікому»
«Мій милий Боже, знову лихо»
«У нашім раї на землі»

Обговорення інформації, відповіді на запитання, які виникли під час слухання.

Дослідження 4 (готували семеро учнів). Які біблійні істини та духовні цінності заховані у творах Т. Шевченка?

Наводимо декілька досліджених творів.

Поема «Тризна»

Провідною біблійною істиною поеми «Тризна» є віра в Бога, який є світлом: «Наdejда — Бог, а вера — свет». Духовні цінності поеми: віра в Бога не засмучує, не посоромить, дарує надію на вічне життя.

«Псалми Давидові» Т. Г. Шевченка

Псалом 1. Поет нагадує про справжнє призначення людини на землі та її відповідальність у суспільстві.

Псалом 53: «Молюсь: Господи, внуши їм уст моїх глаголи...» Духовна насиченість, теологічна спрямованість указують на суспільну значимість ліричного героя, що бере на себе відповідальність за долю свого народу.

Псалом 132: «Оце яке добре та гарне яке, щоб жити братам однокупно!» Цей Псалом переконує нас у тому, що поета надзвичайно хвилювала проблема непорозуміння, розбрату між українцями. Він мріяв про волю України як результат єдності і згоди. Цей коротенький шедевр — гімн єдності.

Поема «Єретик»

Провідною біблійною істиною поеми «Єретик» є: «Прощайте ворогам вашим...» Останні слова Яна Гуса були звернені в молитві до Бога, щоб Він простив убивць. Духовні цінності у поемі: вірність Богу, смерть не страшна, якщо людина віддає життя заради вічності, сила молитви, сила милосердя.

«Молитва»

В останніх словах цієї молитви поет благає Господа послати любов між усіма людьми, що є найбільшою цінністю в житті народу.

Обговорення інформації, відповіді на запитання, які виникли під час слухання.

III. Підсумки уроку

Оцінювання проведених досліджень експертною комісією.

IV. Домашнє завдання

У вигляді схеми порівняти псалми Давида в Біблії і переспіви псалмів Давида Т. Г. Шевченком. Визначити християнські цінності, важливі для Т. Г. Шевченка.

Чотири картини...



Притчі Ісуса Христа відомі в усьому світі. Навіть ті, хто ніколи не читав Біблію, знають деякі історії, які розповідав Христос: про доброго пастиря, блудного сина, милосердного самарянина тощо. Деякі назви цих притч навіть стали власними назвами (як от того, хто виявив добро до ближнього, часто можуть назвати «милосердним самарянином»). Ці короткі історії легко запам'ятати, вони яскраво й влучно описують процеси, що відбуваються серед людей.

Така популярність притч вплинула й на мистецтво. Багато письменників художньо осмислювали слова Христа, чимало композиторів (щоправда, переважно середньовічних) перекладали ці історії на музичний лад і багато художників у своїй творчості зверталися до образів і подій, змальованих у цих коротких історіях.

Розглянемо чотири картини, які зображають притчі Христа. Написані в різний період представниками різних художніх шкіл, вони й досі промовляють до нас, ілюструючи неперехідне значення слів Христа.

Притча про сліпців

Деякі притчі Ісуса Христа були дуже короткими, як висновок чи ілюстрація на закінчення якоїсь промови. Проте вони були настільки влучними, що відразу врізались у пам'ять. Однією з таких коротких притч є історія про сліпців.

Притча була розказана на завершення розмови про те, що може осквернити людину (Мт. 15:12–14). Більшість юдеїв дотримувалась церемоніальних законів очищення — миття рук, омивання глеків, обережного ставлення до продуктів харчування. Проте з часом така практика, яка безсумнівно є корисною, перетворилась на ритуал, що вже не містив у собі поклоніння Богові. Спаситель, указуючи на це, звертає увагу людей насамперед на серце, із якого виходять усі ті речі, які реально опоганюють людину.

Але подібне трактування Закону образило фарисеїв — представників великої релігійної групи ізраїльтян. Про це було сказано Ісусові. Та Він у відповідь промовив: «Усяка рослина, яку насадив не Отець Мій Небесний,

буде вирвана з коренем. Залишіть ви їх: це сліпі поводитарі для сліпих. А коли сліпий водить сліпого, — обоє до ями впадуть...» Таким чином він підсумував: людина, що не хоче бачити очевидних Божих принципів, є духовно сліпою. І коли вона хоче вести за собою інших, то стає причиною падіння для всіх тих, хто слідує за нею.

Зміст цієї притчі настільки універсальний для людського соціуму, що її не раз використовували гуманісти майбутнього, бажаючи проілюструвати недолугість чийогось керівництва. І саме ця універсальність Христових слів спонукала багатьох художників до зображення притчі на полотні.

Одним із найяскравіших прикладів є картина відомого нідерландського живописця Пітера Брейгеля — старшого (1525–1569). Він жив у непростий для своєї країни час. Нідерландами володів іспанський король Філіп II, який проводив дуже жорстоку політику щодо корінного населення. Саме він ініціював хрестовий похід герцога Альби проти єретиків (так іспанці сприймали нідерландських протестантів). По всій країні стояли

шибениці — знак ганебної смерті для іновірців, тисячі людей були страчені лише за те, що вони хотіли поклонятися Богові так, як вважали за потрібне. Сам Брейгель зреагував на всі ці події своєю останньою картиною в житті «Сорока на шибениці», де в образі сороки зобразив людей, які писали доноси для армії Альби.

Проте передостанньою картиною, яку він написав у 1568 р., було полотно «Притча про сліпих» (має й інші назви: «Сліпі», «Парабола незрячих», «Сліпий веде сліпців»). На ній зображено шестеро сліпців, які бредуть не знаючи куди. Один уже упав, другий починає падати, хоча інші ще йдуть. Але той, що йде наступним, уже починає усвідомлювати, що щось відбувається не так. Проте не відпускає палі, за яку тримається, адже вона — єдина ниточка, що з'єднує його з іншими сліпцями.

Сам Брейгель, зображаючи сліпців, скомпонував картину так, що їхні обличчя повернуті вглибину полотна. І лише одне, у того, хто почав падати, повернуте до глядачів. Але його вираз аж ніяк не приваблює: порожні очниці й перекошений у жадливий

посмішці рот складають враження внутрішньої зловтіхи від того, що й інші, а не лише він, упадуть у цю яму.

Подія відбувається на тлі пасторального пейзажу: удалини видна церква, як символ Істини й правильного дороговказу, чистий луг і декілька дерев, що стоять осторонь шляху сліпців. Ніжна зелень трави й пологі пагорби повні миру та спокою. Таким чином автор стверджує, що проблема падіння сліпців криється не в зовнішніх факторах, а в їхньому внутрішньому виборі. Автор змальовує не філософське осмислення слів Христа, а трагедію світу на загал. Адже саме людська затятість і небажання визнати свою неспроможність іти далі, призводить до трагедії не лише однієї конкретної людини, але й тих, хто йде слідом за нею.

Брейгель знайшов у біблійній притчі те, що було співзвучне його часу й тим настроям, які побутували в суспільстві. Картина є чудовим застереженням людям, щоб вони отямались, розплющили очі й визнали свою сліпоту, яка може призвести до загибелі цілих народів.

А ще вона нагадує нам, що весь світ, уся природа підкоряється й живе за Божими законами. І лише людина, у своєму гріху, намагається довести Творцеві свою здатність жити за власними принципами й право ходити своїми дорогами. Водночас притча яскраво засвідчує, до чого ці дороги можуть довести...

Блудний син

Одним із чудових зразків живописного втілення Христових притч є картина Рембрандта «Повернення блудного сина», написана 1668 р. Рембрандт Харменс ван Рейн (1606–1669) — великий нідерландський художник і гравер, найвидатніший представник золотого віку нідерландського живопису.

Полотно «Повернення блудного сина» — найвідоміший твір автора на релігійну тему. Картина вражає своєю реалістичністю, грою світла й тіней і композицією. Проживаючи в Амстердамі, художник не раз стикався з представниками єврейської общини й, вірогідно, від них узяв ідею для написання картини. Адже, незважаючи на те, що на ній зображено Христову притчу, ідея батька і сина — це ідея не лише Христа та грішника, але й Бога та єврейського народу, що відвернувся, як і блудний син, від свого Отця.

Та це не єдина картина Рембрандта на цей сюжет. 1635 р. він написав картину «Блудний син у таверні», що відображає походеньки молодого

гульвіси; пізніше (1636 р.) — офорт, а в 1642 р. — малюнок (він зберігається в музеї Тейлора в Гарлемі). Власне створення картини огорнене таємницею, вважають, що вона написана в останні роки життя відомого майстра, хоча деякі знавці мистецтва датують її 1661 або 1663 рр.

Зміст цієї притчі досить відомий: молодший син вирішив відділитися від батька й жити своїм життям. Для цього він попросив віддати його частку спадку (і таким чином непрямо заявив, що батько для нього вже вмер. Адже спадок він міг отримати лише після смерті батька). Отримавши своє, молодий чоловік пішов у далекі краї, де розтринькав усі кошти на «радість життя». А описав, коли в тім краю настав голод, найнявся пасти свиней, щоби хоч якось прогодуватись. Для єврейських слухачів цей учинок був верхом (чи глибиною) падіння єврея: адже згідно із законом свиня була нечистою твариною. Так Христос показав, що, почавши падати, молодий чоловік опустився на самісіньке дно.

І ось там, серед смороду тварин, молодик опам'ятався й вирішив повернутися до батька, щоби хоч рабом, але жити з тими, кому він був дорогий. Проте батько сам вибів назустріч блудному синові й, обійнявши, прийняв його як воскреслого із мертвих, пробачаючи всі гріхи та прикраси, яких завдав йому його безталанний син. Притча розкриває значення безумовної Божої любові до тих, хто, усвідомивши свою гріховність, хоче прийти до Бога й жадає отримати прощення своїх гріхів.

Рембрандт традиційно підходить до зображення персонажів цієї притчі. Він, як і інші художники, зображує блудного сина в лахмітті, що стоїть на колінах перед своїм батьком. Правда, батько зображений сліпцем, який обмацує свого сина, щоби пересвідчитись, що це його дитя. (Проте в Євангелії від Луки, 15 розділ, 20 вірш, сказано, що «батько вгледів його, і переповнився жалем», тобто Рембрандт дозволяє собі вільне трактування сюжету.) І це він робить умисно. Бо, на відміну від інших художників, які поряд із цим зображують нову одягу, яку батько подає синові, старшого брата, який заздрісно дивиться на подію, або телятко, яке ведуть на заколення для святкового столу з нагоди повернення блудного сина, Рембрандт акцентує увагу на психологічному стані батька і сина.

Вони є головними дійовими особами події, центром полотна. Решта персонажів, хоч і прописані, проте перебувають у напівтіні. Таким чи-

ном автор стверджує, що свідки цієї події — лише спостерігачі цього дійства безумовної любові. Художник підкреслює глибину розкаяння молодого гульвіси й невимовну любов батька, який готовий прийняти свого сина таким, який він є. Алегорично це полотно нагадує нам про те, що Бог готовий прийняти нас такими, які ми є, якщо ми готові прийти до Нього й визнати, що наше життя без Нього — це лише постійне рабство й поневір'яння, яке нічим не краще за життя свиней.

Багач і Лазар

Утілювати на полотні біблійні сюжети брались багато митців. Як у західних країнах, так і в Російській імперії. За них брались як маловідомі автори, так і знані митці, бажаючи передати глибину й велику цінність слів Христа на полотні. Не оминули подібні спроби й відому біблійну історію про багача та Лазаря, яку Христос повідав як приклад того, що не можна служити Богові й мамоні (грошам). Ця історія записана в Євангелії від Луки, 16 розділ, 19–31 вірші.

Притча розповідає про життя двох людей — багача, імені якого навіть не вказано, і бідного чоловіка Лазаря. Один прожив у розкошах, а інший — у постійних поневір'яннях і голоді. Після смерті кожен отримав своє: один за черствість свого серця та бажання жити в розкошах — пекло, інший був перенесений на лоно Авраама, до праведників. Кожен пожав те, що посіяв у земному житті. І на прохання багача, щоб Бог послав Лазаря до братів багача, аби ті одумались, Авраам відповів, що коли людина не вірить у Бога і Його Слово, то навіть повсталий із мертвих не може направити такого на шлях праведності.

Тобто, коли людина живе на цьому світі лише для власного задоволення та для догоджання своїм пожадливістям, її чекає відплата перед лицем Бога, який не дивиться на особу й чинить праведний суд.

Яскравим утіленням цієї притчі є картина Василя Івановича Сурікова (1848–1916) «Багач і Лазар», написана 1873 р., яка нині виставлена в експозиції Російського музею в Москві. Сам художник відомий у світі як автор масштабних полотен на історичні теми («Боярина Морозова», «Перехід Суворова через Альпи», «Степан Разін», «Ранок Стрілецької страти» тощо). Працював В. І. Суріков у стилі реалізму, характерною рисою якого було якнайдетальніше зображення презентованих подій без їхньої ідеалізації чи викривлення. Будучи нащадком ►

давнього козацького роду із Красноярьська, він з дитинства любив історію й цікавився тими подіями, які відбувалися за участі його славних предків. Ця любов проявилася у його творчості як у темах картин, так і в стилі, у якому він працював. Не схвалюючи нудно-офіційного живопису на історичні теми, Суріков сміливо вносить у картини побутові мотиви, що надає їм історичної переконливості. Саме тому полотна митця дихають тією епохою, яку зображають.

Ще навчаючись у Петербурзькій академії мистецтв (1869–1875), він звертається до зображення біблійних подій, що в подальшому втілює у створення ескізів чотирьох Вселенських соборів для прикраси храму Христа Спасителя. Однією з робіт того часу є академічний малюнок «Багач і Лазар».

Суріков зображує притчу в контексті східної культури. Пави, раби, що прислугують, дорога одіж, ложе, на якому лежить багач, — усе свідчить про споживацьке ставлення багатії людини до життя. І символічно, біля підніжжя цього дорогого ложа лежить Лазар. Пси лижуть його струпи, з його вигляду відразу ж можна зрозуміти, що він часто голодує, голова від знесилання похилилась на кам'яну огорожу. Але головним у картині є те, що ці страждання Лазаря відбуваються на очах у багача. Автор хоче підкреслити той факт, що багач міг допомогти нужденному, проте не захотів. І це є головним лейтмотивом картини. Адже для тих, хто знає закінчення притчі, ще чіткіше стає зрозумілим справедливий Божий присуд, який винесено кожному із учасників цієї притчі після смерті.

На відміну від пізніших полотен, на яких зображено багато персонажів і прописані до дрібниць усі деталі побуту й природи, картина «Багач і Лазар» видається трохи скупю й бідною. Але автор таким чином хотів підкреслити, що в цій історії не важливі деталі — головним є сприйняття Божих слів лише цими двома людьми.

Після розгляду цієї картини в пам'яті виринають слова, які колись написав апостол Яків: «Отож, хто знає, як чинити добро, та не чинить, — той має гріх!» (Як. 4:17). І кожен із нас несе відповідальність за те, як він утілює Божі принципи у своєму житті.

Милосердний самарянин

Відтворювати на полотні цю, напевне, найвідомішу притчу Ісуса Христа бралось багато художників. Серед них були вже згадані Рембрандт і Су-

ріков. Адже зміст цієї притчі завжди хвилює серця людей. Вона ніколи не переставала бути актуальною.

Багато хто знає зміст цієї історії. Щоб глибше її зрозуміти, слід зазначити, що розказана вона була в контексті розмови з одним релігійно освіченим чоловіком (Лк. 10:25–37). Питаючи, як досягнути вічне життя, він був незадоволений відповіддю Христа й почав допитуватись, хто є його ближнім. У відповідь на це запитання Ісус повідав просту й буденну для того часу історію про подорожного, якого перестріли злочинці, побили й кинули. Але головним у притчі були не події, що призвели до цього факту, а реакція людей на біду нужденного. Підсумовуючи, Христос сказав, що ближній — це той, хто виявив турботу й співчуття до знедоленого. І ним виявився не хто інший, як самарянин — той, хто й сам не раз зазнавав зневаги від юдеїв (адже юдеї вважали самарян брудними напівкрівками, що не вберегли чистоти свого походження).

Саме виявлення милості до знедолених і уваги до ближнього, яким може виявитися будь-хто, і надихало багатьох художників до написання картин на цю тему. Не обійшов увагою цю історію й відомий нідерландський митець Вінсент ван Гог. Особа цього художника є неоднозначною, як і реакція на його картини. Людина непростой долі, митець, що не міг змирнитись із соціальною несправедливістю й принципами, які диктувало суспільство, бунтівник і невизнаний за життя геній — він, як ніхто інший, намагався зобразити у своїх полотнах мало поєднані речі.

Вінсент ван Гог (1853–1890) був сином нідерландського пастора і з дитинства був добре обізнаний із Біблією. Вона на нього справила настільки глибоке враження, що він у 1878–1879 рр. служив проповідником серед шахтарів у м. Боринажі в Бельгії. Там він і дізнався про важку долю гірняків, про соціальну несправедливість і кабальну працю. Ставши на їхній захист, Ван Гог вступив у конфлікт із церковною владою, що в кінцевому результаті призвело до розчарування в християнстві. Це вплинуло на майбутню долю художника, адже він, незважаючи на величезний талант, так і не знайшов свого місця в тогочасному світі. Постійна непримиримість із несправедливістю, руйнування соціальних рамок і свідомо посвята себе виключно мистецтву призвели до душевного зриву й передчасної смерті. (Очевидці стверджували, що Вінсент завдав собі смертельної вогнепальної рани, хоча знаряддя самогубства так і не знайшли.)

Складний характер митця вилився на полотнах. Проживши більше як половину життя у Франції, він працював у стилі постімпресіонізму. Твори Вінсента відрізняла яскрава кольорова палітра, виразний малюнок і досить вільні рішення в композиції. Саме це й приваблювало і, водночас, відштовхувало людей від його полотен. Адже для багатьох вони були не дуже зрозумілими. Проте їхній вплив на свідомість тогочасного соціуму важко переоцінити.

1890 р. Ван Гог написав картину «Добрий самарянин», у якій спробував відобразити біблійну притчу в притаманній йому манері. Проте в композиційному плані Ван Гог не вигадував чогось нового. На передньому плані зображено самарянина, який намагається посадити на свого коня зраненого чоловіка. А за ними — на тлі природи, — дві фігури (священника й левита), які не виявили уваги й піклування до побитого. Якщо не брати до уваги надзвичайно яскравих кольорів картини (що було візиткою Ван Гога), то перше, що впадає в очі, — це саме дві фігури — самарянина та знедоленого. Усе решта — це лише тло, на якому відбувається подія. І навіть фігури, що віддаляються по стежці від місця події, лише підкреслюють акт милосердя, який виявив самарянин до ближнього.

Картина була написана в час великого розчарування у християнських цінностях і церкві. Але, разом із тим, це полотно вказує на те, що доброта, про яку говорив Бог, ніколи не перестане бути найвищою, навіть якщо суспільство зовсім відкине від себе Бога. Бо ту іскру Божу, яку вдихнули в людину при створенні, ніщо не може загасити. І вона змушує всіх нас, навіть якщо ми розчарувались у Творці, усе ж линутися до Нього та Його вічних законів.

Дехто може сказати, що, мовляв, людина із такою біографією і станом психіки не може сказати чогось доброго. Можливо, й так... Але для того, хто не хоче слухати й бачити, напевно, потрібні й такі зразки втілення Божого Слова в мистецтві. Адже для Валаама, Божого пророка, що не хотів підкорятись Богові, потрібно було, щоб заговорила ослиця, аби той очунав...

Різні образи, події, епохи й долі тих, хто писав ці полотна. Але об'єднує ці картини одне — бажання митців донести до нас нашу відповідальність за те життя, яке дарував нам Бог. Де б ми не були й коли б ми не жили. Адже мистецтво, яке називають «вічним», насправді відображає лише якусь часточку того великого й насправді Вічного Бога, який усе задумав, усе тримає і дає усьому життя...

Олег Блощук

Чого вчить мене моя улюблена притча

Дорогоцінні перлини

Чи є в мене улюблена притча? Люблю всі Христові притчі, але серед них є одна — найближча, найдорожча: притча про перлину. «Подібне ще Царство Боже до того купця, що пошукує перел добрих, а як знайде одну дорожню перлину, то йде, і все продає, що має, і купує її» (Мт. 13:45). Що це за перли добрі й чому така велика ціна?

Колись давно, нічого про Царство Боже не знаючи, я почала шукати сенс життя. А знайшовши його, я знайшла й Боже Царство, бо поза Царством сенс життя не існує. Це, як я тепер розумію, і була моя перша перлина. Ціна її вельми велика — «усталене життя». Не кожна людина зважується на таку плату. Тому й дорогоцінна. Але вона того варта.

Скажу ще про одну перлину. Після закінчення вишу я шукала роботу. На той час я вже була народженою згорі християнкою, але радянський вишкіл — жінка має працювати, а не сидіти вдома — вкорінений у мені був глибоко. Не раз мене вже майже брали, але в останній момент

щось ставало на заваді. Так минуло 2,5 роки. Я стомилась і відважилась на рішучий крок: «Раз Бог не дає мені роботи, буду народжувати і виховувати дітей». Мені було дуже важко на це погодитись, знову — дуже велика ціна. Але як тільки я на неї погодилася, відразу ж мені запропонували роботу — учителя інформатики в сусідню школу. Згодом я стала ще й учителем християнської етики. Я мала змогу служити Богові не лише вдома і в Церкві, але й на світській роботі. Яка прекрасна перлина! Знову справдилися Христові слова: «Шукайте ж найперше Царства Божого й правди Його, — а все це вам додасться».

Алла Кириченко



Притча про несправедливого суддю

Кожного разу, коли я перечитую Слово Боже, то приходжу до ще більшого розуміння Його.

Усі ми в своєму житті постійно стикаємося з несправедливістю. Ми її бачимо всюди: удома, на роботі, у стосунках з друзями. Навіть коли чинимо правильно, багато хто нам дорікає, що ми були несправедливі. Напевно кожен батько не раз зауважував, коли він навчає своїх дітей, хоче для них якнайкраще, а вони його виправляють, хочуть, щоб було по-їхньому.

Притча про несправедливого суддю вчить, що:

- навіть серед гріха та пороків потрібно шукати правди;
- потрібно вірити, що правда завжди перемаже, навіть якщо навколо гріх;

- не варто здаватись у боротьбі й пошуку правди, навіть тоді, коли надії немає (усі обставини проти тебе);

- коли досягнув успіху в пошуках правди, перемогу приписувати не собі, а дякувати Богові, розуміючи, що це Бог пом'якшив серця злих людей.

Що ж я як учитель можу корисного взяти з цієї притчі для себе? Ось приклад з мого досвіду.

Часто бажання навчити дітей Божої науки стикається з глухою стіною, адже трапляється, що в класі є такі учні, яким нічого не потрібно, деколи підручник навіть лінується розгорнути. От і в мене в одному з класів на уро-

ках християнської етики декілька учнів майже взагалі не працювали. Після неодноразового нагадування, що запишу зауваження в щоденник, розгортали підручник, брали якогось аркуша й починали ліниво списувати з дошки. Я це називав не списування, а змальовування, бо робилось воно, як мені здавалось, несвідомо. Я практично втратив надію, що їх чогось можна навчити.

Закінчувався навчальний рік, я, знаючи, що мене на останньому уроці не буде, виставив оцінки заздалегідь. На останній урок прийшов мене замінити інший учитель і, щоб учнів чимось зайняти, попросив написати твір-роздум «Чого мене навчили уроки християнської етики». Твори, звичайно, були віддані мені. Я був уражений. Ті учні, які, як мені здавалось, не працювали й нічого не чули, багато чого пам'ятали з моїх уроків.

Ніколи не здавайся, подібно як та бідна вдова, роби те що маєш робити. Бог допоможе, маловіре. «Чи не більше Отець ваш Небесний дасть блага тим, хто просить у Нього...»

Йосип Шарко



Притча про загублену овечку

Притча про загублену овечку — моя улюблена. З неї я дізнаюся, якою великою цінністю ми є для Христа. Притча вчить мене не втрачати надію на спасіння друзів та рідних. Той, Хто відправився у пошуки, — обов'язково знайде загублених! Бо Він — не звичайний пастух, а Всемогутній Бог, Який не тільки знає де знаходиться загублена овечка, а бачить і розуміє її страх перед небезпекою, може назавжди зцілити рани, заспокоїти тривожне серце та покласти знеможено на міцні плечі, щоб нести, коли та не може йти. Притча вчить мене довіряти моєму Доброму Пастирю.

Руслана Петрушко



Моя улюблена притча

Притча про сіяча — одна з найкращих притч про наше серце і ставлення до Слова. Сам Ісус її пояснює, тим самим роблячи для нас зрозумілою і практичною. Переважно роблять наголос на плід, який приносить Слово, коли людина має правильне серце. Та сьогодні я би хотів зробити наголос на нашому серці (ґрунті), бо саме від нас залежить, який ґрунт буде в нашому серці. Ми ті, хто може сприяти або зашкодити Слову принести плід. Серце — це місце, яке потрібно аналізувати кожен день («Над усе, що лише стережеться, серце своє стережи, бо з нього походить життя» Пр. 4:23).

Перший ґрунт — це «край дороги» (Лк. 8:5), місце, де земля найтвердіша, бо вона втоптана. Коли я роблю твердим своє серце, то перестаю розуміти Слово Боже і дозволяю дияволу забирати це слово з мого життя. Тому багато фарисеїв і не розуміли правильного значення Слова Божого через своє тверде серце. Коли Ісус намагався їх виправляти, вони були нездібними Його прийняти і лишалися такими ж твердошійми, як і їхні батьки. Коли людина не зберігає Божого Слова в собі, вона не зможе змінитись у «образ Божий», відповідно й плоду вона ніякого не принесе.

Другий ґрунт — це кам'янистий ґрунт (Лк. 8:6). Каміні — це наші твердині, які насадив диявол і цей світ. Лінь, роздратованість, злоба, заздрість, гордість заважають Євангелії утвердитись у нашому житті. Вони не дозволяють Божим речам укорінитись, а нам устояти в час випробування. Так, каміні зі свого серця не забереш за один день, та ми повинні прикладати зусилля й у смиренні просити допомоги в Бога і в братів і сестер.

Третій ґрунт — це тернина (Лк. 8:7). Якщо каміння сховано в середині нас, то терни є зовнішнім фактором. Мате-

ріальний світ завжди буде найбільшою зброєю диявола для руйнування християн. Коли людина про щось клопочеться, дуже легко відійти від тієї істини, яку несе Євангелія. Ми повинні вчитися у своєму житті балансувати між служінням Богу і служінням сім'ї, між зароблянням грошей і «мені мало і мало», між потребами та примхами. Коли ми думаємо тільки про земні речі — це проблема. Слово Боже закликає нас до іншого: «Отож, коли ви воскресли з Христом, то шукайте того, що вгорі, де сидить Христос по Божій правиці. Думайте про те, що вгорі, а не про те, що на землі. Бо ж ви вмерли, а життя ваше сховане в Бозі з Христом» (Кол. 3:1-4).

Четвертий ґрунт — це добра земля (Лк. 8:8). Добра земля — це єдиний ґрунт, який досягає своєї мети, бо тільки там зерно повноцінно приносить свою користь. Коли ми готуємо своє серце, стежимо за ним, оберігаємо його, то Слово, яке буде сіятись у наше життя, буде легко й упевнено уґрунтовуватись і приносити плід. Плід — це те, що прославляє Бога, свідчення того, що ми не тільки слухачі слова, а також і виконавці його (Мт. 7:24).

Безплідність — це зло і гріх. Людина не родить плід не тому, що вона не може, а тому, що не хоче. Тож будьмо тими, хто пильнує за своїм серцем. Рясніймо плодами для Бога! 🌱

Богдан Боруцький



Притча вчить, як на світі жити

У цьому семестрі я почав вивчати християнську етику. На заняттях з цього предмета ми вивчаємо різні біблійні історії, знайомимось з життям та поведінкою біблійних героїв. Читаємо, як вони поводитися в тій чи іншій життєвій ситуації, а потім аналізуємо своє життя та поведінку.

Зараз ми вивчаємо притчі Ісуса Христа.

Притча про блудного сина вчить мене прощати завжди.

Притча про таланти вчить мене не закопувати свій талант, який Бог дав мені, а розвивати його.

Я вчуся грати на фортепіано. Ці заняття приносять мені задоволення, але доводиться старанно працювати, виконувати все, що говорить мені учитель. А прочитавши цю притчу, я ще більше зрозумів, що цей талант дав мені Господь, щоб ним я прославив Його.

Притча про митаря і фарисея вчить мене, що не потрібно показувати, що ти хороший, а всі інші — погані. Треба вчитися долати свою гордість. Не потрібно молитися напоказ, для людей, а для Бога.

Притча про сіяча вчить приймати Слово Боже й виконувати його, щоб

моє серце було добрим родючим ґрунтом, на якому будуть гарні плоди.

Біблія впливає на мій характер і поведінку. Я стараюся бути щедрим, прощати, не бути злопам'ятним та допомагати тим, хто мені не дуже подобається. 🌱

Максим
Таргонський



Потрібно молитися і не занепадати духом

Притча про несправедливого суддю та вдовицю розпочинається словами: «І Він розповів їм і притчу про те, що треба молитися завжди, і не занепадати духом».

Лікарняна палата. П'ята ніч без сну. Мій маленький син, якому перед тим зробили щеплення, палає від високої температури. Ліки допомагають зовсім ненадовго, і стовпчик термометра вперто лізе вгору. Я прислухаюся до важкого і частого дихання, поглажуючи маленьку ручку. «Господи, будь милостивий, пошли полегшення...» — здається, за цей час усі молитви сказані, усі прохання вже перед Господнім лицем. На серці лише втома й розпач... Коли?.. Скільки ще?..

«І промовив Господь: «Чи чуєте, що говорить суддя цей неправедний? А чи ж Бог в оборону не візьме обраних Своїх,

що голосять до Нього день і ніч, хоч і баряться Він щодо них? Кажу вам, що Він їм незабаром подасть оборону!»

І підбадьорилась віра, і з'явилась нова сила, і полилась до Неба палка молитва: «Боже Всесильний і Всемогутній! Ти — Володар життя нашого, у Твої батьківські руки довіряю це маленьке життя. Амінь». 🌱

Світлана Расюкевичен



Зустріч із Сівачем

Якщо дивитися з практичного боку, то я впевнена, що ніякий дбайливий господар не сіятиме насінинки, від яких він очікує врожаю, у невідготовлений ґрунт, не розсипле їх при дорозі чи серед каміння... У притчі про Сівача є такий парадокс, що зерна, які щедро сіє Сівач, падають і біля дороги, і на кам'янистий ґрунт, і між терни та бур'яни. Чи Він знає, куди потрапляють Його насінинки? Знає! І продовжує сіяти... Я вбачаю у цьому Боже довготерпіння та милість, Божу любов і вірність. У процесі сіяння є ще один дуже важливий момент: щоб посіяти в землю насіння, треба бути поряд із цією ділянкою землі. Не можливо, засіваючи з величезної відстані, знати, куди падають насінинки. Отже, Сівач Сам проходить біля дороги, біля кам'янистого ґрунту, біля землі з тернями та бур'янами, біля доброї землі. Це зустрічі з Сівачем!

Я згадую про мої зустрічі з Сівачем і дякую від усього серця за Його довготерпіння до мене, за Його милість і любов.

(60-ті роки). Мій тато був «твердим» комуністом. Коли бабуса хотіла взяти мене до церкви, він категорично заборонив їй це. Вона потайки розповідала мені про Вавилонську вежу, про вогняну колісницю Іллі, про народження Ісуса Христа. Дивним чином ці спогади залишилися у моїй пам'яті. Сівач сіяв слово...

(70-ті роки). Але шкільне виховання в дусі атеїзму та матеріалізму зробило свою справу. Вже з третього класу я з презирством ставилася до будь-яких проявів віри в Бога, і не тільки стосовно бабусі, а й інших людей. Мені подобались антирелігійні книжечки, у яких писалися всілякі нісенітниці про секти та віру в Бога. «Безумець сказав у серці своєму: Бога нема».

(80-ті роки). Під час навчання в інституті була парадоксальна ситуація. Викладач наукового атеїзму дуже спокійно, без зайвих емоцій і без ніякого позитиву чи негативу розказує про світові релігії. У мені з'являється страх: якщо Бог справді є, то Він мене покарає за те, що я в Нього не вірю...

(1980 рік). Одна людина, яка в той час мала на мене дуже великий вплив, запросила мене піти разом з нею в молитовний будинок. Знаючи про справжні наміри цієї людини (лукаві наміри), я згодилася, вбачаючи в цьому «пригоду». Хоча я дещо побоювалась, згадуючи прочитане в дитинстві про секти, але таки пішла. Людина, з якою я прийшла, впевнено грала роль «постійного прихожанина». Я стояла в кінці невеликої зали й відчувала себе дуже незручно. Мені здавалось, що всі знають про мій обман. Було дуже соромно. Пам'ятаю, що мені сподобались пісні, але слів я не запам'ятала. Пам'ятаю, що мене зачіпали слова проповідника, але потім я нічого не могла згадати... «До кожного, хто слухає слово про Царство, але не розуміє, приходить лукавий, і краде посіяне в серці його» (Мт. 13:19). Коли ця людина запропонувала мені піти на зібрання ще раз, я згодилася навіть з радістю. Страху вже не було, а якесь трепетне очікування... Але знову я почувалася дуже незручно, так ніби мене піймали «на гарячому». Тому, коли служіння закінчилося, я поспішила вийти назовні, побоюючись, що хтось із віруючих до мене заговорить і я не втримаюсь і почну розказувати, чого і з ким насправді я сюди прийшла. З сумом я усвідомила, що знов нічого не зрозуміла й не запам'ятала. У серці було таке відчуття, ніби я доторкнулася до чогось світлого та чистого, але це приносило тривогу та неспокій...

Я спробувала поділитися моїми переживаннями з тією людиною, яка привела мене в молитовний будинок, але вона дуже розгнівалася на мене. «Ти — слабкодуха! Тобі не можна більше туди ходити, бо теж віруючою станеш. От дійсно говорять: релігія — опіум для народу!»

Невдовзі всі мої стосунки з цією людиною розпалися. Сама я ніколи більше не була в тому молитовному будинку, як туди їхати, я не пам'ятала.

У 1982 р. зустрілася зі своїм майбутнім чоловіком. Сім'я, діти, звичайні сімейні турботи. Була щасливою і нещасливою... Мої мрії про велику родину здійснилися, бо вже мала

чотирьох дітей. Але часто серед великої родини відчувала себе дуже самотньою.

Уже маючи в собі впевненість, що Бог є, — сама ніколи до Нього не зверталася. Але мене зацікавлювало все, що стосувалося Бога. Передачі по радіо, перші християнські мультфільми, випадкові розмови людей... І знову Сівач сіяв слово.

(Серпень 1990 р.). Я була змушена згодитись на операцію. У мені вже не було самовпевненості й самозадоволеності. Тривожилася за дітей, бо найменший було лиш 2 роки... Я стояла перед операцією в коридорі, і мене від страху колотило так, що аж зуби цокотіли і трусилися ноги. І тоді я вперше в своєму житті помолилася двома простими словами: «БОЖЕ, ПОМОЖИ!!!» В одну мить страх кудись подівся, зуби перестали цокотіти, просто прийшов спокій!!! Це було дуже дивно. Почалася операція. Мені дали наркоз і я відчула, що падаю вниз у страшну безодню. Але враз це жалке падіння припинилося, так, ніби мене підхопили чийсь руки... Коли після операції я прийшла до тями, найперше, що я усвідомила: Бог відповів на мою першу недолугу молитву. «Боже, чому ж Ти, такий Великий, Всемогутній і Страшний відповів мені? Я так хочу більше дізнатися про Тебе...» І знову було диво. Я побачила, що на тумбочці біля мого ліжка лежить книжечка «Євангеліє від Матвія». Цю книжку принесли для моєї сусідки по палаті. Словами важко вимовити, як мені захотілося її прочитати. Як спраглий хоче напиться, як голодний — шматочок хліба... Я півдня дивилася на цю книжечку, як на велику дорогоцінність, не зважуючись запитати, чи можна хоч трішки почитати. Але коли таки спитала, то на моє велике здивування сусідка лиш махнула рукою: «Та бери читай, мені воно не треба, нічого там цікавого нема...» Читала, думала, дивувалася, бо деякі місця здавались такими знайомими й близькими. Найбільше мене вразила притча про Сівача. Молилася: «Боже, будь ласка, допоможи мені, щоб моє серце було не при дорозі, не в камінні та бур'янах, а щоб воно могло принести врожай, якщо не в сто крат, якщо не в шістдесят крат, то хоч би в тридцять...» З'явилося величезне бажання жити, і одужувала я швидко...

Потім ще було багато зустрічей з моїм дорогим Сівачем! Але тільки в 2003 р. я зустрілася з Ним, як зі своїм Спасителем і Господом. 🌿

Галина Левицька



Посів

Читаю я Слово. Рядок за рядком.
До Бога дорогу шукаю.

У Вічну країну, де світло і мир,
Де горя й неправди немає.

І Слово Твоє оживає в мені.

Я прагну любові й спасіння.

Я бачу: ступає Сівач по стерні

І сіє зернятка нетлінні.

Де серце моє? При дорозі воно?

Птахи на зерно налетіли...

Як ляже між камінь відбірне зерно,

Піднявшись, засохне без віри.

Як падає зерня між терня бажань —

У клопотах глушиться Слово.

Благаю, Господь, щоб в горнилі страждань

Було моє серце готове,

Як добра земля для посіву Твого,

Що родить врожай своєчасно.

Я Слово люблю й зберігаю його,

Щоб плід принести Тобі ясно!

Як навчитись разом жити, та при цьому ще й дружити?

Родинне коло — особливе місце, у яке Бог поміщає дитину, де вона вчилася будувати стосунки з іншими. Тут підростає покоління, спостерігаючи за дорослими, набирається досвіду спілкування, вирішення конфліктів, подолання різноманітних бар'єрів. Саме тут, у сім'ї, дитина формує для себе розуміння стосунків та засобів їх збудування або руйнування.

Зважаючи на це, перед дорослими постає важливе завдання: сприяти всіма можливими засобами, щоб це навчання і формування було правильним, адже в майбутньому дитина принесе у свою сім'ю всі набуті уявлення про найважливіші речі.

Стикаючись з поширеною проблемою — конфліктами між старшими і молодшими дітьми, дорослі часто розводять руками і знесилено запитують: «Ну чому вони постійно сваряться?..»

Це дуже цікаве запитання. Його можна поставити перед будь-ким, починаючи з окремої родини й закінчуючи державами на глобальному рівні. А що відповідаємо ми, дорослі, учителі й педагоги, коли це питання стосується нас? Коли дитина запитує маму й батька: «Чому ви постійно сваритеся?» Коли учень приходиться до школи й зустрічає безліч конфліктів різного типу та категорій: між учителями та учнями, між самими вчителями, між батьками та вчителями тощо, яку відповідь ми можемо йому дати?

Навряд чи ми зможемо допомогти дітям жити в мирі та злагоді, якщо самі не можемо навчитися цього.

Дивлячись на різні сім'ї, можна спостерігати цікаве явище: чомусь, коли в одну сім'ю приходиться біда, усі рідні згуртовуються ще більше, об'єднуються для вирішення проблеми, і, нарешті, переносять страждання разом, зміцнюючи та втішаючи одне одного. В іншій, на жаль, картина зовсім інша — тут біда, як буревій, розносить рідних у різні сторони, на величезні відстані й у буквальному, і в переносному розумінні... І відбувається це не тільки в сім'ях...

Ще гірше, коли, крім зовнішніх руйнівних чинників, рідних роз'єднує внутрішня ворожнеча.

У Святому Письмі є слова, якіми Бог дорікає Едому: «Так говорить Господь: За три переступи Едому й за чотири цього не прощу: за те, що мечем він гнав брата свого, і знищив своє милосердя, свій гнів завжди стеріг, а лютість свою пильнував повсякчасно. І пошлю Я огонь до Теману і пожере він палати Боцри!» (Ам. 1:11, 12).

Фраза «знищив своє милосердя» має особливе значення, оскільки в грецькому перекладі Старого Завіту там використовуються слова «милість», «жалість», «співчуття», які ототожнюються із поняттям рідного. По-іншому можна сказати «знищив родинні почуття» до свого власного брата.

Історія Каїна і Авеля, можливо, найкрасномовніше показує проблему ворожнечі між людьми. «І сказав Господь Каїнові: "Чого ти розгнівався, і чого похилилось обличчя твоє? Отож, коли ти добре робиш, то підіймеш обличчя своє, а коли недобре, то в дверях гріх підстерігає. І до тебе його пожадання, а ти мусиш над ним панувати"» (Бут. 4:6–7).

Гріх примушує одну людину повставати на іншу, і виходить він із серця. «Бо зсередини, із людського серця виходять лихі думки, розпуста, крадіж, душоубства, перелюби, злостивства, лукавства, підступ, безстыдства, заздрість, завидуюче око, богозневага, гордості, безум. Усе зле це виходить зсередини, — і людину опоганює!» (Мк. 7:21–23).

Усвідомлюючи, що лише з Божою допомогою можлива зміна сутності людського серця, ми зможемо знайти відповіді на всі вищепоставлені питання.

У притчі про блудного сина та милосердного батька Ісус Христос показує принцип безумовної любові. Ця любов є в серці Отця, та її немає у серці старшого брата, який не зміг пробачити своєму блудному брату його вчинок. Контраст досить великий: батько приймає, прощає, обіймає, одягає, задовольняє потреби. Старший син заздрить, дорікає батькові, сконцентрований на собі, не зустрічає брата, не радіє його поверненню. Батько дорікає старшому синові: «У тебе немає причин для заздрості. Треба радіти, що твій брат був мертвий, але ожив, був пропав, але знайшовся».

У сім'ях можемо спостерігати картину заздрості: меншому дісталося щось краще, або старший отримує більше уваги й поваги, або ж навпаки. На жаль, самі батьки часто підкидають дрова у вогонь несправедливими рішеннями, віддаючи перевагу одній дитині, забуваючи потреби іншої. Навчити дітей любити й цінувати одне одного — це завдання батьків, і без власного прикладу та власної практики християнської любові їм не обійтися.

Тому, нехай притча про блудного сина буде уроком для всіх: і дорослих, і дітей. Спробуйте зібратися разом одного вечора, усією родиною, прочитати цю притчу й пороздумувати над нею. Можливо, це спонукає до того, щоб просити вибачення одне в одного, змінювати своє ставлення до певних речей, переоцінювати стосунки і вчитися справжній безумовній любові в Отця Небесного. 🕊

Ольга Новікова



НАВЧІТЬ ДІТЕЙ БАЧИТИ БОЖИЙ ЗАДУМ У ЙОГО ТВОРІННІ!



Книги серії «Божий задум» призначені для недільних шкіл і домашнього вивчення учнями 1–8 класів. Вони складаються з навчальних текстів і завдань, мета яких — допомогти дітям бачити Божу руку в усьому, що їх оточує.

Особливість серії підручників «Божий задум» у тому, що кожна книга адресована школярам різного віку. Практично, це — відновлення традицій змішаної системи навчання, коли старші можуть допомагати молодшим, закріплюючи при цьому пройдене. Займаючись за цими підручниками вдома або в недільній школі, ваші діти не тільки сформулюють твердий біблійний світогляд і будуть краще вчитися в загальноосвітній школі, але й зможуть на прикладах зі скільнової програми свідчити про велич Божого задуму як одноліткам, так і вчителям.

Серія, авторами якої є американські дослідники та педагоги Дербі і Ричард Лоренс, перекладена з англійської, адаптована й видана Християнським науково-апологетичним центром (м. Сімферополь), складається з 12 підручників: «Планета Земля», «Вода і погода», «Світ рослин», «Світ тварин», «Енергія», «Світ винаходів», «Світ речовин», «Рух», «Всесвіт», «Атоми й молекули», «Тіло людини», «Світ екосистем».

Кожен посібник містить 35 уроків, які поступово вводять учнів у світ наукових знань з біології, фізики, хімії, екології, астрономії тощо, і, що найважливіше, просто й доступною мовою пояснюють поняття, терміни, застосовуючи чимало ілюстративного матеріалу, таблиць, біографічних розповідей про вчених, апелюють до речей та явищ, з якими діти стикаються в повсякденному житті, щоб пояснити їхню сутність. Діти разом із батьками і під їхнім наглядом можуть застосувати отримані знання на практиці: провести експерименти, лабораторні та практичні заняття, які допоможуть краще засвоїти тему, навчать

з подивом ставитися до Божого дизайну світу, виховують відповідальне ставлення до людського тіла, навколишньої природи.

Під час вивчення навколишнього світу за серією підручників «Божий задум», у дітей формуватиметься стійке переконання, що креаціоністський підхід до вивчення людини, Землі та Всесвіту — не просто один із альтернативних наукових підходів, а цілісний біблійний світогляд, який із позицій наукової чесності, а не здогадок чи міфів, вивчає сутність речей і явищ, які нас оточують у реальному світі.

Як можна практично вчити свою дитину за підручниками серії «Божий задум»? По-перше, ви можете самотужки співпрацювати з дитиною у вивченні наук за цією серією, послідовно плануючи домашні уроки та практичні заняття. Це допоможе вам не тільки сформувати біблійний світогляд у дитини, але й самому дивуватися й захоплюватися мудрістю творіння, адже наші базові шкільні знання, які ми отримали в радянській чи вже навіть в українській школі, не передбачали креаціоністського погляду на людину і світ.

По-друге, ця серія стане в нагоді вчителям і учням у християнських школах, яких у нашій Україні, на жаль, ще не так багато.

По-третє, це чудовий навчальний матеріал для використання в недільних школах. Де, як не в церкві, діти, окрім біблійних та катехитичних знань, мають вивчати Божий задум у хімії, фізиці, астрономії, біології? І, на мою думку, це є надзвичайно важливо, адже цілісний біблійний світогляд включає не тільки основи знань із Писання, але й знання з книги Божого світу.

Тому підтримаймо практично гасло серії навчальних посібників «Божий задум» — «Навчіть дітей бачити Божий задум у Його творінні!»

Світлана Филипчук

УРОКИ ІСТОРІЇ

Дуже часто в історії людства можна спостерігати тенденцію до повторення подій. Той, хто не вчиться на минулих помилках історії, приречений повторити їх у своєму теперішньому. Книга Ервіна Люцера «Хрест Гітлера» подає аналіз філософських, політичних, економічних і духовних подій, що відбулися на світовій арені в середині XX ст.

Що замінив Гітлер? Чому хрест, який він запропонував, так швидко став національним символом? Що насправді стоїть за його ідеєю? Ці, а також багато інших питань автор відверто розглядає у книзі.

Він пропонує в ній ґрунтовне дослідження причин і наслідків тих тиранічних і утопічних ідей, якими була охоплена німецька нація того часу. Детально освітлює проблеми, цілі й помилки імперського світогляду.

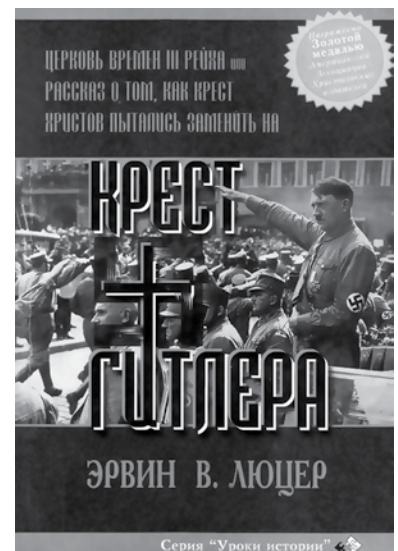
Вплив, реакція та позиція Церкви того часу, — усе це досить практично й актуально представлено для сучасного читача.

Висновки, які автор пропонує нам у своїй праці, будуть корисними навіть для критично налаштованого читача. Книга написана доступно, яскраво й повчально.

Нині, у світлі останніх подій в Україні, вона стає актуальною як ніколи.

Микола Нікітін

Люцер Е. Хрест Гітлера. — К.: ПП Єфетов О. В. (Вид. група «Нард»), 2003. — 272 с. ISBN 966-8795-04-0



Ідилія

На сцені чоловік і дружина закохано дивляться одне на одного. Шлейфом за кожним тягнуться різноманітні стрічки довжиною 2–2,5 м.

Він. Люба, ти найцінніше, що в мене є, заради тебе я готовий на будь-який подвиг.

Вона. Тільки ти в моєму серці, я хочу бути поряд з тобою постійно.

Він. Ми будемо проводити разом теплі вечори, зможемо просто милуватися вечірнім містом хоч щодня.

Вона. Тільки ти і я... Я готуватиму тобі твої улюблені голубці, пектиму кекси.

Він. Я люблю тебе!

Виходить Темний.

Темний. Ідилія... Ну, ну! Бачили ми таке, і не раз! Знаємо, що з цим робити! *(Підходить до чоловіка, дружина відступає на другий план.)* Володю! Ти все робиш правильно. Ти ж мужчина! Потрібно ще грошенят підзаробити. Ось тобі додатковий заробіток... Ти все робитимеш вечорами, ну й інколи в суботу. *(Пропонує портфель із документами.)*

Він. Чудово! Додаткових декілька тисяч до сімейного бюджету — саме те, що потрібно!

З'являється Білий. У руках троянди, цукерки.

Білий. Володю, ти обіцяв Світлані всі вечори. Ви планували вечірні прогулянки. Візьми, ти зробиш її щасливою. *(Пропонує квіти і цукерки.)*

Чорний. Ти що?! Ти ж мужчина! Ти дбаєш про фінансовий стан сім'ї! На роботу!

Білий. Скільки вам для щастя потрібно? Іди до неї!

Він. Я... не знаю. Ні, все ж ми — молода сім'я, потрібно, щоб усе було. Я виберу заробіток. Вона оцінить. Вона зрозуміє. *(Бере портфель.)*

Чорний демонстративно бере стрічку й прив'язує чоловіка до стіни. На сцену виходить жінка з мискою і ложкою.

Чорний. Чекаєш? Правильно робиш. Усі чекають. Тільки чекати потрібно мудро. А пам'ятаєш про жінку в Приповідях? Задумає придбати поле — і придбаває. Тут говориться, що справжня жінка повинна займатися бізнесом. Ну скільки ти з каструлями й мисками гратимешся? Твій час витрачається не на те! Можна просто купити пельмені. А на фірмі у твого однокласника бухгалтер в декрет іде. *(Дає калькулятор.)*

Білий. Я приніс тобі рецепти. Смачно, по-домашньому. Можна щодня готувати щось новеньке, Володя так цінує домашню кухню і затишок. А це чудо-приправа.

Вона. Рецепти? Приправа? Бізнес-леді... *(Мрійливо дивиться вгору.)* Приготувати смачненьке? Ой, та я щось придумаю. Краще допоможу наповнити сімейний бюджет. *(Бере калькулятор.)*

Чорний прив'язує стрічкою Світлану до стіни.

Чорний. Перші кроки зроблено! *(Потирає руки.)* Час іти далі! Володю, ти втомився? Усе працюєш... Та ти ж не кінь. Відпочити час. Хлопці в сауну йдуть. На вінічок! Ну раз на тиждень, у неділю — це ж не гріх!

Білий. Неділя. Підійть у театр. Вона так любить вистави. Ось квитки.

Він. Квитки, віник... Хлопці, зачекайте, де збираємося? *(У телефон.)* Люба, я затримуюсь на роботі!

Чорний прив'язує стрічку, відтягуючи героя від центру сцени.

Чорний. Знову сама? А мама тобі казала! Він такий, як його батько! Ото ти чекатимеш усе життя, аж доки не постарієш. І хто тебе ще пошкодує, як не мама? Довго ти будеш терпіти? Бери ручку, пиши: «Я поїхала до мами». Молодець.

Білий. Пам'ятаєш, ти планувала зробити романтичний вечір. Він уміє бути дуже ніжним, а ти можеш створити таку атмосферу, що його вміння примножаться. Ось, я приніс свічки й ще дещо. *(Дістає парфуми.)*

Вона. Та він все одно вже вкотре затримувється на роботі. Правду мама казала. Не буду я для нього старатися. Мені вже час. *(Бере сумочку, іде.)*

Чорний прив'язує стрічку, відтягуючи героїню від центру сцени.

Чорний. Набридло мені гратися! Так! Володю! Ходи сюди! По-перше, ти працюєш, а вона тільки гроші витрачає. Досить. Ти хочеш усе змінити?

Він. Хочу.

Чорний або помічники прив'язують ще одну стрічку.

Чорний. По-друге, сім'єю керує її мамочка. Це принизливо! Вона тобі не пара. Ти хочеш все змінити?

Він. Хочу. *(Прив'язують стрічку.)*

Чорний. По-третє, вона не готує, ти харчуєшся, де доведеться. Ти хочеш її покинути?

Він. Хочу. *(Прив'язують стрічку.)*

Чорний. Світлано! Ти багато чого досягла. Ти все можеш робити сама. Він тобі тільки заважає. Ти хочеш приймати самостійні рішення?

Вона. Хочу. *(Прив'язують стрічку.)*

Чорний. Ти не рабиня, ти хочеш мати вільний час?

Вона. Хочу. *(Прив'язують стрічку.)*

Чорний. Він не виконав своїх обіцянок. Ти хочеш його позбутися?

Вона. Хочу. *(Прив'язують стрічку.)*

Чорний. Усе!

Білий виносить Біблію.

Білий. Схаменіться! Ваш шлюб під загрозою! Володю! *(Чоловік повертається, дивиться на дружину.)* Світлано! *(Дружина повертається, дивиться на чоловіка.)* Помиріться!

Чоловік і дружина намагаються зробити крок назустріч, та стрічки не пускають. Чорний з помічниками одночасно тягнуть за всі стрічки в різні боки.

Білий. Тільки Бог може допомогти.

Люди моляться, ангел підтримує в молитві, потім розрізає стрічки. Після молитви ангел підводить людей, знову з'єднує руки.

Оксана Смірнова



Королівська дитина



Устінах школи-інтернату стояла дивна атмосфера. Усі обговорювали останню новину — лист із королівства Фратлі.

— Ти чула? Кажуть, що це лист самого короля!

— Дурниці! Буде король Фратлі нам в інтернат листи писати?

— А що там пишуть?

— Тобі цікаво? Ходімо в актову залу. Через 10 хвилин лінійка буде. Кажали, директор читатиме листа ще раз. Гайда!

— Побігли!

І діти помчали через шкільне подвір'я до центрального корпусу.

Учителька Ніна Петрівна вже розпочала лінійку. У першому ряду сиділи відмінники з усіх класів. І ось вишов директор. У нього в руках був блакитний конверт з королівськими марками. Усі затихли.

«Дорога дитино! Я знаю, що ти проживаєш в інтернаті. Повір, я не хотів цього. Та я хочу забрати тебе додому. Я віддав найбільшу дорожочинність королівства, щоб твій переїзд додому здійснився. Ти матимеш усі привілеї королівської дитини.

Зараз я готую документи, облаштовую тобі помешкання та постійно думаю про тебе. Ти маєш надзвичайну цінність для мене, тому що ти — моя дитина. Ти повинна повірити мені.

І ще дещо. У цей лист я покладу наш родовід. Ти вивчи його. А ще я посилаю тобі правила королівського етикету. При дворі тобі доведеться спілкуватися фратлійською. Та я сподіваюсь, ти з радістю опануєш нашу рідну мову.

Ти повинна вірити — я заберу тебе. Пам'ятай, ти — королівської крові. До зустрічі, твій тато».

Діти загомоніли. Усім було дуже цікаво, хто ж із них королівської крові.

— Ніно Петрівно, а хто в нас королевич? Чи королівна?

— У листі не вказано імені. Ми не знаємо, хто з вас королівської крові. Та до листа додано ще одне прохання — нагадувати всім у школі про лист короля, доки він не приїде.

Увечері в кімнаті самопідготовки діти продовжували обговорення новини.

— Та неправда все це! Я не вірю. Це придумали вчителі, щоб ми краще себе поводити, — сказав Тимур.

— А я так думаю: якщо мій тато — король і я йому потрібна, то він і так мене забере. Усі татусі так роблять, — розмірковувала Оленка, розглядаючи в дзеркальці своє відображення.

— А я думаю, вивчити мову можна. Якщо це все брехня, я нічого не втрачу. Я все одно стюардесою буду. Згодиться, — заявила Тетянка.

— Ти на себе в дзеркало дивилася? Теж мені, стюардеса — королівна! — Мирослав аж загіготів від своєї репліки.

— А що, там щось про обличчя написано? — запитала Тетянка.

— Не знаю. Я листа не читав. Це он Леська в нас грамотна. У неї питай. — Мирослав устав, підійшов до вікна й почав малювати якісь знаки на шибці.

— Та припини, це не про нас, — пробурчав Тимур, — та, мабуть, і королівства такого не існує.

— А я вірю, — тихо озвалася Леська.

— Ти що? Може, ти думаєш, що ти краща за всіх? Сиди! — гикнув Мирослав.

— Я читиму фратлійську мову й родовід, і що там ще? Манери.

— На скільки тебе хватить, на день? Ха! На-смішила. Ти точно не царська дочка. Тебе ж мама-п'яничка сюди привезла.

Дівчинка промовчала.

Упродовж двох довгих років лист короля читали в школі щотижня. Спочатку діти цікавилися манерами царського двору, молодші навіть переодягалися в королевичів та королівен. Та згодом цікавість школярів стала втихати. В учительській на полиці лежали копії королівського родоводу, збірка правил етикету та самовчитель фратлійської мови.

Якось у суботу у двір заїхав довжелезний білий лімузин. З вікон класів визирали зацікавлені й водночас збентежені лица дітей. Водій відчинив дверцята машини, із неї вишов вишукано одягнений чоловік. Усі здогадалися: це — король.

«За ким?» — Це й лише це цікавило всіх.

До поважного гостя підбіг директор.

— Чи можу я поспілкуватися з дітьми? — запитав король.

— Авжеж, Ваша Величносте. За п'ять хвилин усі будуть у залі.

І справді, за п'ять хвилин усі діти були в актовій залі. Школярі чекали, що скаже цей високий гість.

Король ніжно дивився на всіх дітей.

— Я прийшов забрати тих, хто повірив моїм словам. Я впевнений, що це будуть найдостойніші з вас. Прийшов ваш час, ми їдемо додому.

Запанувала тиша.

— Невже ніхто не повірив?

З останньої лавки встала дівчинка й підійшла до монарха. Це була Леська з 7-А.

Мов справжня леді, Леська шанобливо зробила реверанс, підняла очі й тихо запитала:

— Ви за мною, Ваша Величносте?

Король відповів на незрозумілій мові. На превеликий подив усіх, дівчинка всміхнулася й почала вести якийсь перелік. Це був королівський родовід, проголошений чистотою фратлійською мовою. Коли вона закінчила, усі в залі мовчали.

Тоді король сказав:

— Кожен із вас міг стати моєю дитиною. Я зрозумів, що ця дівчинка повірила моїм словам, поважає мене, мою культуру та рід. Вона справжня принцеса. Ось її документи. Я вписую її ім'я. Від сьогодні, Ваша Високосте, Ви — спадкоємиця престолу, моя дочка.

Друже, ти не помітив, що ця історія тобі знайома? Пригадай: Цар царів пропонує всім Своє Небесне Царство. Отримати його можна тільки вірою. Цар залишив Свого листа — Слово, у якому чітко впевнив тебе, що ти можеш Йому довіряти. Він віддав найцінніше, що в Нього було, щоб ти став Царським спадкоємцем. Це історія про тебе й про Бога. Як ти поведеш себе? На кого з героїв цієї розповіді схоже твоє життя?

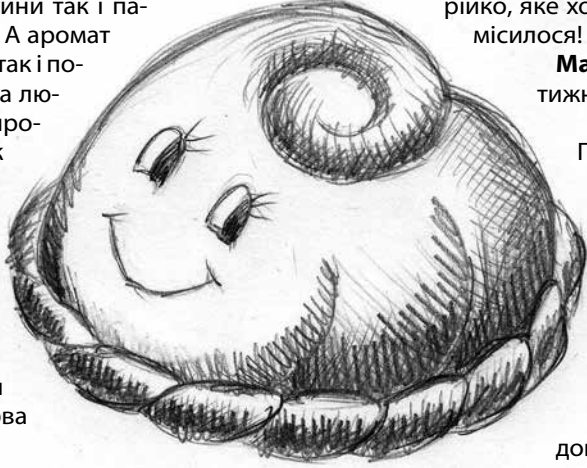
Оксана Смірнова
Ілюстрації Тетяни Новачук



Здобна казка, або Як борошно хлібом стало

Булочка. Ну й гарна ж я! Та така апетитна, та така ванільна та здобна! А жар зсередини так і паши! Боки в мене пишні, цукрові. А аромат такий, що не проминеш — слинки так і потечуть... От лежу я на вітрині та на людей дивлюся. Скільки їх за день пробіжить... І все по хліб. Усім хлібчик потрібний: і старим, і малим. Бігають цілий день, метушаться, а що бачать? Ох, не цінують вони нас! Ледь засохнеш — уже не потрібна ні ти, ні здоба твоя, ні насолода, ні пишність. Ех, якби знали вони, якби відали, які митарства проходить борошно, поки хлібом стане... О! Нарешті, перерва в булочній, можна й подрімати...

Булочка позіхнула й задрімала.



Голос досвідченої куховарки. Поглянь, Марійко, яке хороше борошно — тісто миттю замісілося!

Марійка. Так, а пам'ятаєте, минулого тижня скільки довелося помучитися!

Голос досвідченої куховарки. Пам'ятаю. Та й випічка з нього була невдала... Сьогодні — інша річ! На душі весело й робота вдається. Марійко, давай дріжджі.

Історія 2. Дріжджі

*До кімнати
вбігають Дріжджинки.*

1-а. Ой дівчатонька, про що я дізналася! Ми сьогодні в гості йдемо!

2-а. Звідки ти знаєш?

1-а. Я сама чула, як куховарки говорили, що тісто готове й ми потрібні!

3-я. Ой, у гості з порожніми руками не личить іти. Де повітряні кульки?

4-а. Та ось вони, нумо надувати!

5-а. Візьмемо багато, щоб усім вистачило!

6-а. А й правда, з ними завжди веселіше!

7-а. Пригадуєте, як нас приймали минулого разу? Ми так подружилися!

Кухня. На порозі Дріжджинки з «букетами» з кульок.

Тісто. Здрастуйте, дорогі гості! Раді вас бачити!

Дріжджі. Здобний вечір! (*Гості обіймаються з господарями.*)

Тісто. Здобний, здобний!

Вода. Куди поділися наші гості?

Борошно. Ну, яка ж ти нетямуща! Вони з нами — ми одне тісто!

Вода. Як же я забула! Це не бізнес, а просто чудо якесь... Ти лише подумай: усе, що в тісто попадає, тістом і стає. Цікаво...

Голос досвідченої куховарки. Марійко, тісто тут ходуном ходить! Додавай яйце!

Історія 3. Яйце

Білок читає Жовтку казку.

Білок (*занудним голосом*). Дід бив, бив, не розбив. Баба била, била, не розбила...

Жовток. А за що?

Білок (*злісно*). Ти мені набрид, казки не розумієш, чи що? І в кого ти такий удався? У нашому роду хлюпиків не було. Такий ти ніжний, тикни тебе виделкою — так і розтечешся сльозкою. От я — крутий! І в окропі я — перший! А до тебе ж поки дійде...

Жовток (*плакливо*). Так, це правда! Напевно, я — невдаха! Гніватися, як ти, наприклад, не можу. А ти, брате, не шкодуєш мене. До тебе не достукаєшся, а ми ж з тобою в одному домі живемо. У гості до себе мене ніколи не кличеш.

Історія 1. Борошно і Вода

На столі зустрілися подружки — Борошно й Вода.

Вода. Привіт, моя люба! Давно не бачилися!

Борошно. Привіт! Як справи, Водичко?

Вода. Та ось бізнесом зайнялася. Замість роблю. Без мене тут як без рук.

Борошно. Замість? А що ж ти робиш?

Вода. Смішна в мене робота — от зараз тебе замішувати буду.

Борошно. А це не бо-ля-че? А то мене вже так перетерли на млині — місця живого немає! Глянь, які маленькі мої дітки Порошинки...

Вода. От ти нетямуща! Кажу ж тобі — смішна в мене робота! А хіба сміятися — боляче?

Борошно (*боязко*). Та-а-а, кажуть, і від сміху сльози бувають...

Вода (*лагідно обіймає подругу*). Не хвилюйся, залазь у миску разом зі своїми малятами. Я зі своїми Краплинками буду з тобою, не бійся!

Голос досвідченої куховарки. Марійко, не забудь, що воду додають у борошно тоненькою цівочкою.

Марійка (*учениця*). Ой, забула! Я вже вся в борошняному пилу...

Борошно (*сміється*). Ой, як смішно! Ха-ха-ха! Лоскотно, вистачить! (*Далі задумливо.*) Давно ми з тобою знайоми, подруго, а я й не знала, що з тобою так весело! Ти мені завжди подобалася — така чиста, прозора, рухлива, на місці не всидиш.

Вода. Я люблю тебе теж. Знаєш, я боялася до тебе близько підійти... Ти така сипуча, любиш пил в очі пустити! Але з тобою цікаво!

Борошно. Ой, який удалий у тебе бізнес! Мені здається, я просто влипла в нього!

Вода. Так? Ой, а де ж я? Я, Вода, успішна бізнесменша, за-гу-би-лась!!!

Борошно (*лагідно втішає*). Як же загубилась, коли знайшлася! Ти ж зі мною! Ми тепер завжди разом будемо! Чудово!

Білок. Так ніколи мені, стільки проблем! Не до тебе! Ти ж знаєш, що я завжди поруч, якщо що...

Жовток (жалібно). Але ж і просто поговорити з рідною душею іноді хочеться... Ти ж у мене один, братику!

Білок (роздратовано). Ну чого причепився!

Голос досвідченої куховарки. Марійко, збий яйце з цукром!

Марійка (милується). Таке велике, просто люкс — яйчко! Аж бити шкода.

Жовток (розчулено). Ну от давно б так! (Обіймає брата.) Як солодко, як добре бути братам разом!

Білок (плаче). Пробач мені, братухо! Я й не знав, що з тобою так добре! Виявляється, я люблю тебе!

Жовток (утішає). Не плач! От ми зараз у тісті покатаємося!

Білок (обережно). Ми не пропадемо там?

Жовток. Пропадемо, брате, якщо тут залишимося, — засохнемо. Ну, сміливіше, давай руку! А в тісті ми незамінні. Воно нас зачекалося.

Голос досвідченої куховарки. Марійко, жири давай!

Марійка (квапливо). Зараз, зараз!

Історія 4. Жир

На столі яловичий жир, смалець, маргарин, олія.

Досвідчена куховарка (з докором). Учиш тебе, учиш! У тісто різний жир можна покласти, але в міру! Спочатку його треба перетопити, а потім усе змішати.

Маргарин (кричить). Ой-ой-ой! Куди я потрапив? Де моя твердість і стійкість?

Смалець (сміється). Це, брате, тобі з незвички так.

Маргарин. Як до цього можна звикнути? Ти смієшся з мене?

Яловичий жир (іронічно). Що, командире, звик командувати парадом?

Маргарин (мало не плаче). Та якби не моя твердість, мене б уже давно не було! Усі, кому не лінь, лізуть до тебе в душу з ножом! Так і норовлять шматок відрізати.

Смалець (добродушно). Значить, брате, ти потрібний, радій, що не для себе живеш!

Маргарин пошипів-пошипів, розтопився й уперше задумався над сенсом життя.

Олія (здивовано). Ти глянь, розплавився й замовк!

Досвідчена куховарка. Марійко, ти що там, заснула?

Марійка. Іду-іду!

Досвідчена куховарка. Ну ось, яке тісто вийшло — пишне та гладке. Я завжди дивуюся, що в тісто не покладеш, воно все прийме! А от у людей не так. Гаразд, щось я тут розбалакала з тобою. Пора хліб у піч саджати...

Марійка. А знаєте, що Бог про Себе в Біблії сказав? «Я — хліб життя...»

Куховарка (задумливо). Так... Адже без хліба немає життя... Де це написано? Даси мені почитати?

Марійка. Звичайно! А ви знаєте, що Ісус приймає всіх, хто до Нього приходить?

Куховарка. Усіх? Без відбору? І мене також? Ну треба ж, усіх... Подібно, як і наше тісто... Треба моїм дочкам про це розповісти, щоб вони більше не сперечалися, яка з них гарніша та краща.

Кухня. На столі чайні чашечки із блюдцями, чайник, цукорниця.

Булочка потягується, протирає очі.

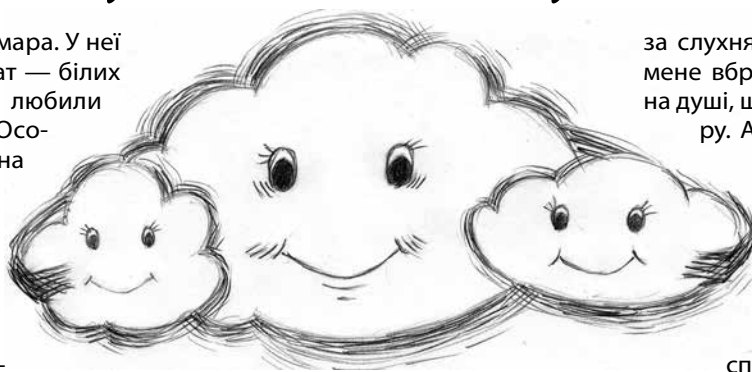
Булочка. О-хо-хо, поспала я всмак. А де це я? (Озирається.) На кухні?! Чашечки-красуні, здрастуйте! Ой, вибрали мене, нарешті! Яка радість — купили! Та і як мене не помітити?! Уся я новочеркаська, уся пухка й запашна! Смачного! 🍩

Казка про те, як з'явилися рожеві хмари

Жила собі бабуся Хмара. У неї було багато внучат — білих Хмаринок. Вони любили слухати бабусині казки. Особливо їм подобалася одна неймовірна історія. Хмара завжди розповідала її з особливим хвилюванням.

— Ви не повірите, але в дитинстві я була легкою білою Хмаринкою, — згадувала бабуся. — Цілісінський день ми літали по небу, придивляючись до людей. Ми хотіли з ними подружитися, але людям було не до нас.

Коли ж вони зауважували нас, то найчастіше називали нас ледачими. Ми тоді ще не вміли радувати людей дощем. Ох, і важко ж було з ними! Від образи ми насуплювалися. Коли ж



ми плакали, наші сльози перетворювалися в Дощик. Отоді народ радів! Уявляєте? Ну, що за люди?..

І ось одного чудового ранку я зустріла незвичайного Чоловіка. Довкола Нього зібралася хмара народу. Він побачив мене й покликав, щоб піднятися на небо. Я обережно підлетіла до цього Чоловіка, не очікуючи нічого доброго. А Він похвалив мене

за слухняність, помітив, яке гарне в мене вбрання. Мені стало так легко на душі, що я почала підійматися вгору. А поруч з Ісусом мені стало

так радісно, що я порожевіла від щастя. Люди й не помітили, як ми піднялися високо в небо.

Бабуся закінчила свою неймовірну історію. Вона просвітліла від спогадів. Визирнуло Сонечко, і Хмарині спадкоємиці, рожеві Хмарки, весело побігли по небу радувати людей.

Так ось, виявляється, якими ми повинні бути: слухняними, як легенька Хмара. Тоді й радість прилетить до нас, мов на крилах. 🍩

Як поспіла виноградинка

Жили собі на одному виноградному гроні маленькі зелені ягідки. Мама-лоза любила їх, доглядала, напувала своїх діток солодким соком. Щоб поспіти, ягідкам потрібно було тільки добре їсти й слухатися маму. Тоді ягідки стануть солодкими від кісточки до шкірки.

Зігріті сонячним теплом старші сестри Ганка, Дінка та Рінка навперебій розповідали одна одній про те, що бачили. Ганка співала про світанок:

— Дивіться, як сонечко встає!

Дінка — про горобця:

— Погляньте, як смішно він насіннячко клює!

Рінка — про бджілок:

— Дивись, нектар із квітки п'є!

— Де, де? — відчайдушно крутила голівкою наймолодша ягідка Гронка. Їй ніхто не відповідав.



Ягідка нічого не бачила! Їй було так заздрісно й образливо, що допитлива Гронка почала нечемно розштовхувати сестричок. Нарешті їй удалось висунути свій носик назовні. Бачить, летить горобець — і прямисінько до неї.

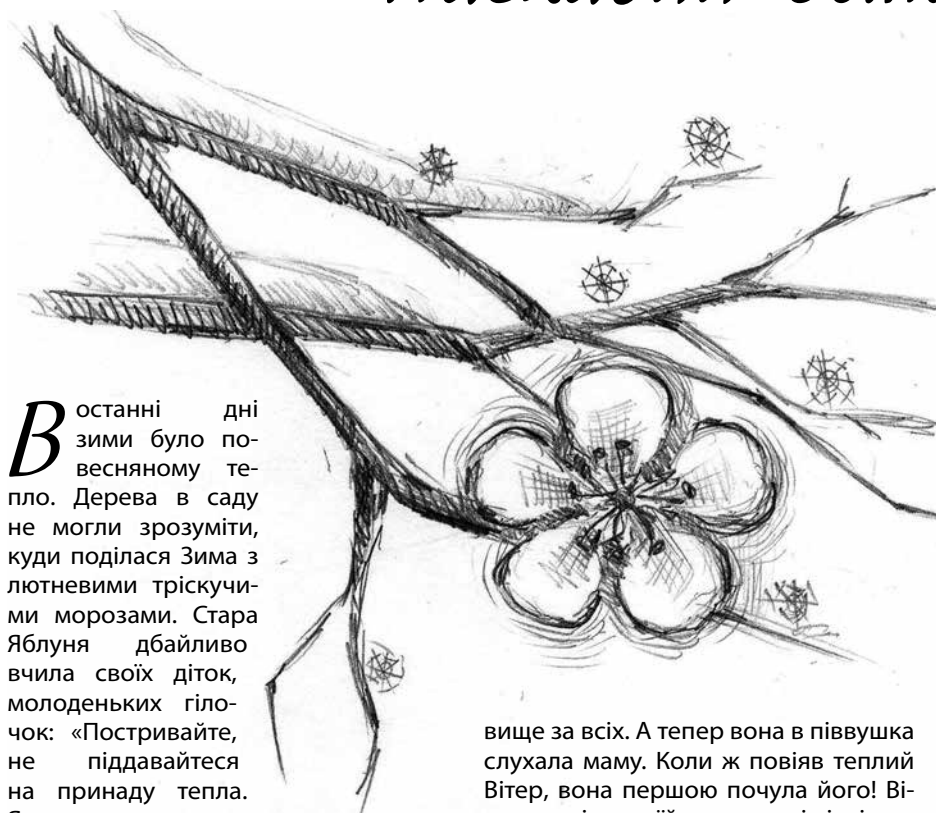
— Ой! — злякалася Ягідка й сховалася.

Висунула носик в інший бік — а там осигудуть, як рота солдатів. Тут і до біди недалеко!

Коли Гронка визирнула втретє, несподівано посипав дощик!

— Слухатимуся маму, — винувато прошепотіла цікава Ягідка й слухняно зайняла своє місце. Вона більше нікому не заздрила, ні на кого не ображалася. Їй було тепло, сухо, тому що сестрички захищали її від негоди. Невдовзі слухняна Ягідка стала солодкою від кісточки до шкірки. 🍷

Ласкавий обман



Востанні дні зими було по-весняному тепло. Древа в саду не могли зрозуміти, куди поділася Зима з лютневими тріскачими морозами. Стара Яблуня дбайливо вчила своїх діток, молоденьких гілочок: «Постривайте, не піддавайтесь на приману тепла. Якщо не послухаєте мене, зимове тепло обдурить вас. Прийде Зима, і тоді ніхто вже не побачить ваших ніжних пелюсточок і наливних яблук». 🍷

Гілочкам дуже хотілося розцвісти, але вони терпляче очікували приходу Весни. Одна з них була дуже цікава. Їй так кортіло першою побачити Весну, що вперта Гілочка витягнулася

вище за всіх. А тепер вона в піввухка слухала маму. Коли ж повіяв теплий Вітер, вона першою почула його! Вітер наспівував їй дивовижні пісні про блакитне море, чайок, ласкаве сонце. Заслухавшись, неслухняна Гілка й не помітила, як тріснули бруньки, як з'явилися ніжні бутончики. Вона єдина на всьому білому світі зацвіла в лютому! Цього не можна було не помітити: нею захоплювались усі! Уперта Гілочка із задоволенням ловила кожне слово й... цвіла.

Підступний Вітер приніс цю свіжу новину заснулій Зимі. Та не витримала такої зухвалості! Лютий — її законний час! Вона по-хазяйськи пройшлася садом, труснувши білосніжною шаллю. І закружляли в сніжному танку невагомі Сніжинки.

За мить увесь сад був одягнений у витончене мереживне вбрання. А яблунева квіточка замерзала, і ніхто не міг їй допомогти. Вечоріло. Уночі на сад зненацька опустився густий туман. Він пошкодував бідненьку й урятував від холоду, надійно закутавши своїм плащем. Минав останній день зими...

Уважний читач, звичайно, зрозумів натяк, адже ми знаємо, Кого ми очікуємо так давно й з таким нетерпінням. Христос не забариться. 🍷

Валентина
Грек



Ілюстрації Тетяни Новачук

Паперопластика

**Доброго дня
всім читачам!**

Продовжимо заняття з прикладної творчості. Цього разу займемося паперопластиком.

Папір — один із найдоступніших матеріалів для занять творчістю з дітьми. Одночасно він має широкі пластичні можливості та коло застосування. Пропоную вашій увазі листівки, виготовлені на основі об'ємних паперових форм «напівсфера».

Матеріали та інструменти: цупкий папір, кольоровий картон, гофрований або будь-який тонкий кольоровий папір, клей ПВА, ножиці, діркопробивач, фломастери, стрічки та намистинки для декорування виробів.

Для всіх листівок потрібно виготовити об'ємну форму «напівсфера». Для цього вирізаємо з паперу овал необхідного розміру, робимо надріз, як показано на фото 1, з'єднуємо та склеюємо надріз. Отримуємо деталь (фото 2), яка й буде основою для наших листівок.

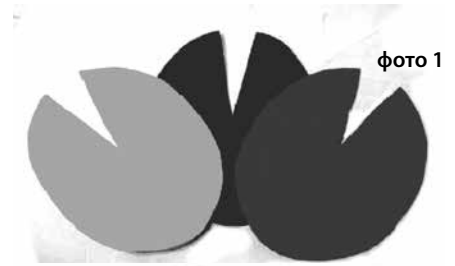


фото 1

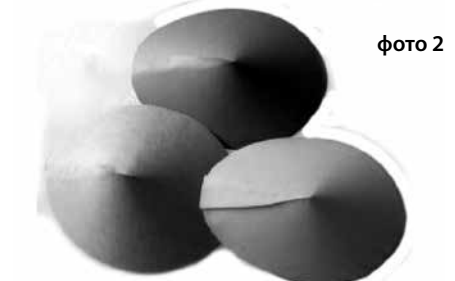
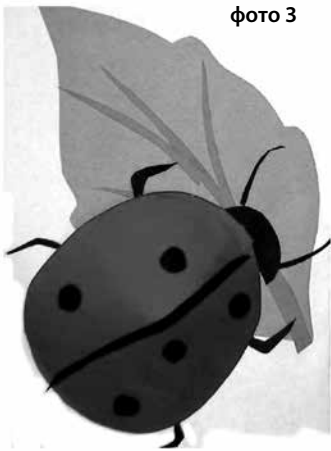


фото 2

Листівка «Бедрик»

фото 3



Хід роботи

1. Вирізаємо листок з паперу світло-зеленого кольору. Приклеюємо його до основи листівки. З паперу темнішого або світлішого кольору вирізаємо прожилки й приклеюємо їх до листка (фото 3).

2. На листку розміщуємо «напівсферу» червоного кольору — тіло майбутнього бедрика (клеєм намащуємо лише краєчок форми).

3. З чорного паперу вирізаємо голову, вусики та лапки. За допомогою діркопробивача робимо крапочки. Усі деталі приклеюємо.

Залишилося написати або приклеїти заздалегідь роздрукований біблійний вірш, який стосується теми уроку, наприклад, Пс. 103:24; Об. 4:11.

Цікаво знати

Однією із загадок цих цікавих істот є збір на «посиденьки»: час від часу сонечка, як ще інакше називають цих комахок, збираються сотнями й, нічого не роблячи, просто сидять. Мирно посидівши зі своїми родичами, сонечка відлітають.

Листівка «Рибка»

Цікаво знати

Знак риби був таємним знаком перших християн. Давньогрецьке ἰχθύς (риба) — акронім фрази: «Ἰησοῦς Χριστὸς Θεοῦ Υἱὸς Σωτὴρ», що перекладається як «Ісус Христос Божий Син Спаситель».

Хід роботи

1. Основу рибки робимо так, як описувалось вище, приклеюємо її до основи листівки.

2. Вирізаємо й приклеюємо плавці та хвіст.

3. Виготовляємо рибці луску з металізованого гофрованого паперу (можна брати звичайний цупкий гофрований папір). Вирізаючи лусочки, звертайте увагу на напрямок гофрування паперу — вирізати тільки позовж! Для того щоб пришвидшити процес, складаємо смужку паперу в кілька разів, і вирізаємо багато лусочок одразу (фото 5).

4. Приклеюємо лусочки ряд за рядом, починаючи з хвостової частини рибки (фото 6). Голову залишаємо не заклеєною.

5. Вирізаємо й приклеюємо рот і око. Можна прикрасити лис-



фото 5

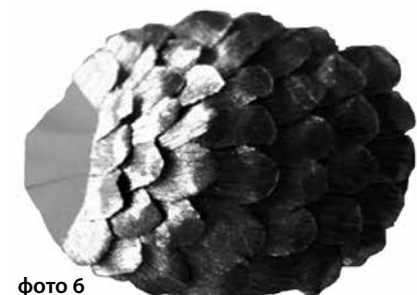


фото 6



фото 4

тівку мушлями та флористичною сіткою (фото 4) і використовувати при вивченні біблійних історій про чудо нагодування п'яти тисяч людей 5 хлібами й 2 рибками (Лк. 9:10–17) або про Йону та велику рибу (Книга пророка Йона).

Сніжана
Дужук



Паперопластика



Передплатити часопис «Слово вчителю» можна в будь-якому поштовому відділенні України.
Адреса редакції: а/с 116, м. Рівне, 33028, тел.: 0362-63-79-76; slovo@hopetopeople.org

Передплатний індекс — 99864